Budapest, 1902. Hetedik évfolyam. 169. szám. Szombat, junius 21.

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal: József-körut 18.

Főszerkesztő: VÉSZI JÓZSEF. Felelős szerkesztő: BRAUN SÁNDOR. Kiadja: A SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre 7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Kapuzárás.

Budapest, junius 20.

(v.) A parlamenti kapuzárással véletlenül egybeesik egy kinosan indult ügynek helyes uton való rendbehozása. A trónörökös londoni kiséretére célzunk, mely nemrégiben annyi keserü kavarodást okozott közvéleményünkben. Ezt a dolgot akarja rendbehozni a hivatalos lapnak egy közleménye, melyet mai számunk más helyén bocsátunk a nyilvánosság elé. Rendbe is hozza. Nem a tényt magát törli el, melyből a nyugtalanság fakadt. Hanem a hozzá önkénytelenül füződő közjogi aggodalmak alól rántja ki a gyékényt. Ezek az aggodalmak abban hegyeződtek ki, hogy midőn Ausztriából három gavallér kiséri a főherceget, Magyarországból ellenben csupán egy, ez könnyen magyarázható vagy valamely federalisztikus fordulat előjelének, vagy pedig a magyar állami tekintély kicsinyitésének.

A hivatalos lapban, tehát nyilván *legfelsőbb helyről jóváhagyott* nyilatkozat szerint e szándékok egyikéről sem lehet szó. O felsége, a mi apostoli királyunk az osztrák császártól teljesen különálló közjogi egyéniség. Ez az ő tulajdonsága természetesen átháramlik az uralkodó-család ama tagjára is, aki felséges urunkat az emlitett kiküldetésben képviseli. S a hivatalos lap épp oly ünnepélyesen, mint határozottan konstatálja, hogy ugyaneme felfogáshoz simul a fejedelmi alterego diszkisérete is. Ferenc Ferdinánd főherceg urnak, mint Magyarország királya képviselőjének, külön kisérője van gróf Festetich Tassiló zászlósur személyében. Mi csak *erről* a kisérőről veszünk hivatalos tudomást; a magyar állam hivatalos lapja csakis ennyiről ad számot. Hogy a főherceg egyuttal Ausztria császárját is képviseli s hogy ebben a minőségében hány kisérőt és kiket visz magával, az nem tartozik mireánk. Az osztrák császár alteregoja visz magával három osztrák főurat, vihetne miattunk akár ötvenet is; ez az ő dolga s az osztrák kormányé. Mi csak azt nézhetjük, hogy *mint a magyar király képviselője* e szerepre méltó magyar embert vigyen magával, aki Magyarország eleven szimboluma lévén, nincs és nem is lehet beosztva az osztrák királyságok és tartományok főnemességéből kiválasztott kisérők közé. Igy magyarázva a tény elveszti minden aggodalmas jellegét.

Istennel induljon hát utjának a főherceg ur. Okos, müvelt és finomlelkü urnak mondják ő fenségét, akik alkalmat találtak arra, hogy közelebb megismerkedjenek vele. A magyar közvélemény élénken sajnálja, hogy olyan gyér a közvetetlen érintkezés a leendő magyar király és a magyar nemzet között. De ami jót hall jövendő fejedelméről ez az ország, azt örömest szereti elhinni. Szivesen reméljük hát, hogy ami a közelmultban ő fensége részéről nyugtalanitó tünet mutatkozott, nem volt egyéb merő félreértésnél. Keserü emlékét e félreértéseknek ne őrizze meg ez a nemzet. Ő fensége pedig legyen meggyőződve, hogy hozzánk való minden jóindulatáért lelkes és áldozatkész szeretettel tud a magyar nemzet fizetni. Nem kivánja ez az ország, hogy becézgessék, kényeztessék. Beérjük mi önérzetünk kiméletével, jogaink tiszteletével s igazlelkiségünk honorálásával. Ennél több nem kell nekünk; s ennyiért is mélységes hálával és hü ragaszkodással adózunk.

A trónörökös utrakelése szinte elüti az események előteréből a nap második eseményét, az országgyülés elnapolását. Nyolc hónapnál tovább csaknem szakadatlanul volt együtt a parlament. Mondjuk ki róla nyiltan, hogy sokat beszélt és keveset dolgozott. S azért dolgozott keveset, mert nem jutott a munkához a sok beszédtől.

Az uj seprőről azt mondják, hogy jól seper. Ám *ez* az uj seprő csak sokat sepert, fel is vert temérdek port, de dolgát nem jól végezte. S még a bőbeszédüség sem lett volna nagy baj, ha forrásául az eszmékben való gazdagság, vagy legalább az őszinteségre való törekvés szolgált volna. De a rettentően elnyujtott költségvetési vita során legtöbbnyire olyanok beszéltek, akiknek alig volt mondanivalójuk. S még azok is, akik uj eszméket dobhattak volna a vitatkozásba, óvatosan kerteltek a kérdések lényege körül s nem keresték a szókimondó őszinteséget. Pedig az ország válságos helyzete a bajok nyilt feltárását és a közvitatkozásnak a modern szellem uj törekvéseivel és uj gondolataival való felfrissitését követelte volna. Nem menthetjük fel a parlamentet ama vád alól, hogy a kelleténél többet diplomatizált s hogy tulóvatosan zárkózott el a világmozgató nagy problemák áramlatai elől. Elmélkedései nagyon is szük körben mozogtak s még ebben a keretben is tulsok volt bennük az áltatás.

Pedig e nemzetnek az erkölcsi és szellemi erők hatalmas kibontására, az eszmék leltárának felfrissitésére, a modern törekvések felkarolására van szüksége. Csakis igy tehetünk szert elegendő erőre, hogy a világversenyben helyünket megálljuk s Ausztriával szemben igazainkat kiküzdjük. S ha az utóbbi tekintetben kár nem sujtotta az országot, mondjuk ki nyiltan, hogy az érdem nem az időpazarló parlamentet, hanem a kormány szilárdságát illeti.

Az első ülésszak végén igazság szerint igy kell megvonnunk a parlamenti müködés mérlegét. Óhajtjuk, habár remélni alig merjük, hogy a következő ülésszakok foganatosabb törvényhozási és politikai tevékenységet fognak produkálni.

TÁRCA.

UJ VILÁG.

— Történelmi regény. —

Irta: JÓKAI MÓR.

Amely percben a zárt hintó (leeresztett redőnyökkel) kihajtatott a kastélyudvar hátulsó kapuján (benne ült a fogoly földesur), ugyanazon pillanatban gördült ki Negrotin csézája a főkapun.

A lengyel egy percig sem maradt ott, hogy minden rágalomnak elejét vegye. Egy bucsuszó nélkül hagyta ott Natáliát.

Mit is mondhatott volna neki bucsuzásul? A testben, lélekben agyonkinzott szerencsétlen nőnek? Azt-e, hogy „nyugodt lehetsz már: megszabaditottalak a férjedtől, becsukattam erős zár alá, a te beleegyezéseddel, ahonnan csak a te kegyelmedből szabadulhat ki. Most élhetsz magadnak."

Hiszen megérdemelte: rászolgált, rossz ember volt; de csak mégis elképzelhetetlen gondolat az, hogy egy feleség zárassa be a férjét, adóságok miatt. Még ez a durva megkinzatás sem képes azt megérthetővé tenni.

Negrotin azzal nyugtatta meg a lelkét, hogy hiszen abban az órában, amikor ez végrehajtatott, a nő nem volt ezen a világon, aléltan feküdt, eszméletén kivül, nem hallotta az elhurcolt férj átkozódását végig a tornácon, a lépcsőkön.

Negrotinnak nem volt szabad még csak Istenhozzádot sem mondani Natáliának többet

A férjjel együtt ő is számüzve lett a lippai kastélyból. Amig Lippay Tihamér a börtönben ül, addig ő is ki van tiltva Natália közeléből. Nem szabad ismételnie azt az országos hirü bünpert, melyben családi elődjét rágalmakkal tetézték, törvényszék elé álliták, házasságtöréssel vádolták. Neki otthon kell maradnia várában s mindennapról esküdt emberrel bizonyitványt adatni, hogy Natáliát se föl nem kereste, se magánál el nem fogadta.

Meddig fog ez tartani?

Amig Tihamér adósságai, amikkel Natáliának tartozik, le nem tisztáztatnak. Az hosszu idő lehet.

Talán lehetne azt röviditeni, ha az asszony válópört inditana a férje ellen. Alapul szolgáló ok volna rá elég. A férj sokszoros hütelenségei, amik nyilvános botránynyá fajultak el; de legfőképp az, hogy a nejét megverte, sőt élete ellen tört. Ezért elválasztják. — Levélben közölte ezt Natáliával. Nem kapott rá választ. Natália félt ebbe a mocsárba belelépni.

Azonban Tihamérnak is ugyanez a gondolat tölté meg a fejét ébren és álmában: meddig fog ez tartani?

Ő is kereste a börtönének a kulcsát.

A legfogasabb jogtudós ágenst hivatta magához, aki benfentes volt a bécsi kormánynál. Az adott neki alkalmas tanácsot.

A börtönnyitó kulcs rosszabb ugyan a tolvajkulcsnál, de biztosan fog müködni.

Csupán egy miniszteri rendeletet kell kiszközölni, mely röviden kijelenti, hogy házastársak között nincs helye az adósok börtöne alkalmazásának. Ez ugyan nagyon természetes elvben is, mert hisz igy az adósok börtöne utján kijátszhatók az egyházi kánonok, amik az elválást regulázzák. A váltótörvényszék nem prejudikálhat az egyházi fórumnak.

Erre a miniszter ingyen is rájöhetett volna.

De a jelen esetben árát szabták e rendelkezésnek.

A bezárt uraságnak valami viszontszolgálatot kell tennie, ami a kormányt kedvező hangulatba hozza.

Mi lehet ez a szolgálat?

Pénze már nincs. Birtoka nincs. Semmije sincs, amit eladjon.

Dehogy nincs! Még a lelkét eladhatja. Tették ezt már sokan mások ő előtte.

(*Folytatása következik.*)

Lapunk mai száma tizenhat oldal.

ORSZÁGGYÜLÉS.

Budapest, junius 20.

A Ház mai ülése váratlanul utolsó lett ebben az ülésszakban. A napirend letárgyalása után kihirdették a király két kéziratát: az egyik berekeszti az ülésszakot, a másik elnapolja az országgyülést, még pedig október hatodikáig.

Az ülés meglehetős későn kezdődött a mentelmi bizottság ülése miatt, amelyen *Pavlovics* Lyubomir mentelmi ügyét tárgyalták. A bizottság határozatát mindjárt az ülés elején beterjesztette *Szivák* Imre előadó, s a Ház, kimondván a sürgősséget, a vizsgálat eddigi eredményeinek behető ismertetése után, vita nélkül felfüggesztette Pavlovics mentelmi jogát.

Érdekes volt a következő jelentés is, amelyet *Belitska* Béni terjesztett be az állandó igazoló-bizottság nevében. A *csongrádi* és *tápéi* kerületek képviselőküldő jogának felfüggesztése ügyében meginditandó eljárásról szól a jelentés. Ezt is sürgősnek mondotta ki a Ház s aztán egy kis vita után elrendelte a vizsgálatot és megválasztotta, meg is hiteltette a vizsgálóbiztosokat.

Egyéb tárgya a napirendnek nem volt s a rövid napirend után *Buzáth* Ferenc interpellálta a belügyminisztert a Galicia és Románia felől való zsidóbevándorlás ügyében. *Széll* Kálmán azonnal felelt az interpellációra és ismertetvén eddigi intézkedéseit, helyesen emelte ki, hogy maguk a magyar zsidók sem látják szivesen ezt a beözönlést s az egész Ház osztatlan tetszése közben jelentette be a bevándorlás szabályozása dolgában beterjesztendő törvényjavaslatot, amely felekezeti szempont mellőzésével fogja a kérdést megoldani. A Ház egyhangu megnyugvással vette tudomásul a választ.

Az ülés végén aztán megtörtént az ülésszak berekesztése és az elnapolás. *Széll* Kálmán miniszterelnök visszavonta az 1900. évi zárószámadásról szóló javaslatot és a kvótajavaslatot, azután bemutatta a két királyi kéziratot. Az elnapolásról szóló kézirat felolvasása után felszólalt *Barabás* Béla s heves támadást intézett a kormány ellen, mindenféle rejtett okokat kutatva az elnapolás mögött. *Széll* Kálmán azonban nagyon egyszerü és meggyőző magyarázatát adta a hosszu vakációnak s azután hasztalan tett *Barabás* még egy kisérletet a dolog elmérgesitésére; a honatyák fáradtak és éhesek voltak, három óra elmult és — végre is mindenki örült titokban a hosszu vakációnak.

Gróf *Apponyi* boldog pihenőt kivánt a Ház tagjainak s a Ház éljenzéssel viszonozta a jókivánságot.

A *főrendek* is tartottak ülést, még pedig délelőtt is, délután is, a képviselőházban elfogadott javaslatok letárgyalása és a királyi kéziratok tudomásulvétele végett.

I. A képviselőház ülése junius 20-án.

— Kezdete délelőtt 11 órakor. —

Elnök: gróf *Apponyi* Albert.

A kormány részéről jelen vannak: *Széll* Kálmán miniszterelnök, *Plósz* Sándor, *Lukács* László, *Wlassics* Gyula, *Darányi* Ignác, *Cseh* Ervin, *Láng* Lajos.

Elnök: T. Ház! Jelentést kivánok tenni a t. Háznak egy gyászesetről, amely mélyen érinti ugy a velünk szövetséges német birodalmat, mint ő felségét, a mi szeretett uralkodó királyunkat. A szász királynak tegnap bekövetkezett elhunytáról kivánok kegyeletesen megemlékezni, aki ugy békében, mint háboruban a kiváló uralkodónak és hadvezérnek mintaképe volt és akit a mi szeretett királyunkhoz évtizedeken át a legbensőbb személyes barátságnak kötelékei füztek. A magyar nemzet és képviselete az ő felségét, királyunkat érintő minden ugy örvendetes, mint gyászos eseményben szive mélyéből vesz részt és azért, azt hiszem, részt vesz abban a fájdalomban is, amelyet a veszteség királyunknak okozott és annak jegyzőkönyvileg kifejezést ad. (Általános, élénk helyeslés.)

Ezután a bizottsági előadók nyujtották be jelentéseiket.

(A vadrác.)

Szivák Imre, a mentelmi bizottság előadója: T. Ház! A nagykikindai királyi törvényszék a szegedi királyi főügyészség utján, (Halljuk! Halljuk!) megkereste a képviselőház elnökségét Pavlovics Lyubomir országgyülési képviselő mentelmi jogának felfüggesztése iránt azon okból, mert nevezett képviselő ellen a nagykikindai törvényszék vádtanácsa *a büntetőtörvénykönyv 172. §-ába ütköző izgatás és a 301. §-ba ütköző testi sértés miatt a bünvádi eljárás megindítását határozta el.* A Ház elnöke a mentelmi bizottsággal egyuttal közölvén a vizsgálati iratokat, ezeket a mentelmi bizottság szintén beható felülbirálás alá vette, mindenekelőtt azonban magát az illető képviselő urat, aki maga is a bizottság előtt nyilatkozattétel végett megjelent kivánta meghallgatni.

Pavlovics Lyubomir **képviselő** ur (Egy hang a szélsőbaloldalon: Volt képviselő! Zaj.) a terhére rótt büncselekményt *teljesen tagadásba vette.*

Egyben azonban kijelentette a bizottság előtt, hogy a maga részéről is kivánja a dolognak történeti tényálladékát biroi uton megállapittatni s ezért nemcsak nincs ellene annak, hogy az ő mentelmi joga felfüggesztessék, de egyenesen kérte is a mentelmi bizottságot, hogy szintén hozza javaslatba a mentelmi jog felfüggesztését. A mentelmi bizottság az előtte fekvő iratokból, a kihallgatott tanuknak részint közvetlen személyes tapasztalaton alapuló észleleteből, részint pedig közvetlenül az eset megtörténte után fölvett közvetett vallomásokból meggyőződött arról, hogy először a megkereső hatóság, mely a mentelmi jog felfüggesztése iránti megkeresést hozzánk intézte, erre jogunk és alkotmányunk szerint teljesen illetékes; meggyőződött továbbá arról, hogy *annyi gyanuok forog fenn* arra nézve, hogy a többször nevezett képviselő ellen a bünvádi eljárás ezen két vétség miatt megindittassék, hogy itt a zaklatás esetét teljesen kizártnak látja. Ennéliogva nem forog fenn ok arra, hogy a bünvádi eljárás rendes menete a mentelmi bizottság által megakasztassék.

A mentelmi bizottság tehát Pavlovics Lyubomir képviselő mentelmi jogának felfüggesztését hozza javaslatba, nemcsak az ő kijelentése és kérelme, hanem azon adatok alapján is, melyekből a mentelmi bizottság maga meritette azon meggyőződését, hogy itt minden körülmények közt a mentelmi jog felfüggesztése indokolva van. (Élénk helyeslés a szélsőbaloldalon.)

Tekintettel pedig arra, hogy az eset rendkivüli, amennyiben nemcsak a vád sulyos, de annak megtorlása, vagy legalább a tényálladék alapos és szabatos megállapitása mielőbbi és gyors eljárást kiván, a Ház pedig azon helyzetben lesz, hogy szétmenve, talán ujból azt a dolgot egy külön napirenddel már nem tárgyalhatná, indokoltnak találta a mentelmi bizottság egyuttal azon javaslatnak előterjesztését is, hogy a házszabályok 191. §-ára való hivatkozással, tekintettel az eset rendkivüliségére, méltóztassék a mélyen t. képviselőház kimondani, hogy *az eset sürgős* és közvetlenül, az 140. §-ban előirt hosszas eljárás mellőzésével tárgyalja. (Élénk helyeslés a szélsőbaloldalon.) Az iratokat a mentelmi-bizottság nevében ezen javaslattal s az erről felvett jegyzőkönyvünkkel együtt van szerencsém a Ház határozatának meghozatala végett tisztelettel bemutatni. (Helyeslés.)

Elnök: Mindenekelőtt az a kérdés döntendő el, kivánja-e a Ház a mentelmi bizottság inditványa szerint, a házszabályok 191. §-ában foglalt intézkedés értelmében, mely ezt megengedi, a jelen mentelmi esetet *rögtön tárgyalni?* (Igen!) Azt hiszem, kimondhatom, hogy a Ház az esetet rögtön kivánja tárgyalni. (Helyeslés.)

Áttérhetünk tehát az érdemleges tárgyalásra.

Az első szó az előadó urat illeti.

Szivák Imre előadó: Mélyen t. képviselőház! Bejelentésemben volt szerencsém már kiemelni azokat a szempontokat, amelyeket ugy a mentelmi bizottság, mint a Ház állandó gyakorlatában követ annak megitélésénél, hogy mikor találja indokoltnak egy képviselő mentelmi jogának felfüggesztését, a jelen esetre alkalmazva következő helyzet áll elő: (Halljuk!)

Folyó évi április 20-án közvetlenül jelen volt az esetet végignézett szemtanu állitása szerint a nagykikindai állomáson délután 3 órakor a Szeged felől jövő személyvonat megérkezése alkalmával a következő jelenet játszódott le. (Halljuk! Halljuk!) A szegedi állami internátusnak növendékei, kiket szülőikhez azért kellett visszaszállitani, mert az internátusban kanyaró tört ki, számszerint 14-en a személyvonattal Szegedről elindulva, az utazás alatt különböző dalokat énekeltek. A nagykikindai állomásra érve, énekelték — mert ott a vonat husz percig áll — először a *Szózatot*, a *Himnuszt* és énekeltek még egyéb hazafias dalokat. (Fölkiáltások a szélsőbaloldalon: *A Kossuth-nótát!*) A többek közt azt a dalt is, amely igy kezdődik: *Kossuth Lajos azt izente.* Mikor ezt a gyermekek bent a vasuti kocsiban elénekelték, két fiu, Possa és Hirsch tiz éves gyermekek leszálltak vizet inni. Ugyanakkor egy ur, akiről szemtanuk, de a vonatvezető-személyzet, valamint az állomásfőnök is mindannyian személyesen és *közvetlenül megállapitották, hogy Pavlovics Lyubomir képviselő ur volt*, oda ment és a fiuk egyikének a sapkáját levette a fejéről azért, hogy meggyőződjék, hogy az illetőt hogy hivják, talán be van irva a neve a sapkájába. (Egy hang a szélsőbaloldalon: Ilyen részletesen! Halljuk! Halljuk!)

Az ügy történeti előadásában kénytelen vagyok magamat a vizsgálati iratokhoz tartani. (Helyeslés.) Megkérdezte aztán a képviselő ur, hogy milyen nemzetiségü, mikor a nevét hallotta. A fiu magyarnak mondotta magát. Kérdezte, *tud-e németül?* Azt mondta:

EGY KIRÁLYI UDVAR TITKAIBÓL.

A csizma és a cipő.

— A *Budapesti Napló* eredeti tárcája. —

Irta: ***Heltai Jenő.***

I.

IV. Bernát, cirill király, akit barátai a jónak, ellenségei pedig a nagynak neveztek (a nélkül, hogy megmondták volna: miben nagy), az igazak mély és egészséges álmát aludta a Maple berendezte hálószobában. Ez délelőtt tizenegy órakor volt és az előszobában csak Auguste, a szolgálattevő komornyik, báró Végh-Allomássy, a király hadsegéde és gróf Cólnix, a pénzügyminiszter volt jelen. A komornyik és a pénzügyminiszter durákot játszottak, báró Végh-Allomássy pedig, akit a magyar nemzeti kaszinóból golyóztak át cirill földre, kibicelt.

Egyszerre csak a hálószobából rövid, de barátságtalan orditás hallatszott. A három ur összenézett, mert e hang jelentőségét mindenki ismerte: IV. Bernát a csizmáit kérte. Auguste bosszusan tette le a kártyát, de báró Végh-Allomássy előzékenyen intett neki és a sarokból előhozta a fényesre mázolt sarkantyus csizmát.

— Majd én beviszem — mondta nyájasan — ugyis jelenteni valóm van ő felségének.

— Stréber! — mondta gróf Cólnix a foga között, mialatt a báró belejtett a királyi hálószobába.

— Három gyors mester — mondta Auguste és lázasan keverni kezdett.

II.

A hálószobában kellemes félhomály volt. IV. Bernát nem ismerte meg a belépő alakot.

— Te vagy, Gugusse? — kérdezte mogorván.

— Nem Sire, mondta a báró tiszteletteljesen. Auguste rögtön jön.

— Ah, ön az báró ur! Legyen szives, csináljon egy kis világosságot . . .

A báró az ablakhoz lépett és félrehuzta a nehéz függönyt. Most beömlött a napfény, sárgán, rikitóan, kellemetlenül. IV. Bernát pislogni kezdett és erősen dörzsölte a szemét.

— Sacré Gugusse! — káromkodott ő felsége. A fickót hetek óta nem látom. Folyton önnek kell a csizmáimat behoznia . . .

— Óh Sire! Ha tudná, milyen szivesen teszem . . . Ezzel a báró az ágy elé állitotta a csizmákat, amelyeket eddig áhitatosan a kezében tartott. IV. Bernát hatalmasat, igazán királyit ásitott, azután megkérdezte:

— Hány óra van?

— Tizenegy, felség.

— Ki van az előszobában?

— Cólnix gróf.

A király homloka még jobban elborult:

— Ez azt jelenti, hogy az állampénztárban már megint nincs egy megveszekedett maravédi sem . . .

Most a báró is elhalványodott egy kissé és remegő, de még az eddiginél is tiszteletteljesebb hangon szólt:

— Pedig én azt reméltem . . . bátorkodtam volna . . .

IV. Bernát gunyosan fölkacagott:

— Pénz? . . . Megbolondult? . . . Honnan vegyem? Mindegy no, küldje be a grófot. Megálljon csak! Ha Gugusset látja valahol, mondja meg neki, hogy el van csapva!

Báró Végh-Allomássy mélyen meghajolt és szó nélkül távozott.

— Micsoda kenvér! Micsoda foglalkozás! — mondta magában, mikor ismét az előszobában volt.

III.

Most Cólnix gróf lépett a hálószobába. A király sötét arccal fogadta.

— Sire, a királyné . . . — kezdte a gróf.

— A királyné?

És IV. Bernát dühösen csapta le a fésüt, amelylyel gyér hajszálait igyekezett égnek meresztení. Torkig volt ezzel a komédiával. Sehol semmi pénz az egész országban. Hitel sehol. Az összes kereseti források kiapadtak. Rendjelért, nemességért, rangért, miniszterségért senki sem fizet már semmit. Sőt a külföldi piacon is leszállt a cirill rendjelek értéke, viselni is csak budapesti és bécsi ujságirók merik. És ehhez az őrületes pénzhiányhoz még a királyné! A fekete és ideges Alexandrine, udvari körökben bizalmasan: Xandi. Ez a pokoli asszony, akinek minden pénz kevés. Aki a legnagyobb nyugalommal küldte a koronázási jelvényeket a zálogházba és egy odavetődött angolnak potom áron eladta Szent Xaméte csodatevő aranypalástját. — IV. Bernát tombolni szeretett volna dühében, amikor a pénzügyminiszter a királynérol kezdett beszélni. A miniszter azonban nem tágitott.

— Igen, felség . . . a királyné . . .

— Pénz kell neki, ugy-e?

— Igen, Sire!

— Honnan vegyen? Magának nincs?

— Nekem? — kérdezte a gróf őszinte fölháborodással. Nekem? Felségednek talán tudni méltóztatik, hogy hónapok óta egy vörös rézgarast nem láttam a fizetésemből és már régen elmentem volna napszámosnak, ha a konverzióba vetett reménység nem tartaná bennem a lelket . . .

— A konverzió! — szólt most a király,

Tudtam, de már nem beszélek. Szoktok-e németül énekelni, vagy énekeitek-e most németül? Azt mondja: Nem! Erre nekiment a fiunak és *fülét erősen megcibálta*, ugy, hogy a tanuk és a *látlelet* szerint is, miután ugyanezen jelenet a másik fiuval is ismétlődött, az egyik fiunak *a füle vérzett*, a másiknak állitólag vérzett, vagyis más tanu szerint nem vérzett, mikor a látleletet fölvették. Maga a tény, amely egyértelmüleg konstatáltatott, az, hogy mindkét gyermeknek a füle az által az ur által, aki utólag Pavlovics Lyubomirnak ismertetett fel, meglett cibálva, szóval a gyermekeken a könnyü testisértés lett elkövetve.

A kifejezésekre nézve, amelyekkel a képviselő ezen eljárását elkövette, nem teljesen egyezők a vallomások. Ugy látszik azonban, — miután a tanuk erre nézve mindannyian egyetértőleg vallanak — a képviselő rendkivül fel volt indulva, nagyon dühösnek látszott és igen mordul, dühösen adta meg a válaszokat később a vonatvezetőnek hozzáintézett kérdéseire is. Kétségtelen tehát, hogy nagyfoku felindulásban volt és oly kifejezéseket használt, amelyek alkalmasak arra, hogy a büntetőtörvénykönyv 172. §-ának 3. bekezdése szerint ennek az országnak különböző polgárai között *nemzetiségi és hazafiságí tekintetben gyülölködést szitsanak.* Ez maga a tényállás.

Kettős irányban jelentkezik tehát egy megtorlandó bűncselekmény tényalladéka. Az egyik az, amelyet a büntetőtörvénykönyv improprie izgatásnak mond, mert sajátképpen nemzetiségi gyülölködésnek terjesztése s ugyszólván merénylet nemzeti egységünk ellen. A másik pedig a 301. §. szerint a könnyü testi sértés vétsége. A nagykikindai királyi törvényszék vádtanácsa az eléterjesztett adatok alapján elegendő gyanuokot látott fennforogni, hogy nevezett képviselő ellen a bünvádi eljárás megindittassék. Tekintettel azonban annak mentelmi jogára, természetesen ez az eljárás sem tovább nem haladhatott, sem sajátképpeni folyamatba nem tétethetik mindaddig, mig a képviselőház Pavlovics Lyubomir urnak mentelmi jogát fel nem függeszti. Igaz, hogy a mentelmi bizottság előtt megjelent országgyülési képviselő ur a terhére rótt bűncselekményeket *határozottan tagadásba vette.* Nyilatkozatai, amelyek előttünk egyébként tétettek, nem vonatkoztak magára a dolog lényegére. Némely mellékkörülményekre kivánt nyilatkozni, hogy ő t. i. akkor *egy korai misét hallgatott*, amint az szerb nagyszombaton szokás, reggel két órakor. Ezzel mintegy rá kivánt mutatni *rendkvüli lélekállapotára.* (Nagy zaj a szélsőbaloldalon.) Azonban a vizsgálati iratok szerint ez az elkövetett cselekménynyel nincs összefüggésben. (Zaj a szélsőbaloldalon.)

Rákosi Viktor: Sohasem hallottam, hogy a mise dühbe hozza az embert! (Zaj. Halljuk!)

Szivák Imre előadó: De ha összefüggésben volna is, akkor is azt hiszem, hogy sem a mentelmi bizottságra, sem a képviselőház határozatára nem maga az illető képviselő ur nyilatkozata lesz mérvadó, hanem mérvadók lesznek azon tárgyi támpontok, azon történeti tényállás, amelyre alapitva, a nagykikindai törvényszék vádtanácsa határozatát megbozta.

Arról van tehát szó, hogy az erre jogositva volt-e? Nincs ez iránt semmi kétség, mert maga az állitólagos bűncselekmény, amelynek közelebbi minősítése természetesen nem reánk tartozik, de ugy, amint a maga történeti tényalladékában megjelenik, Nagykikindán folyt le, kétségtelen tehát a nagykikindai törvényszéknek illetékessége. Az iránt sem forghat fenn semmi kétség, hogy ezen tanuvallomásokban, amelyek ugyan közigazgatási uton lettek eddig felvéve, ugy, a mint azt a bünvádi eljárás természete az előnyomozatra nézve előirta, elegendő támpontot találunk az iránt *igenis komoly gyanuok forog fenn arra nézve, hogy Pavlovics Lyubomir képviselő ur a terhére rótt bűncselekményeket elkövette.* Minthogy pedig ezek a bűncselekmények a büntető törvénykönyv szerint sulyos természetüek s a megfelelő eljárás után lesznek megtorlandók, hogy az a megtorlás bekövetkezhessék, javaslatba hoztuk nevezett képviselő ur mentelmi jogának felfüggesztését. (Helyeslés.)

További indokolástól tartózkodom. Amennyiben szükségesnek találná a mélyen t. Ház bármely tagja közelebbi felvilágositások nyujtását, természetesen rendelkezésére fogok állani a vizsgálati iratok nyomán.

Hozzáteszszük még csak azt, amiben megállapodni szerencsénk volt és amit szintén inditványba hoztunk és aminek alapján az eljárás történik és a határozathozatalt most kérjük, hogy az eset olyan rendkivüli és annyira sulyos, miszerint indokoltnak látszik, minden további haladék nélkül a mentelmi jognak feltüggesztése és erről az illető megkereső birói hatóságnak azonnali értesitése. (Élénk helyeslés.)

Ajánlom tehát a mentelmi bizottságnak véleményét a mélyen t. képviselőháznak a dolog érdemében is leendő elfogadására. (Általános élénk helyeslés.)

A Ház egyhangulag elfogadjja a javaslatot.

(Csongrád és Tápé.)

Belitska Béni, az állandó igazoló bizottság előadója, beterjeszti a bizottság javaslatát, hogy a csongrádi és tápéi kerületekben az ott észlelt nagyfoku választási visszaélések miatt a választási jog felfüggesztessék. Kéri az inditvány szabályszerü tárgyalását.

Papp Zoltán: Inditványozza, hogy a Ház még mai ülésében válaszsza meg a vizsgálóbiztosokat, amire törvényes akadály nincs.

Széll Kálmán miniszterelnök: Miután a Ház ma tartja utolsó ülését és igy igen hosszu időre nyulhatna az az idő, amely alatt Csongrád és Tápé nem küldhetne képviselőt, ha a vizsgálat dolga felett nem határozhatna rögtön. Kéri, hogy a Ház nyomban tárgyalja az igazoló-bizottság inditványát.

Belitska Béni előadó: A kuriai itéletek alapján az igazoló-bizottság javasolatként inditványozza, hogy Csongrádban és Tápéban a választási jog esetleges felfüggesztése dolgában az előzetes vizsgálat elrendeltessék.

Visontai Soma: Kéri a kuriai itélet felolvasását. Nem lehet ezt igy gőzerővel eldönteni. Akkor jel lehet függeszteni mind a 400 kerületben a választási jogot.

Molnár Jenő: Kérdi, hogy a vizsgálati iratok rendelkezésére állottak-e az igazoló bizottságnak?

Belitska Béni: Az igazoló-bizottság az iratok áttanulmánozása után jutott arra a meggyőződésre, hogy a tápéi kerületben a vizsgálat elrendelése indokolt.

Molnár Jenő: És a csongrádi kerületben? (Felkiáltások: Azt később tárgyaljuk!)

A Ház elhatározta, hogy a tápéi kerületben *elrendeli a vizsgálatot.*

Belitska Béni: A csongrádi kerületre nézve is javaslatba hozza a vizsgálat elrendelését. Felolvassa a kuriai itélet rendelkező részét, amelyben a választási visszaélések fennforgása konstatáltatik.

Visontai Soma: Szükséges volna a vizsgálati adatok előterjesztése. Egyébként elfogadja a bizottság javaslatát.

A Ház a csongrádi kerületre nézve is elhatározta a *vizsgálat elrendelését.*

Elnök: Javaslatba hozza minden kerületre nézve egy-egy három tagu vizsgáló-bizottság kiküldését és megválasztását.

A vizsgáló-bizottság tagjai *Csongrádon: Justh* Gyula, *Novák* József és *Nyegre* László.

Tápén: Barabás Béla, *Kubinyi* Géza és *Belitska* Béni.

(A zsidó bevándorlás.)

Buzáth Ferenc a következő interpellációt terjeszti be:

1. Miután a belügyminiszter urnak minden valószinüség szerint tudomása van arról, hogy Galicia és Románia felől az országba oly nagymérvü zsidó bevándorlás vette kezdetét, hogy az hatásában minden eddigit jóval felülmul; kérdem: minő rendszabályokat tett, vagy szándékozik haladéktalanul tenni, hogy ezen, hazánk közgazdasági érdekeit veszélyeztető bevándorlásnak mielőbb gát vettessék?

2. Szándékozik-e most már a trónbeszédben is megigért bevándorlási törvényt sürgősen a Ház elé terjeszteni?

Széll Kálmán miniszterelnök: T. Ház! Abban a helyzetben vagyok, hogy erre az interpellációra azonnal felelhetek, mert ez egy olyan ügyről szól, melyet csak nemrég is kézbe kellett vennem, t. i. arról, hogy Romániából tömegesen kivándorolni szándékozó zsidók nagy tömegekben Magyarország felé veszik utjukat. Ezen kérdés figyelmemet a dolog természeténél fogva magára vonta. Annál is inkább szivesen válaszolok azonnal, mert a lapokból értesülvén, de tegnap a Házban is megtudván, hogy a képviselő ur interpellálni kiván, egy kis gyanuperrel éltem, hogy a képviselő ur már a válasz bevárása nélkül elveri rajtam a port (Derültség.) és a nélkül, hogy megmondanám, mi történt, kijelenti, hogy például a romániai zsidók átutazása, vagy amint ő kifejezte magát, bevándorlása, vagy kivándorlás céljából Magyarországon való keresztülutazása tekintetében semmi sem történt és ami történt, az nem elégséges.

Ez a verdikt nem helyes, nem alapos, nem igazságos és megpróbálom a képviselő urat az ellenkezőről meggyőzni, hogy igenis történt és ami történt, annak meg is volt a foganatja.

Zboray Miklós: Nem az a kérdés!

Széll Kálmán miniszterelnök: Nem ez a kérdés?

Zboray Miklós: Az a kérdés, volt-e foganatja; mindenütt szaporodnak és ott maradnak!

Széll Kálmán miniszterelnök: A t. képviselő urnak nincs igaza, nem mindenütt szaporodnak és nem mindenütt maradnak. Lesz szerencsém elmondani, tessék figyelni.

Ami a Romániából kivándorló zsidókat illeti, amint észrevettem, hogy nagyobb tömegekben jönnek be, rendeletben utasitottam az illető organumokat, az összes administrativ hatóságokat, hogy az 1900-ban kiadott rendelethez tartsák magukat, azt hivom ismét életbe, annak alapján járjanak el és ügyeljenek arra, hogy a határszélen senki be ne jőjön, ki azon feltételeknek meg nem felel, melyek ezen rendeletbe vannak fektetve.

Előre bocsátom ezen 1900-iki rendelet históriáját. Akkor történt, hogy Romániában az ipartörvény behozatala folytán tömeges megmozdulás történt az ottani iparüző zsidóságnál és özönlöttek a legnagyobb tömegekben az ország határszélére s különösen Orsova felől jöttek be. Miután utlevéllel ellátva nem voltak, nem igazolták, hova mennek s nem volt semmi utiköltség náluk, mi őket be nem eresztettük. Most történt az, hogy Romániából viszont szoritották őket, mert lakóhelyüket elhagyták és igy egy tarthatatlan állapot állott elő. Igen hosszas tárgyalásokat folytattam a román kormánynyal a külügyminiszter utján s végre a román kormánynyal az a megállapodás történt, hogy ők azokat, akik ide be nem eresztetnek, nem szoritják vissza a határszélre, hanem igyekeznek őket ismét letelepiteni és nem fognak semmi gátat vetni, hogy csináljanak, amit akarnak. Mikor ez a megállapodás történt, akkor kö-

---

álmatag hangon. Mikor lesz az? — tette hozzá mélabus sóhajjal.

— Mikor? A Rothschild-csoport nem akar mozogni. De ösmerek Budapesten egy Berger nevü embert, az talán megcsinálja...

— Zsidó? — kérdezte IV. Bernát az undor egy szelid nemével.

— Az.

— Ez aggályos. Mert akkor netán csak kevés készpénzt fog adni... A többit inkább koporsókban... De mindegy! Sürgesse a dolgot!

— Igen... De addig?...

Addig?... Addig?...

A király komoly némaságba sülyedt.

— Talán még egyszer meg lehetne próbálni Auguste-tal, — szólt kis szünet után a gróf.

— Nem hiszem... Különben sem tudom, hol kószál az a fiekó... Mióta legutóbb azt az ötszáz drachmát ideköcsönözte, magamnak kell öltözködnöm...

— Itt láttam az előszobában...

És a gróf kinyitotta az ajtót és kiszólt:

— Auguste, kérem csak!

IV.

Most belépett Auguste, feszesen, hidegen, kedvesség és előzékenység nélkül.

A király szeliden nézett rá, a pénzügyminiszter pedig szeretetreméltó kacérsággal.

— Hogy vagy, Gugusse? — kérdezte a király gyöngéden.

— Kissé bágyadt vagyok, felség — mondta Auguste. A sok munkában kimerültem. Szabadságra kellene mennem, pihenni, valahová jó levegőre, tenger mellé... De hát nincs pénzem...

A király csalódottan nézett a pénzügyminiszterre, de az a szemével intett neki.

— Hát miért nem fordul bizalommal ő felségéhez? — kérdezte a pénzügyminiszter. — Ő felsége oly jó, oly nemes...

— Szivesen adnék neked, Gugusse, — mondta a király. — De magamnak sincs... te tudod legjobban.

— Az adó!... A hátralékosok... — sóhajtott a miniszter.

— A hadsereg! — sóhajtott a király.

— Az udvartartás!

— A külföldi sajtó!

— A konverzió előkészitése!

Auguste szeme csillogni kezdett.

— A konverzió? — kérdezte habozva.

— Igen, a konverzió... — kapott a szón a pénzügyminiszter... — Már csak napok, legföljebb hetek kérdése. A Berger-csoport mindent megigért...

— És Berger megbizható ember... — szólt most IV. Bernát kenetteljesen.

Auguste elgondolkozott. Azután akadozva szólni kezdett:

— Hát hiszen elvégre... valami kevés megtakaritott pénzem még van... és ha felséged...

— Nem, Gugusse, — mondta a király jóságosan — már ugyis annyival tartozom neked...

— De, Sire... egy hü szolga nemes ajánlata... vágott közbe a pénzügyminiszter türelmetlenül...

— Valóban... egy hü szolga... ismételte Auguste...

— Ám legyen... nem akarlak megbántani... Mennyi az a pénz?

— Otszáz drachma... az utolsó, ami maradt...

Ezzel Auguste, a hü szolga kivette zsebéből a pénzt és egy hatvanöt rupiás cirill váltót...

A király gyorsan aláirta a váltót és átvett 350 drachmát. Azután a pénzügyminiszterhez fordult:

— Vigyen át a királynénak 150 drachmát!

— Nem lesz ez a 100 drachma kevés? — kérdezte a pénzügyminiszter tisztelettelljesen.

— Bocsánat... szólt a király... itt van még ötven drachma...

A pénzügyminiszter mélyen meghajolt, Auguste pedig — valami megmagyarázhatatlan nagylelkűségi rohamnak engedve — fölsegitette a király kabátját.

V.

Az előszobában Cólnix gróf ujra találkozott báró Végh-Állomássyval. A báró ugy száguldott föl-alá, mint a ketrecbe zárt tigris.

A pénzügyminiszter könnyed és negédes mozdulattal meglebegtette előtte a 100 drachmás bankjegyet.

— Mi ez? — kérdezte a báró kábultan.

— Pénz, édes öregem — szólt a gróf vigan.

— Pénz! És én, amióta itt vagyok, még egyetlenegyszer sem kaptam egy lyukas millreiszt... Pedig még a csizmáit is beviszem...

A gróf vállat vont.

— Ön nagyon naiv, kedves báró. Látszik, hogy becsületes és lovagias magyar lélek... Ön nem tudja a módját...

— Nem, nem tudom — szólt a báró lehangoltan.

— Vigasztalódjék!... Meg fogja tanulni. Mindannyian megtanultuk... És megengedi, hogy mint idősebb kolléga... egy jó tanácsot adjak magának?...

— Kérem!...

— Ön kedves és szeretetreméltó fiu... De azt már beláthatta, hogy a király csizmáival semmire sem megy... Hogy volna, ha egyszer megpróbálkoznék a királyné cipőivel?

vetkezőképpen szabályoztam ezt az ügyet minden illetékes tényezőnek, még a román kormánynak egyetértésével is. Hogy a határt átlépni nem szabad senkinek, aki ki nem mutatja, hogy amennyiben tíz éven felüli 400 korona, amennyiben tíz éven aluli, 100 korona utiköltséggel bír, vagy pedig birtokában van azon vállalat szállitási jegye, amely vállalat rendeltetési helyére szállitja őket. — mert legnagyobbrészt Amerikába mennek. Ezenkivül rendes utilevéllel kell birniok és ki kell mutatniok hová mennek. Ezek most már átbocsáttatnak, de a legnagyobb felügyelet és ellenőrzés alatt állanak az egész uton. Uti jegyeik elvétetnek és a kalauzoknak adatnak át s csak a rendeltetési helyen kapják vissza, hogy utközben utirányukat ne változtathassák, hanem oda menjenek, ahová az utlevelük szól, vagy a hová megváltották a szállitási jegyet. Annyira vagyunk, hogy őrizzük a vonatokat, a vaggonokat, hogy utközben elpotyadozva ki ne szálljanak s ne változtassák meg az utirányt, amelyet vettek. A legnagyobb szigorral és a legnagyobb éberséggel gondoskodunk tehát arról, hogy illetéktelen bevándorlás és beözönlés Magyarországba ne történjék. (Felkiáltások balfelől: De nincs foganatja!) Nincs igaza a t. képviselő urnak, hogy annak nincs foganatja, mert bizony megvan a maga foganatja, bár lehet, hogy itt-ott egy-kettő elpotyadozik. De ezek kivételek, ezeknek kellő módon való elbánásáról a községeknek kell gondoskodniok. Meg van téve ennélfogva minden, ami lehetséges. Ezért azt hiszem, hogy meg van óva minden szempont, amelyet szem előtt kell tartani. (Helyeslés jobbfelől.) Én nem járok el velük szemben brutálisan, mert ezt nem szabad emberségi szempontból, de őrzöm az országot, hogy illetéktelen beözönlése ne történjék oly elemeknek, amelyek nem kivánatosak. (Helyeslés.)

Ezt a romániai kivándorló zsidókra vonatkozólag. Ami általában a bevándorlást illeti, a t. képviselő ur előtt is tudva van...

Pichler Győző: Miért nem kényszeritik Romániát a berlini szerződés megtartására? (Zaj.)

Elnök: (csenget.) Csendet kérek. Pichler képviselő urat pedig felkérem, ne szakitsa félbe a miniszterelnök urat. (Helyeslés jobbfelől.)

Pichler Győző: Tessék Romániának megtartani a berlini szerződést! (Zaj.)

Elnök: Pichler képviselő urat, miután az elnöki figyelmeztetés dacára is közbeszól, rendreutasitom. (Helyeslés.)

Széll Kálmán miniszterelnök: A t. képviselő ur előtt is tudva van, hogy én a bevándorlási ügyet is szabályozni szándékozom és a belügyi tárca költségvetési tárgyalásánál ki is jelentettem, hogy a bevándorlásról szóló törvény készen van. Ez az illetékességnek és a községi honosságnak kérdésével van szoros kapcsolatban, mert azt a felfogást osztom és tartom jogosultnak, hogy nem helyes türni és összetett kezekkel nézni azoknak az elemeknek beözönlését, amelyeket még ami zsidó honfitársaink sem kivánnak és nem tartanak a maguk érdekében lévőknek. Éppen azért ne tessenek ebből antiszemita-kérdést csinálni, mert ez egyszerü szociális és politikai kérdés. (Egy hang balfelől: Magyar kérdés!) Én tehát szabadelvü felfogásom fentartásával védelmezem az országot a külföldről beözönlő illetéktelen elemek ellen. (Helyeslés.)

Rákosi Viktor: Tessék a zsidó felekezeti lapokat elolvasni. Mind ellene vannak.

Széll Kálmán miniszterelnök: Én tehát nem engedek ennek, — sőt védeni fogom az országot egész erővel, — semmiféle antiszemita izt adni, mert azzal nem is szabad, nem is lehet, de nem is szükséges birnia, hisz nekünk teljes jogunk van megvédeni magunkat minden nem ide való elem ellen, akár zsidó az, akár nem zsidó. (Általános helyeslés.)

Már most én két irányban fogok eljárni. Először is a községi törvényt akarom módositani a letelepedés, az illetékesség és a honosság szempontjából. Általános helyeslés.) Másodszor a rendőrséget akarom a határon államivá tenni. (Helyeslés.) Ne méltóztassék azonban ezt kicsinyelni, mert akármiféle principális és in thesi helyes törvényeket fogunk is hozni, ha nem birjuk azokat végrehajtani, — pedig a mai apparátussal a határszélen erre nem vagyunk képesek, mert lehetetlen, a legjobb akaratlal is, — akkor annak a törvénynek nem lesz foganatja, nem lesz sikere. Igen sok rendeletet tudnék most is részben felmutatni és információk szerint állithatom is, hogy nagyobbmérvü bevándorlás az ország északkeleti részében nem történt és általában kevesebb a bevándorlás, mint azelőtt, mert éberebb és gondosabb a felügyelet, ha történtek is talán itt-ott az utóbbi időben bevándorlások, amint ezt Buzáth igen t. képviselő ur mondja. Azért, ha ez nem áll is, de ha azokat a rendeleteket végrehajtanák, ugy, amint azok intendálva vannak és szólanak, már az is segitene a bajok nagy részén, de nincsenek erre organumok, nem mintha nem akarnák, de nem képesek végrehajtani a szolgabirók, mert lehetetlen a mai apparátussal a felügyeletet és az ellenőrzést hatékonyan gyakorolni.

Én tehát igenis a román kormánynyal is a legteljesebb barátságban és a legteljesebb egyetértésben, amint mutatja az a bizonyos korrespondanciánk, amely pár évvel ezelőtt történt, hogy semmi erőszakos lépés ne történjék a határszélen tulfelől, amely ezt a beözönlést előidézi, akarok eljárni és jártam el eddig is. Ami aztán magukat a kivándorlókat illeti, azokra nézve már ennél drakónikusabb szabályokat felállitani nem lehet, aminek meg is volt a foganatja, mint mit beszédem elején előadtam.

Kérem tehát a t. képviselőházat, miután ugy gondolom, hogy a képviselő ur is belenyugodhatik ebbe méltán, mert hisz azt mondtam, hogy azt a kivándorlási törvényjavaslatot legközelebb előterjesztem, addig pedig megtettem adminisztrativ uton mindent, ami lehető volt, méltóztassék válaszomat megnyugvással tudomásul venni. (Élénk helyeslés.)

Buzáth Ferenc tudomásul veite a választ.

(Az eskületétel.)

Elnök: Felhivja a megválasztott biráló-bizottsági tagokat, hogy az esküt letegyék. Megtörténik.

Pichler Győző: Miután Novák József nincs jelen, inditványozza, hogy mást választszanak meg.

Széll Kálmán miniszterelnök: Hangsulyozza, hogy ez ellen semmi észrevétele sincs. A távollevő Novák József helyett *Szeles* Józsefet választották meg 118 szóval, aki szintén leteszi az esküt.

Elnök: A Ház tanácskozásainak elnapolására való tekintettel kéri a szokásos fölhatalmazásokat, egyszersmind arra is, hogy a csongrádi és tápéi kerületekre nézve a vizsgálat eredményéhez képest intézkedhessék. (Helyeslés.)

(Berekesztés és elnapolás.)

Széll Kálmán miniszterelnök: Konstatálja, hogy csak két fontos javaslat van tárgyalásra készen. Az egyik az 1900. évi állami zárszámadásról szól: ezt összesen is tárgyalhatjuk. A másik javaslatot a kvóta megállapitásáról szól. Óhajtotta volna, hogy a két parlament intézze el ezt a kérdést, de ez nem sikerült. Az osztrák Reichsrath nem foglalkozott a kérdéssel, nem is foglalkozik. Nem tartotta volna helyesnek, hogy mi előbb tárgyaljuk le a javaslatot, mert egyszer már megjártuk, nincs tehát lehetőség, hogy a két országgyülés megegyezzék. Ezért a javaslat napirendről levétele önmagától áll elő. Két királyi kéziratot mutat be, az egyik a jelen országgyülés I. ülésszakának berekesztéséről, a másik pedig a II. ülésszak megnyitásáról szól. Kéri a két királyi kézirat felolvasását.

Szőts Pál jegyző felolvassa a kéziratokat, melyek következőleg hangzanak:

Mi Első Ferenc József, Isten Kegyelméből Ausztriai Császár, Csehország Királya stb. és Magyarország Apostoli Királya a Hü Magyarországunk és Társországai Zászlósainak, egyházi és világi Főrendeinek és Képviselőinek, kik az Általunk 1901. évi október hó 24-ére Budapest fő- és székvárosunkba összehivott országgyülésen egybegyülvék, Királyi Udvözletünket!

Midőn magyar miniszteriumunk előterjesztésére az Általunk 1901. évi október hó 26-án megnyitott országgyülés első ülésszakát ezennel berekesztjük, egyszersmind a második ülésszakot a folyó év október hó hatodik napjára összehivottnak nyilvánitjuk.

Kikhez egyébiránt királyi kegyelmünkkel állandóan hajlandók maradunk. Kelt Bécsben ezerkilencszázkettedik évi junius hó 18-án.

Ferenc József s. k. *Széll Kálmán* s. k.

Mi Első Ferenc József Isten Kegyelméből Ausztriai Császár, Csehország királya stb. és Magyarország Apostoli Királya a Hü Magyarországunk és Társországai Zászlósainak, egyházi és világi Főrendeinek és Képviselőinek, kik az Általunk 1901. évi október hó 24-ére Budapest fő- és székvárosunkba összehivott országgyülésen egybegyülvék, Királyi Udvözletünket!

Kedves Hiveink! Magyar miniszteriumunk előterjesztésére a jelen országgyülés üléseit folyó hó huszadik napjától folyó évi *október hó hatodik napjáig ezennel elnapoltnak nyilvánitjuk.*

Kikhez egyébiránt királyi kegyelmünkkel állandóan hajlandók maradunk. Kelt Bécsben, ezerkilencszázkettedik évi junius hó 18-ikán.

Ferenc József s. k. *Széll Kálmán* s. k.

Barabás Béla egy kérdést intéz a miniszterelnökhöz. Különösnek tartja az ülésszak berekesztését, de főleg az üléseknek királyi kézirattal való elnapolását. Az ország közvéleményét a kiegyezés kérdése foglalkoztatja s a képviselők meg vannak fosztva annak a lehetőségtől, hogy az ügyet a parlamentben szóvá tegyék. Tekintettel a királyi kéziratra, nem kérheti 20 képviselő a Ház összehivását. (Zaj a szélsőbalon. Felkiáltások: Kijátszás!)

Elnök: Nem parlamentáris eljárás királyi rendeletre azt mondani, hogy kijátszás.

Barabás Béla kérdi, miért történt a Ház elnapolása királyi kézirattal?

Széll Kálmán miniszterelnök: T. képviselőház! (Halljuk! Halljuk!) Igen szivesen felelek a t. képviselő urnak hozzám intézett kérdésére, mert én is azt tartom, hogy a t. képviselőháznak egy tagja sem vonhatja vita alá a legkegyelmesebb királyi rendeletet, miután az 1848. évi IV. törvénycikknek világos, határozott és sarkalatos jogon alapszik, amely világosan mondja, hogy a király az országgyülést bármikor prerogálhatja. (Felkiáltások a szélsőbalon: Ezt nem vonjuk kétségbe!) Senkinek sincs joga és a Háznak egészében sincs ezt vita alá vonni. De természetesnek tartom, hogy arról, vajjon a rendelet törvényesen keletkezett-e, ennek a rendeletnek törvényes és alaki részeiről, vagy arról, hogy a miniszterelnök a maga felelősége szempontjából miképp fedezi, jogosultnak tartom a vitát és azt a kérdést, amelyet Barabás Béla képviselő ur hozzám intézett. En erre igen szivesen felelek is, amint sohasem térek ki semmiféle kérdés elől, nehezebb elől sem.

Leszkay Gyula: Dicsekvés!

Széll Kálmán miniszterelnök: Nem dicsekvés, csak kötelességszerü konstatálás. Higyje meg a képviselő ur, hogyha a képviselő urban csak annyi dicsekvési vágy van, mint bennem, nagyon meg lehet elégedve.

Ami először azt illeti, hogy miért ily hosszu időre történik az elnapolás, mikor csak 4—5 hónapja ül együtt az országgyülés, hát engedelmet kérek, a t. képviselő ur kalendáriuma nem egészen stimmel, mert az én kalendáriumom szerint mi nem 4—5 hónap óta ülünk együtt, hanem 7 nap hiányával 8 hónap óta. (Igaz! Ugy van! jobbfelől.)

Én már most azt gondolom, hogy miután 3 hónapra napolja el magát a Ház, 9 hónapi ülésezés, — mert az idén október végén azért kezdtük, mert választások voltak közben — az már egy törvényhozási normális funkcionálásnak teljes ideje. És ha ez az ország 9 hónapot tölt törvények alkotásával, akkor többet tesz, mint amit neki idő- és munkabeosztás szempontjából tenni kellene, mert hiszen adminisztrálni is kell, a törvényhozásnak munkát is kell adni, amire idő is kell. Azt még sem lehet követelni, mert fizikailag lehetetlen, hogy mikor a kormány és a miniszterek el vannak foglalva, még hozzá 3—4 hónapon keresztül, 3 óráig tartó ülésekben napról-napra, akkor az országgyülésnek organikus és nagyfontosságu törvényjavaslatok bőven rendelkezésére álljanak és a kormány tagjai amellett még adminisztráljanak is. Végre a kormány tagjai sincsenek vasból, nekik is kell pihenés, amit minden képviselő időről-időre vesz magának, de a kormány tagjai nem vehetnek, mert itt kell ülniök nap-nap után. Ez már csak tán nem dicsekvés! Mindezt tekintetbe véve, nem lehet azt mondani, hogy kilenc hónapi munkaidő nem elég a törvényhozásnak. (Felkiáltások a szélsőbaloldalon: Miért kellett a királyi leirat?)

Horváth Gyula: Mert szeptember 19-ikén lesz valami!

Széll Kálmán miniszterelnök: Azonkivül még azt is figyelembe kell venni, hogy október 28-án jöttünk össze, de már szeptemberben együtt ültünk, mielőtt a Ház feloszlattatott. Tehát nem lehet azt mondani, hogy az utolsó országgyülés óta rövid és gyors időhatárban lett az országgyülés ezen királyi leirattal feloszlatva, mert Isten szent segitségével junius 20-ika van. Mikor oszlassuk fel Magyarországon, hol 10 nap alatt az aratás megkezdődik.

Szeptemberre nem tartottam helyesen összehivhatónak az országgyülést, mert akkor nem marad a törvényhozási munka előkészitése számára más, mint julius és augusztus. Ez két hónap s miután emberek a miniszterek, a miniszterium tagjai és a hivatalnokok is, lehetetlen, hogy oly produktivitással felhasználtassék ez az idő, hogy akkorra minden, ami kivántatik, itt legyen a Ház asztalán. (Felkiáltások a szélsőbaloldalon: De miért királyi leirattal?) Hiszen ezt is ki kell fejtenem, mert ezt is felhozták. Ha azt akarták a képviselő urak, hogy erről ne szóljak, akkor ne hozták volna szóba, de miután szóbahozták, nekem is kellett erről szólanom. (Helyeslés a jobboldalon.)

A másik kérdés az, miért lett elnapolva, amint a képviselő ur mondja, ily szokatlan módon és micsoda nagy politikai okok vezettek engem erre. Kijelentem, hogy engem semmiféle nagy politikai okok ezen tanács adására nem késztettek és nem inditottak, hanem egyszerüen annak latbavetése, hogy mikor ily nagy munkát végzett a ház és a kormány, amilyen a hátunk mögött van és mikor egy nagy munkára készül, mert arra készül, — mert hiszen bejelentetett az organikus törvények egész sorozata s elő fognak állani az államélet minden terén javaslatokkal, — akkor zavartalanul akartam megmenteni és biztositani a képviselőház tagjai és a kormány tagjai számára ezt a három hónapot. (Élénk helyeslés jobbfelől.) Semmi más szándék, semmi titkos gondolat engem nem vezetett.

T. képviselőtársam felemliti, hogy az Ausztriával való kiegyezési tárgyalások esetleg indokolttá tették volna, hogy ne napoltassék el a Ház királyi leirattal, hanem minden perben összejöhessen. Ezt nem tartom olyan sulyosan latba eső körülménynek vagy oknak, hogy e véget inditva éreztem volna magamat ettől a tanácstól eltérni. Mert azok a tárgyalások abban a mederben fognak folyni, amelyben eddig folytak s addig a Ház elé nem kerülhetnek, mig a végbefejezés stádiumába nem jutnak. Mikor odajutnak, akkor ide fognak jönni. Tessék nekem elhinni, akár együtt lesz a Ház, akár nem, engem arra, amit én célszerünek s meggyőződésem szerint az ország érdekében levőnek s jogosnak és helyesnek tartok, ezen tárgyalások nem befolyásolnak sem jobbra, sem balra. (Élénk helyeslés a jobboldalon.) Nem is szabad, hogy befolyásoljanak. Hiszen ennek a nagy kérdésnek hatása és sulya alatt állok mindig, hogy amit teszek és amit a kormány tesz, az csak előkészités, mindaz idejön a törvényhozás birálata alá és felelni tartozunk róla egészen és mindenünkkel. Ennek sulya nem szünik meg azáltal, hogy két-három hónapig nem lesz a Ház együtt, semmivel nem lesz az könnyebb, semmivel sem kisebb. Legyen erről meggyőződve t. képviselőtársam, valamint arról is, hogy ennek Ausztriára sincs semmi hatása és nem is lehet. Azok is igy vannak; ott sincsenek együtt s azok is tudják nagyon jól, hogy én azt az álláspontot foglalom el, amelyet meggyőződésem szerint az ország érdekében elfoglalni kötelességem és melylyel ennek a t. képviselőháznak beszámolni tudok. Már most akár augusztus 25-ikén, akár szeptember 25-ikén, akár október 8-ikán számolok be, az, azt hiszem, tökéletesen mindegy, mert én érzem kötelességemet.

Most mellékesen még azt is megmondhatom a t. képviselő urnak, hogy én nem is hiszem, hogy olyan dolgok történnének ezen idő alatt, amelyek a t. képviselő uraknak akármelyikét arra indithatnák, hogy képviselőházi ülést kérjen.

Még csak egyet, és ez az, hogy azt méltóztatott mondani, ez szokatlan eljárás. Nem szokatlan, mert én kiirattam magamnak, hogy hányszor napoltatott el királyi leirattal a Ház. Egész sorozata fekszik előttünk ezeknek az eseteknek. Még az én időmben is, 1899-ben, miniszterelnökségem első évében,

királyi leirattal napoltatott el julius 12-től szeptember 28-ikáig. Igy történt továbbá: 1872-ben és 1873-ban, mindig junius 11-ikétől szeptember végéig, 1873-ban julius 3-ikától november 8-ikáig, 1875-ben szeptember 19-ikétől november 4-ikéig, 1876-ban junius 20-tól szeptember 28-ikáig, 1877. julius 7-től szeptember 15-ig, 1888. junius 21-től október 15-ig, 1889. julius 17-től október 12-ig, 1890. junius 10-től 1890. október 1-ig, 1891. augusztus 17-től 1891. október 3-ig, 1892. julius 20-tól 1892. szeptember 26-ig, 1893. május 30-tól 1893. szeptember 25-ig, 1895. május 29-től 1895. szeptember 26-ig, 1898. junius 28-tól 1898. szeptember 5-ig, 1898. december 10-től 1898. december 17-ig, 1899. junius 12-től 1899. szeptember 28-ig, tehát 14 vagy 15 esetben királyi leirattal lett az országgyülés elnapolva.

Ezt tehát nem fogadhatom el szokatlan eljárásnak, mert mutatják az esetek, hogy hány esetben követtetett ez az eljárás. Oly nagy számban vannak az esetek, hogy ebben semmiféle szokatlanságot látni nem lehet. (Helyeslés.) Kérem a t. képviselőházat, méltóztassék nyilatkozataimban megnyugodni. (Élénk helyeslés.)

Barabás Béla azt tartja, hogy a miniszterelnök semmivel sem okolta a királyi kézirattal való elnapolást. De itt van szeptember 19-ike, *Kossuth Lajos születésének századik évfordulója.* Itt van október 6. E napra hivták össze az uj képviselőházat. Csak felsőbb helyen tesznek szolgálatot.

Elnök: A jegyzőkönyvet hitelesitettnek jelenti ki és boldog nyaralást és üdülést kiván. (Élénk felkiáltások: Hasonlóképpen!) és október 6-ára szólván az összehivó, ősi szokás szerint, a tres dies comparationis megtartásával, reméli, hogy megujult munkaerőben látjuk viszont egymást. (Élénk felkiáltások: Éljen az elnök! Zajos felkiáltások jobbfelől: Éljen Széll Kálmán!)

Az ülés délután 2 óra 50 perckor végződik.

II. A főrendiház ülése junius 20-án.

— Kezdete délelőtt 11 órakor és délután 4 órakor. —

Elnök: Gróf *Csáky* Albin.

Méltóságos főrendek! A szász királyságnak nagy halottja van. Albert király, akihez nemcsak saját népe, de lehet mondani, hogy az egész civilizált világ hódolatteljes, mély tisztelettel viseltetett, emberi és fejedelmi erényekben. valamint hadvezéri sikerekben gazdag életét a tegnapi napon befejezte. A szász királyság és az osztrák-magyar monarkhia közötti közvetlen szomszédos mindig kitünő viszony, továbbá a nagy német birodalom és az osztrák-magyar monarkhia közötti szövetségi kapocs és azon szoros benső baráti kötelék, amely a dicsőült királyt a mi felséges királyunkhoz és urunkhoz egy egész életen át szakadatlanul füzte, megoszthatják velünk a szász királyi család, Szászország, a német birodalom és a mi felséges királyunknak mély fájdalmát, és azért inditványozom, hogy méltóztassanak ezen érzelmeinknek a mai jegyzőkönyvben is kifejezést adni.

A miniszterelnök átiratának a legutóbb szentesitett törvényekről és a képviselőház átiratának az ott legutóbb letárgyalt jelentésekről, javaslatokról való tudomásulvétele után elfogadták a miniszterelnök jelentését a konzuli illetékek szabályozásáról szóló 1901: XXVI. t.-c. életbeléptetése tárgyában. Az elnök azután a jegyzőkönyv felolvasása és hitelesitése után, mivel a miniszterelnök még nem jelenhetett meg, délután 4 óráig felfüggesztette az ülést.

Délután 4 órakor Széll Kálmán miniszterelnök bemutatta a királyi kéziratot az ülésszak berekesztéséről, illetve az uj ülésszak megnyitásáról.

BELFÖLD.

A trónörökös londoni kisérete. A *Budapesti Tudósitó* jelenti: A hivatalos lap holnapi száma a következő közleményt fogja hozni:

Ő császári és királyi fensége, *Ferenc Ferdinánd* főherceg a londoni koronázáson ő felsége a császár és a király képviseletében vesz részt.

Az ilyen utazásoknál az a szokás, hogy a nagyobb kiséret oly körökből is vétetik, amelyek a rendes udvartartáshoz nem tartoznak.

A kiséret összeállitásánál figyelem fordittatik arra is, hogy a császár és a király képviselőjének kiséretéhez mindkét állam állampolgárai osztassanak be.

Ezen kiséret összeállitásánál bármily foederalisztikus csoportositás szándéka, amint ezt a jelen esetben több oldalról tévesen állitották, ki van zárva.

Ő császári és királyi fenségét, a főherceg urat, mint ő császári és apostoli királyi felségének *Magyarország királyának képviselőjét*, ebben a minőségben gróf *Festetich* Tassziló főpohárnokmester, magyar királyi zászlósur kiséri.

A horvát nuncium. Ma küldötték szét a horvát pénzügyi egyezmény dolgában kiküldött horvát regnikoláris bizotttság legujabb nunciumát, amely lényegében megegyezik az eddigiekkel.

A honvédelmi miniszter a királynál. Báró *Fejérváry* Géza honvédelmi minisztert, mint Bécsből jelenti tudósitónk, a király ma külön kihallgatáson fogadta.

Pavlovics Lyubomir fővétele. Voltaképpen csak az történt ma, hogy a képviselőház felfüggesztette *Pavlovics* Lyubomir mentelmi jogát, de ebben már benne van a legsulyosabb erkölcsi itélet, amely férfit érhetett. Mert a Ház ezt a határozatot a Pavlovics Lyubomir *becsületszava ellenére* hozta, megismervén azokat a bizonyitékokat, amelyek lerontották a vádlottnak becsületszavával erősitett vallomását. A mentelmi bizottságnak bemutatott és a Ház előtt megismertetett hivatalos adatok teljesen igazolják azt a tényállást, amelyet a *Budapesti Napló* deritett fel, s amelyre Pavlovics Lyubomir azt mondta, hogy egy szó sem igaz belőle. Pavlovics Lyubomir ma maga cáfolta meg magát. Megjelent a mentelmi bizottság előtt és mentegetődzött. Nem *tagadott*, hanem *mentegetődzött.* Azzal mentegetődzött, hogy nagyon felindult állapotban volt, mert éjjeli misét hallgatott az esetet megelőző éjszakán. Ez egy kicsit homályos ugyan, mert a misének — amint *Rákosi* Viktor helyesen jegyezte meg — nincs olyan izgató hatása, hogy verekednek utána az emberek. De lehet, hogy ez virágnyelven talán azt teszi, hogy a mise előtt, éjfél után két óráig ivott a képviselő ur és részeg volt. Ez mindenesetre enyhitené a beszámitást, ha nem tenné olyan nagyon sulyossá előbbi vakmerő tagadása. Mert a multkor nem azt mondta Pavlovics ur, hogy misét hallgatott vagy hogy részeg volt, és nem erre adta a becsületszavát, hanem arra, hogy az eset nem történt meg; hogy soha, senkit sem bántalmazott hazafias nóta miatt; hogy nem emlékszik rá, miről lehet szó, mert sokszor jár Kikindára. És lám, most egyszerre emlékszik az esetre, olyan pontosan, hogy még az éjjeli mise is eszébe jut. Ezzel, ugy hiszszük, a dolog erkölcsi része el van intézve. Pavlovics Lyubomir önmaga itélte el magát, sőt ki is végezte magát. Ezzel a gyalázatos emberrel immár csak a büntető biróságnak lehet dolga. A politikai élet számára megszünt lenni. A mentelmi bizottság üléséről a következő tudósitást adjuk:

A képviselőház mentelmi bizottsága ma délelőtt kilenc órakor *Perczel* Dezső elnöklésével ülést tartott, amelyen a kormányt *Plósz* Sándor igazságügyminiszter képviselte. A bizottság *Szivák* Imre referálása alapján tárgyalta a nagykikindai törvényszéknek a szegedi főügyészség utján a képviselőházhoz érkezett megkeresését, amelyben *Pavlovics* Lyubomir képviselő mentelmi jogának felfüggesztését kéri, hogy őt az izgatás és könnyü testisértés vádjában kihallgathassa. A bizottság meghallgatta *Pavlovics* Lyubomir képviselőt, aki az ellene emelt vádak valóságát *tagadta* s egyuttal saját maga kérte mentelmi jogának felfüggesztését. *Szivák* Imre előadó ismertette azután az eset előzményeit, a tanuvallomásokat és a vizsgálati iratokat. Minthogy ezekből a bizottság meggyőződött, hogy zaklatás nincs, egyhangu határozattal ugy döntött, hogy a Háznak Pavlovics Lyubomir mentelmi jogának felfüggesztését inditványozza s jelentése tárgyalásának *sürgősségét* a Háznak figyelmébe ajánlja.

A Ház, amint országgyülési tudósitásunkban olvasható, a sürgősséget ki is mondotta és a mentelmi jogot felfüggesztette.

Tisztelgés a kereskedelmi miniszternél. *Láng* Lajos kereskedelemügyi miniszternél ma délután három küldöttség tisztelgett. A miniszter válaszában a küldöttségek szakügyeiről nyilatkozott és megigérte a kereskedelem érdekeinek istápolását.

A *Budapesti Kereskedelmi Testület* küldöttségét fogadta először. A küldöttséget *Hüttl* Tivadar elnök vezette s tagjai voltak: lovag Falk Zsigmond, gárdonyi Neumann Frigyes, Bánhegyi József, Breitner L. Zsigmond, Girardi József, Markó Albert, Hirsch József L., Klein József, Romeiser Béla, Linzer Imre, Waldhauser Adolf, Mössmer József, Simon Jakab, Schulz Manó, Kunz József, Spitzer Ignác, Neruda Nándor, Heinrich Ferenc, Szávoszt Alfonz titkár. A küldöttség vezetője a miniszter támogatását kérte s átnyujtotta a testület monográfiáját. *Láng* Lajos kereskedelemügyi miniszter megköszönte a szives üdvözlést. A testület működését évek óta figyelemmel kiséri és ambiciója, a magyar kereskedelem érdekeit mindig jóakarattal támogatni és fejleszteni. A küldöttség ezután gróf *Wickenburg* Márk államtitkárnál is tisztelgett.

Ugyancsak ma délután tisztelgett *Láng* Lajos kereskedelmi miniszternél a Magyar Hajózási Egyesület küldöttsége, amelyben *Matlekovits* Sándor v. b. t. t. elnök vezetése mellett résztvettek: Horváth Elemér miniszteri tanácsos, a Magyar Folyam- és Tengerhajózási Részvénytársaság vezérigazgatója, Rupcic György és Szohner Károly alelnökök, Gonda Béla miniszteri osztálytanácsos, Klein Gyula tőzsdetanácsos, dr. Török Emil titkár és Reich Lajos hajótulajdonos. *Matlekovits* Sándor üdvözlő beszédében rámutatott a magyar hajózás mostoha helyzetére és a vasutaknak a hajózási vállalatok ellen folytatott versenyére s arra kérte a minisztert, hogy az egyesületet, mely a hajózási érdekeket képviselő egyedüli szaktestület, munkájában és törekvéseiben pártfogolja. *Láng* Lajos köszönetet mondva az egyesület figyelmességéért, kiemelte, hogy az ország közgazdasági érdekének követelménye, hogy a hajózás helyzete kedvezőre forduljon. Kétségtelen, hogy nagy, szerves kapcsolatban álló viziut-hálózat megteremtése ma már elodázhatlan ugy kivitelünk, mint belforgalmunk érdekében; ha ezt elérjük, akkor a hajózás bajai is orvoslást lelnek. Végül megigérte, hogy az egyesület müködését figyelemmel fogja kisérni, az előterjesztéseket mindig gondos megfontolás tárgyává fogja tenni. A miniszter még a kis- és középkereskedők egyesületének *Diviáczky* János elnök vezetése alatt megjelent tisztelgő küldöttségét is fogadta.

A hercegprimás hazafias leirata. A pozsonyi római katholikus plébániákon az volt a szokás hogy osztrák hatóságok német megkereséseit németül intézték el. *Vaszary* Kolos hercegprimás most — mint a Politikai Értesitő jelenti — leiratot intézett a pozsonyi plébániákhoz, melyben elrendeli, hogy osztrák hatóságok német nyelvü megkeresései minden esetben magyar nyelven intézendők el.

Hazafias román főpap. *Lugos*ról jelentik: Abból az alkalomból, hogy az ő felsége által engedélyezett káptalani diszjelvényeket átadták a lugosi kanonokoknak, *Radu* Demeter püspök diszebédet adott, amelyre számos előkelőségen kivül az ottani főgimnázium tanári testülete is hivatalos volt. Most történt először, hogy a püspöknél a magyar tanári kar megjelent és a püspök, élve az alkalommal, poharat emelt és magyar nyelven a következő felköszöntőt mondotta:

A lugosi állami főgimnázium igen tisztelt tanári karát kiváló örömmel üdvözlöm szerény asztalomnál. Életem legszebb tiz évét magam is a tanári pályán töltöttem és egyrészt mint ilyen, de másrészt mint a valódi müveltség alapját képező örök igazságot hirdető főpásztor, egész teljességében méltányolni tudom a tanári pálya müködésének nemcsak nehézségét de annak müvelődési és társadalmi fontosságát is. Valóban, uraim, önökre van bizva a vallás és a haza legnemesebb csemetéinek nevelése és müvelése. Ezen fárasztó munkától akkor remélhető a várt eredmény, ha ezen két magasztos intézmény sarkalatos elvei összhangzatosan oltatnak az ifjuság zsenge lelkébe. Amidőn tehát ily szellemben kifejtett tanári munkásságukra Isten áldását kérem, egyben kivánom, hogy müködésüket az ifjuság müvelése és ezáltal kedves hazánk boldogsága tekintetében mindenkor eredmény és siker koronázza.

A beszédet nagy éljenzéssel fogadták. És mi szivesen veszünk róla tudomást, főleg most, mikor mindenfajta hazaárulók vérszemet kapnak az egymás vakmerőségétől. A görög-keleti románság pedig nézzen oda és a görög-katholikus román főpap hazafias példája téritse el attól a borzasztó szándéktól, hogy egy *Mangrát* állitson egyházának legnagyobb megyéje élére.

A gyámügyi szaktanácskozmány. A gyámügyi szaktanácskozmány ma folytatta az árvaszékek részére készült ügyviteli szabályzatot, annak befejeztével pedig a járások és községek részére szolgáló ügyviteli szabályzatra tért át és ezt is végig letárgyalta. *Széll* Kálmán miniszterelnök a tanácskozás fontosságát méltató beszéddel bucsuzott el az értekezlet tagjaitól:

Igazán öszintén és melegen köszönöm önöknek — ugymond — azt a szives érdeklődést és azt a kitartó és buzgó munkálkodást, amelyet e kérdések felett folytattak két napon és annyi órán keresztül. Értékes anyag lesz az ankét arra, hogy ezen előadói tervezet végleges megállapitásánál felhasználjuk. Talán még értékesebb annál, a miket az urak mondtak, az az impresszió, amelyet én nyertem az uraktól, akik ennek a kérdésnek a kezelői az országban, akik a gyámügyi igazgatás élén állanak, akik értenek a dologhoz, az a fogadtatás, amelyben részesitették ezt a tervezetet, nagy megnyugvást keltett bennem, mert ugy látom, hogy akik ezt a tervezetet a minisztériumban készitették, eltalálták a dolog lényegét. (Élénk helyeslés.) Az önök, a gyakorlat embereinek verdiktje buzdit és megnyugtat engem arra nézve, hogy helyes uton járunk és megtaláltuk mindazt, ami szükséges. (Ugy van! Ugy van!) Én önöket oly kiváló gyakorlati férfiaknak ismerem, hogy el merek menni az önök itélete és az önök tegnapi és mai véleménynyilvánitása alapján; olyan az, mint mikor az ember egy jó erős botot tud a kezébe venni, amikor nekiindul a hegynek, amely nélkül pedig a hegyet nem merné megmászni. Az ankét tanusága volt annak a becsületes törekvésnek, amely ez ügyben kidomborodik. Orvend, hogy megismerhette a gyámügy kitünő gyakorlati intézőit. A

szakférfiak munkásságának elismerő méltatása után igy végezte beszédét: Jólesett, hogy ezt elmondhattam önöknek; szivemből mondtam, valamint szivemből mondok igazi, meleg elismerést és köszönetet azért a fáradságért és odaadásért, amelylyel engem e munkában támogatni szivesek voltak. Fogadják érte köszönetemet! (Hosszantartó, élénk éljenzés.) *Jakabffy* Imre az értekezlet tagjai nevében köszönetét fejezte ki a miniszterelnöknek, hogy a gyakorlat embereit erre az értekezletre „meghivta és hogy rendkivüli elfoglaltsága mellett is időt talált arra, hogy az üléseken jelen lehessen.

Jelentés az ülésszakról. Gróf *Apponyi* Albert a Ház mai ülésének végén beterjesztette az első ülésszakról szóló jelentését, amely magában foglalja a Ház alakulására vonatkozó adatokat, a Ház tagjainak sorában beállott változásokat, a Ház által elintézett törvényjavaslatok, jelentések, interpellációk, stb. sorozatát, feltünteti az elintézett mentelmi és összeférhetetlenségi ügyeket, szóval az első ülésszak egész tevékenységének pontos statisztikáját.

A tápéi vizsgálat. A tápéi vizsgálat megejtésére megválasztott bizottság ma délután megalakult. Elnökévé *Belitska* Bénit, jegyzőjévé *Kubinyi* Gézát választotta. A bizottság elhatározta, hogy a tápéi kerületben a helyszini vizsgálatot junius 28-án kezdi meg.

A karlóczai kongresszus. *Karlóczá*ról távíratozzák: A szerb nemzeti egyházkongresszus mai ülésének napirendjére a felirati bizottság javaslatának tárgyalása volt kitüzve. Minthogy azonban ugy a bizottság többsége, valamint kisebbsége külön-külön javaslatot terjesztett be, elhatározták, hogy a javaslatokat kinyomatják és a holnapi ülésen veszik tárgyalás alá.

KÜLFÖLD.

Bulgária politikája. Mit ért el *Ferdinánd* fejedelem Pétervárott s minő lesz Bulgária politikája a fejedelem oroszországi kincskereső utja után? *Danev* bolgár miniszterelnök ezekről a kétségtelenül érdekes kérdésekről elmondta egy francia szerkesztőnek mindazt, amit indiskréció nélkül elmondhatott. *Danev* ugy nyilatkozott, hogy *Ferdinánd* fejedelem pétervári utjának kétségtelenül *politikai jelentősége van. Miklós* cárnak a fejedelemmel és *Lambsdorff* külügyminiszternek *Danev*vel folytatott tanácskozásai egy kérdést sem hagytak földeritetlenül. *A legközelebbi manifesztációk* erősen meg fogják világitani Oroszország és Bulgária viszonyát. A miniszterelnök *tagadja, hogy Ferdinánd fejedelem föl akarja venni a királyi cimet.* A *Firmilián*-ügyre vonatkozólag azt mondta *Danev*, hogy *Firmilián*nak üszkübbi püspökké való kinevezése nagyon *rossz benyomást* tett, de a dolog jelentőségét mégis tulozzák. Csak a macedóniai viszonyok abnormis volta az oka, hogy a mostani apró surlódások annyira kiélesedtek, de *Bulgária nem felelős a török rendetlenségért.* Konstantinápolyba kellene a hatalmasságoknak intelmeiket küldeniök, hogy a nemzetközi jog tiszteletbentartását biztositsák. *Európának kötelessége Bulgáriát támogatni. Danev* miniszterelnök végül közölte, hogy ma reggel irják alá *a dohányadó jövedelmeivel biztositott 100 millió frankos bolgár kölcsönre* vonatkozó szerződést. A kölcsönt a szobranye szünete alatt fogják kibocsátani.

Ez a nyilatkozat tele van óhajokkal, amelyek aligha teljesednek. Egy bizonyos, hogy Bulgária az uj kölcsön kötésével lekötötte utolsó pénzforrását, a dohányjövedéket is.

A *Mir* cimü szófiai lapnak a cár szófiai látogatásáról szóló hirét illetékes szófiai helyen megcáfolják és kijelentik, hogy a cárnak a szoborleleplezésen való részvétele *sohasem volt tervbe véve.* A cárt az ünnepélyen egy nagyherceg fogja képviselni.

A *Bulgáriának királysággá proklamálásáról* szóló hirt konstantinápolyi beavatott körökben *nem veszik komolyan*, ugyszintén azt a hirt, mintha Bulgária Burgasz kikötőjét átengedné Oroszországnak hadikikötő céljára, határozottan megcáfolják. Mindezeknek a hireknek nincsen komoly alapjuk.

Követségből nagykövetség. Külügyi kormányunk a washingtoni követséget nemrég nagykövetségre emelte, az Egyesült-Államok kormánya szintén nagykövetségre emelte a bécsi követséget. Az uj nagykövet, mint bécsi tudósitónk jelenti, *Mc. Cormick* jelenlegi követ lett, aki uj megbizó-levelét legközelebb át fogja nyujtani a királynak.

A pretóriai összeesküvés. Aznap, amikor Dél-Afrikában megkötötték az angol-boer békét, egy pretóriai távirat azt jelentette, hogy *Kitchener* ellen irányuló összeesküvést fedeztek föl. Egy ideig nem esett aztán szó erről a fölfedezésről. Ma azt távíratozzák Pretóriából, hogy a *Kitchener* ellen szőtt összeesküvésben összesen *47 ember van kompromittálva, köztük azoknak a boer vezéreknek nagy része, akik május 17-én Pretóriában voltak.* A *Kitchener* házához vezető aknából már csak hat méter hiányzott.

Az atlanti trust. Lord *Brassey*, akit tekintélynek tartanak hajózási kérdésekben, egy angol alsóházi bizottság előtt kimutatta *a gőzhajózási társaságok szubvencionálásának szükségességét*, azzal a megokolással, hogy a hajóstrustot a brit kereskedelmi flotta szubvencionálásával kell ellensulyozni. A szubvenció fejében azt a jogot kellene megadni a kormánynak, hogy a szubvencionált társaságok igazgatóságaiba tagokat nevezhessen ki. A kereskedelmi flotta által fönntartandó segédflotta háboru esetén a hadiflotta szeme volna és felderitő szolgálatokat végezne.

Transvaal uj kormányzója. Londonból jelentik: Lord *Milner* fokföldi kormányzó holnap ki fogja hirdetni, hogy *kinevezték Transvaal kormányzójává.*

Albert szász király halála.

Budapest, junius 20.

A legnépszerübb és legtiszteltebb német fejedelmek egyikének, Albert szász királynak a halála Szászországon kivül első sorban a német birodalomnak, a német császárságnak gyászos eseménye. Az elismerés, melylyel az elhunyt királynak a német birodalmi sajtó adózik, mutatja ezt legjobban. Nagy szimpátiával fogadják *I György* királyt, a meghalt király öccsét a szász trónon, kit ma királylyá proklamáltak s ki már ki is adta első hadparancsát. Albert király legbensőbb barátja volt a mi királyunknak, kinek gyászában mi magyarok is szivünk mélyéből osztozunk. *Ferenc József* király az udvari gyász elrendelésére, a temetésben való részvételre s minden ezzel kapcsolatos teendőre nézve maga tette meg a szükséges intézkedéseket s nem a főudvarmesteri hivatal utján állapitotta meg a szokásos ceremoniálét.

(Az utolsó pillanatok.)

Sibyllenort, junius 20.

Albert király utolsó pillanatairól még a következőket jelentik: A király estelelé félre kezdett beszélni és folytonosan *Bécsről és Tirolról beszélt;* halála előtt környezetéből csak *Kopp* érseket ismerte meg. Halála után a királyné a halott kezét mellére tette. Az államminisztérium *ma délelőtt proklamálta az uj királyt.* Az elhunyt király végrendeletét ma délután bontják fel.

Sibyllenort, junius 20.

Este 8 óra 15 perekor a kastélyról bevonták az uralkodó-család lobogóját. A halottas-szoba ajtait kitárták s az udvari tisztviselők és szolgák besiettek, hogy megtekintsék a király holttestét. A halott arcvonásai alig változtak meg. A királyné mély gyászba merülve, a halott mellett ül és görcsösen szorongatja kékült kezét. *György* herceg a királyi család és az udvartartás többi tagjaival a halottas-szoba hátterében huzódtak meg. *Minkwitz* tábornoknak, mint az elhnnyt egyik legrégibb barátjának és bizalmasának jut az a szomoru feladat, hogy a király iróasztalából összeszedje az aktákat és lepecsételve átadja az özvegynek.

Lipcse, junius 20.

A *Leipziger Zeitung*nak a király utolsó perceiről a következőket jelentik Sibyllenortből: Este ½8 órától kezdve olyan jelek mutatkoztak, amelyekből a közelgő kataszrófára lehetett következtetni. A királyné utasitására odahivták *György* herceget, továbbá *János György* herceg nejét és *Matild* hercegnőt, ugyszintén a király gyóntatóját és a király egész környezetét. Ezek részint a halottasszobában, részint a szomszédteremben tartózkodtak. A királyné férje baloldalán térdelt, György herceg és a hercegnők az ágy lábánál álltak. A király nyugodtan aludni látszott és mialatt lélegzése egyre gyöngült, a lelkész csöndesen imádkozott. A király egyik orvosa a jobb kéz erét tapogatta, mialatt a királyné a király balkezét fogta. Alighogy nyolcat ütött az óra, az orvosok jelentették, hogy a király kiszenvedett.

Drezda, junius 20.

A *Dresdner Anzeiger* külön kiadása jelenti Sibyllenortból: A király 8 óra 5 perekor halt meg nagyobb haláltusa nélkül. Még 7 órakor nem volt előreláthető a halál beállta. Csak 7 óra 30 perekor jöttek tisztába azzal, hogy a halál közel van. A hivatalnoki személyzet és a szolgák a halottas-szobában gyülekeztek. O felsége csendesen szenderült el, mintán néhányszor mély lélegzetet vett. A királyné éjjel félegyig imádkozott a halott mellett. Reggel 7 órakor megérkezett Frigyes Ágost herceg és neje és János György herceg. 10 órakor mise után gyászünnepség volt a legszükebb családi körben.

(Albert király temetése.)

Drezda, junius 20.

Albert király holttestét holnap áthozzák Drezdába. A holttest este kilenc órakor érkezik a drezdai főpályaudvarra, ahonnan rögtön a katholikus udvari templomba viszik, ahol 23-án este kilenc órakor örök nyugalomra helyezik. Ma délelőtt tiz órakor a város összes templomaiban meghuzták a harangokat a gyász jeléül. Este hét órakor gyászistentisztelet lesz. *György* király valószinüleg ma tér vissza Sibyllenortból Drezdába.

Drezda, junius 20.

Albert király halála miatt *huszonnégy heti udvari gyászt* rendeltek el. A legközelebbi nyolc napon semmiféle ünnepséget, mulatságot, szinházi előadást nem tartanak.

Drezda, junius 20.

György király holnap este 9 órakor érkezik ide, egyidőben *Albert* király koporsójával, amelyet aztán a miniszterekkel és a két kamara elnökeivel együtt el fog kisérni a katholikus udvari kápolnába. A temetés hétfőn lesz és akkoráig megérkezik a belga király is. A temetési szertartást hir szerint *Miksa* szász herceg logja végezni és ő fogja bucsuztatni a halottat.

Berlin, junius 20.

A *császár* rendeletére a palotán, a minisztériumok épületein és a kaszárnyákon félárbocra bocsátották a zászlókat. A birodalmi gyülés palotáján szintén félárbocon van a zászló. A magánépületekre gyászlobogókat tüztek ki.

Drezda, junius 20.

Délután Scheffler lipcsei tanár halotti maszkot vett a királyról. Este ünnepiesen ravatalra helyezték a halottat s állandóan egy királyi hadsegéd és a boroszlói testőr-vértesezred négy tisztje áll őrt mellette.

Tegnap óta a 2. sziléziai gránátos-ezred egy százada van itt. Holnap a boroszlói testőr-vértesezred egyes osztályai idoérkeznek. Holnap délután két órakor az átszállitás előtt nagyobb gyászünnepség lesz, melyet Kopp hercegpüspök fog celebrálni. Azután a pályaudvarra szállitják a halottat, miközben a katonaság sorfalat fog állani. A koporsót a királyi erdőkezelőség hivatalnokai viszik. Vilmos császár ide-érkezése valószinü, de nem bizonyos.

Sibyllenort, junius 20.

A délután folyamán megjelentek a kastélyban a kastély hivatalnokai családjaikkal, a bérlők és számos egyszerü környékbeli lakos, hogy a királyt még egyszer lássák. A halott a rózsákkal ékesitett ágyon feküdt, kezében ezüst feszülettel. A boncolás és bebalzsamozás után a halottat az időközben feketével bevont halottas-szobában ravatalra helyezték. Midőn holnap a holttestet Drezdába szállitják, a vonat Löbaubau, az első szász állomáson megáll és itt fogadja György király a miniszterek jelentéseit. A többi szász állomáson a vonat megállás nélkül lassan keresztülmegy.

(Ferenc József király.)

Bécs, junius 20.

A király ma délután két órakor részvétlátogatást tett a szász követnél. A szász követség palotájáról félárbócra bocsátott szász zászló leng. A szász követség tegnap este egynegyed tizkor a következő táviratot kapta Drezdából:

Király ő felsége este 8 óra 05 perekor nyugodtan és csöndesen jobblétre szenderült.

Gróf *Resz* követ ma reggel Reichenauba érkezett. A követség még nem kapott arról hirt, hogy ki vette át a kormányzást.

Bécs, junius 20.

A szász követ ma hajnalban értesitette *Goluchowski* közös külügyminisztert *Albert* szász király haláláról. A miniszter haladéktalanul *jelentést tett a királynak*, aki reggel, amikor felébredt, értesült a gyászesetről. Az udvari gyász és a temetésen való képviselet dolgában való rendelkezést a király, az udvari ceremoniálétól eltérve, *saját magának tartotta fenn.* Valószinü, hogy a temetésen *maga a király, továbbá Ottó főherceg és Mária Józefa főhercegnő fog résztvenni.* Az udvari gyász valószinüleg három-négy napig tart.

Bécs, junius 20.

A király ma délután 2 órakor a szász követség elé hajtatott és hosszabb részvétlátogatást tett gróf *Rex* követnél.

A követségen személyesen fejezték ki részvétüket: gróf *Goluchowski* közös külügyminiszter és gróf *Lützow* első osztályfőnök. *Szigfrid* bajor herceg személyesen adta le névjegyét. A részvétivre beirták nevüket a diplomáciai testület tagjai, *Talliani* pápai nuncius, az udvari méltóságok, *Koerber* miniszterelnök

az osztrák kormány nevében, gróf *Széchenyi* Gyula, a király személyi körüli miniszter, sok tábornok és több hivatalnok.

(A részvét.)

Sibyllenort, junius 20.

A legelső **részvéttáviratok** *Ferenc József* királytól és *Vilmos* császártól érkeztek.

London, junius 20.

A lapok mind hosszabb cikkekben emlékeznek meg az elhunyt szász király életéről és működéséről. A *Morning Post* szerint *Albert* király a német birodalomnak egyik főoszlopa és Európa egyik legkedveltebb fejedelme volt. A *Standard* azt mondja: *Albert* király a német nemzetnek tanácsban és hadban egyaránt nagy szolgálatokat tett. A *Times* azt irja: Angliának nagy oka van arra, hogy csatlakozzék a király halálán való gyászhoz és résztvesz a fájdalomban, amely egész Németországot érte *Albert* király elhunytával, akinek személyes tevékenysége hozzájárult a német birodalom nagyságának megalapitásához, s akinek élete figyelemreméltó példája a német nemzeti jellem legelőkelőbb és legvonzóbb tulajdonságainak.

London, junius 20.

A windsori kastélyban holnapra tervezett bál a szász király halála miatt *elmarad*.

Bécs, junius 20.

Az osztrák urakháza ma délelőtt ülést tartott, amelyen herceg *Auersperg* alelnök meleg szavakkal emlékezett meg a tegnap este elhunyt *Albert* szász királyról. Az urakházának tagjai állva hallgatták meg az elnök beszédét.

Berlin, junius 20.

A *Reichsanzeiger* azt mondja, hogy a szász király haláláról szóló gyászhir, bár napok óta várható volt, megrenditő hatással volt az egész birodalomban. Az érzelmek bensőségéből, amelyekkel a haza minden vidékén elismerik az elhunyt uralkodó nemzeti érdemeit, meritsen vigaszt és enyhülést a gyász napjaiban a mélyen lesujtott nemes királyné, a szász királyi család és a szász nép. Albert király mindenkorra ama hősies alakok közé tartozik, akik a német életben az ő működésük által megteremtett uj korszakban kimagasló helyen állanak. A királyi tábornagy, aki felért a nagy háboru leghiresebb vezéreivel, nevéhez oly sikereket füzött, amelyek az egységes Németország legszebb haditettei közé tartoznak. Éppen igy a békében is mint bölcs, igazságos ura országának, királyságát ritka virágzásra juttatta. Áldásdus volt agg kora és minden hazafinak kedves óhajtása volt, hogy vajha ennek a tiszteletreméltó királynak ugyanoly hosszu élet jutna osztályrészül, mint fegyvertársának, Nagy Vilmosnak. Meginduit szivvel gyászolja a császár atyai barátját, a nemzet a hőst és a királyt, akiben történelmének nagy emlékei öltöttek testet.

Drezda, junius 20.

Vilmos császár a *trónörökössel* a temetésre idejön. Bejelentették érkezésüket: a *szász weimari* nagyhercegen, a *thüringiai* herceg, a *szász-meiningeni* és a *badeni* örökös hercegek.

Boroszló, junius 20.

A tanács és a városi képviselet elhatározta, hogy Albert király holttestének átszállitása alkalmával testületileg résztvesz, a koporsóra koszorut tesznek és holnap déltől kezdve a városi épületeken félárbócra bocsátják le a zászlókat.

Berlin, junius 20.

A hadsereg rendeleti közlönyének rendkivüli kiadása a *császár* következő *hadiparancsát* teszi közzé:

Isten kikutathatatlan akaratából jobblétre szenderült Albert szász király ő felsége, és engem végtelenül megrenditett e halál. Sulyos csapás érte házamat, hadseregemet és egész hazánkat; és a dicső német fejedelem elhunyta miatt mélységes gyász könnyeit sirja velem együtt minden sziv, amely Németország virágzásáért és dicsőségéért dobog. Sirba szállott vele azoknak a hadvezéreknek utolsója, akiket a vaskoronarend nagykeresztje diszitett s akik a német hadsereg élén, boldogult nagyatyám zászlaja alatt vivták ki számunkra a győzelem hervadhatatlan, soha nem hervadó babérkoszorját. Amig német sziv dobog, élni fog a saint-privati hősnek, a maasi csapatok vezérének dicső emléke. De leginkább a hadseregre nehezedik a veszteség sulya, a hadseregre, amely német bizalommal **számitott, kipróbált, dicső hadvezérére.** A hadseregnek bizonyára mélyen érzett óhaja, hogy gyászának külsőleg is jelét adhassa és azért elrendelem, hogy: 1. A hadsereg tisztjei tizennégynapi gyászt öltsenek. 2. A 2. számu testőrulánusok és a 10. számu dragonyosok gyásza három hétig tartson. A temetési szertartásban a két nevezett ezred kirendeltsége vesz részt, amely az ezredparancsnokból, egy törzstisztből, egy kapitányból, két hadnagyból, egy őrmesterből, egy altisztből és egy közkatonából álljon.

I. György szász király.

Sibyllenort, junius 20.

I. György királyt az alkotmány értelmében *ma délelőtt proklamálták* és ma bontották fel az elhunyt uralkodó végrendeletét is. A nép hódolatát az uj király kivánságára ma nem mutatják be.

Drezda, junius 20.

A miniszterek ma letették a hűségesküt György király kézébe.

Sibyllenort, junius 20.

György király a következő *hadparancsot* adta ki:

Katonák! Isten kifürkészhetetlen akaratából elvesztettétek királyotokat, aki a jó és rossz napokban a legnagyobb hadidicsőséggel övezte lobogóitokat és akinek a szive mindegyiktekért hiven gondoskodott. Rendithetetlen hűséggel és törhetetlen szeretettel viszonoztátok ezt királyotoknak, határtalan bizalommal néztetek fel hozzá. Igy tehát én ma egynek érzem magam az őszinte gyászban hadseregemmel és érzésem arra indit, hogy királyi köszönetemet fejezzem ki nektek ezekért az érzelmeitekért és hűségtekért, amelylyel mindenkor Istenben boldogult bátyám mellett állottatok. Erősen bizom abban, hogy iránt és királyi házam iránt is mindenkor törhetetlen hűséggel lesztek és a szövetség-hűséget, mint elődömtől rámhagyott becses örökséget velem együtt fogjátok ápolni a birodalom javára, a hadsereg dicsőségére, a ti becsületetekre és a szeretett haza jóvoltára.

*

I. György, Szászország uj királya özvegy ember. Felesége, *Mária Anna* infánsnő, az elhunyt portugál király huga, 1884-ben halt meg. A házasságból a következő gyermekek születtek: *Matild* hercegnő, *Friqyes Ágost*, az uj trónörökös, aki *Lujza* toscanai nagyhercegnőt vette nőül, *Mária Josefa* hercegnő, aki *Ottó* főherceg felesége, *János György* herceg és *Miksa* herceg, aki pap lett és jelenleg tanár a freiburgi katholikus egyetemen. Legkisebbik gyermeke, *Albert* herceg 1900. szeptember 16-án kibukott a kocsiból és meghalt.

György király vallásos ember és szigoru, de rendkivül humánus katona, amit az is bizonyit, hogy mint a szászországi hadtest parancsnoka szigoru rendeletet adott ki *a katonákkal való rossz bánásmód ellen.*

Vilmos császár az istenfélelemről.

Budapest, junius 20.

Vilmos **császár nagyszabásu beszédet mondott** tegnap Aachenben, amely bizonyára hasznos politikai következményekkel is fog járni. Beszéde tulajdonképpen a vallás-erkölcsi életen alapuló germán mivelődés apologiája, de mert a császár nemcsak a maga vallását dicsőitette, hanem egy **rangba helyezte vele a katholikus erkölcstant és vallást is, a birodalomgyülés döntő pártja, a centrum, bizonyára hálás elismeréssel fog neki adózni** s e theologiai engedményekért szivesen áll kötélnek a nagyon is földi csatornajavaslatok tárgyalásánál, sőt talán egy kissé enged a katholikus politikával rendesen együttjáró agrárizmus tulkoveteléseiből is. A magasröptü szép beszéd, amelynél lelkesebb apologiát aligha mondott még uralkodó a kereszténységről, **igy hangzik:**

A császárné és magam nevében teljes szivemből mélyen meghatva mondok önöknek köszönetet azért a leirhatatlan hazafias és lelkes fogadásért, amelyben Aachen városának minden része bennünket részesitett. Lelkemnek régi vágya volt, hogy meglátogassam Aachen városát és köszönöm önnek, hogy meghivásával erre alkalmat adott nekem. Kit ne ragadna meg olyan történeti talajon, aminő Aachen, hatalmas erővel a mult és jelen fuvalma és ki ne gondolna az ég rendelésére, ha végigmegyünk a századok történetén, amelyeket hazánk Aachennel együtt átélt.

Aachen a német császárság bölcsője. Mert itt állitotta föl trónját Nagy Károly és az ő fénye tette ragyogóvá Aachen városát is. Oly jelentős és nagy volt a hatalmas germán fejedelem alakja, hogy Rómából a régi **r**ómai cézárok méltóságát ajánlották föl neki s őt szemelték ki, hogy elfoglalja az *imperium romanum* örökét, — bizony nagyszerü elismerése a történelemben akkor felbukkanó germán törzs képességeinek. Mert a római jogar kiesett a cezárok és utódaik kezéből, szertedarabolva és korhadtan ingadozott a római birodalom és csak a tisztalelkü, diadalittas germánok megjelenése volt képes a világtörténetnek azt az utat mutatni, amelyet addig követett.

Egészen természetes volt akkor, hogy Nagy Károly, a nagy frank király magára vonta Róma figyelmét, amely benne látott oltalmat és menedéket. Ámde a római császár feladatát és hivatalát a germán király méltóságával és természetével egyesiteni nagyon nehéz dolog volt. Amit ő maga hatalmas eszméjével meg tudott tenni, azt a sors megtagadta utódaitól és az egyedüli impérium gondjai miatt *a későbbi császárnemzedékek elvesztették a germán népet.* Délre mentek, hogy fönntartsák a világuralmat és a mellett *megfeledkeztek a germánokról.* Igy azután német országunknak és népünknek lassan hanyatlania kellett. Valamint az aloénál, amikor virágzik, a növény ereje erre a földadatra összpontosul; fölfelé törve virágot hajt s lebilincseli a bámuló néző szemét, mialatt a növény maga összetörik és gyökere elszárad: ugy járt a német nemzeti római császárság is.

Most *egy másik császárság keletkezett*, a német nép ismét kapott császárt, akit *maga szerzett magának karddal kezében* és csatatérén vivta ki a koronát és a birodalom zászlaja ismét fönn lobog a magasban. Az uj császári birodalomnak ugyanaz a lelkesedés és szeretet adott életet, amelylyel a német nép régi császársága gondolatán csüngött.

Ámde *a földadatok mások.* Kifelé *országunk határaira kell szoritkoznunk*, hogy belül ujra megacélozva magunkat, *készüljünk azokra a földadatokra, amelyek népünkre most várnak* s amelyeket a középkorban megoldani nem lehetett. És itt azt látjuk, noha a birodalom még fiatal, magában évről-évre erősödik, mig az iránta való bizalom minden oldalról mindinkább megszilárdul, *a hatalmas német hadsereg pedig támaszt nyujt Európa békéjének.*

A germánok jellemének megfelelően *kifelé korlátozzuk magunkat, hogy befelé korlátlanok lehessünk.*

Nyelvünk messze terjeszti határát a tengeren tul is, messzire terjed tudományunk és kutatásunk. Nincs oly mü az uj kutatás terén, amely ne volna meg nyelvünkön, nem fakad a tudományban gondolat, amelyet nem mi őriznénk meg először, hogy azután más nemzetek is átvegyék. *És ez az az impérium, amelyre a germán szellem törekszik.* Ha tehát minden irányban meg akarunk felelni nagy föladatunknak, nem szabad feledni, hogy az ősalap, amelyen a birodalom keletkezett, elődeink *egyszerüségében, istenfélelmében, magas erkölcsi nézeteiben gyökerezik.*

Hogy ránehezedett országunkra a mult század elején isten sujtó keze! De a nyomor kohójában a gondviselés karja hatalmas erőt kovácsolt és összeforrasztotta a vasat, amelyből a fegyver elkészült. Igy várom el önöktől is, mindnyájuktól, *lelkészektől és világiaktól egyaránt, hogy segitsenek nekem a népben fönntartani a vallást.* Együtt gondoskodjunk, hogy a germán törzs egészséges erejét, *erkölcsi alapját megtartsuk.* De csak ugy lehetséges, *ha megtartjuk vallásunkat s ez mind a két felekezetre egyaránt áll.*

Annál nagyobb az én örömöm ma, hogy az egyházi uraknak, akik itt képviselve vannak, oly hirt hozhatok, amelyet büszkén közlök önökkel. Itt áll *Loe* tábornok, királyának hűséges szolgája. Innen kiküldtük Rómába a szentatya jubileumára s amikor átadta neki szerencsekivánatainkat és jubileumi ajándékaimat és bizalmas beszélgetésben fölvilágositotta őt azokról az állapotokról, amelyek a német tartományokban vannak, a szentatya azt válaszolta: örömére szolgál, hogy megmondhatja neki, hogy *mindig sokat tartott a németek s különösen a német hadsereg jámborságáról;* de mondott neki még egyebet is és meghagyta, hogy közölje császárjával.

Az az ország Európában, *ahol még fegyelem és rend van, ahol a hatóságnak tekintélye és az egyháznak tisztelete van, ahol minden katholikus háborithatatlanul élhet hitének:* a német birodalom és *ezt a német császárnak köszönheti.* Ez feljogosit engem arra a kijelentésre, hogy mind a két felekezetünk egymás mellett azt a nagy célt állandóan szeme előtt tartja, hogy *az istenfélelmet és a vallás tiszteletét fönntartsuk és erősitsük.*

Akár modern emberek vagyunk, akár ezen vagy azon a téren müködjünk, az mindegy. *Aki életét nem a vallásra alapitja, az elveszett.* Igy akarom én is s minthogy ezen a napon és ezen a helyen nemcsak beszélni, hanem *fogadalmat tenni is illik*, ezennel megfogadom, hogy az egész birodalmat, az egész népet e parancsnoki kar által képviselt hadseregemet, *a birodalmat magát és házamat a kereszt alá állitom és annak az oltalma alá, akiről Péter apostol azt mondta, hogy másban nincs üdvösség* és hogy az embereknek nem is adatott más név, amelylyel üdvözölhetnek, aki maga azt mondhatta magáról: „Az ég és föld elmulik, de az én szavaim nem mulnak el.“

Aachen városára üritem poharamat, abban az erős meggyőződésben, hogy azok a szavak, amelyeket itt mondottam, jó talajra találnak, amint hogy engem is, amit ma a város polgárságától

aprajától-nagyjától láttam, biztosit arról, hogy falai között házunk és trónunk jövőre is erős támaszt fog találni. Aachen városa éljen soká!

HIREK.

Egy szál rózsa.

Mindabban, amit élő és meghalt királyokról irnak, csak az érdekes és szép, ami emberi érzésekről számol be. Aki a hermelin-palástot ott tudja kigombolni, ahol alóla az ember látszik ki, az jó életirója a fejedelmeknek. A hermelin-palást ezen a ponton királyi ruha, egyebütt ez is csak egy szép bunda.

A meghalt szász király élete utolsó perceiben egy rózsát hozatott. Sokáig nézte ezt a virágot, beszivta illatát és aztán az ágya mellett álló feleségének nyujtotta. Ez volt a szász király ulolsó kormányzati ténye.

Ha egy mesterember tette volna, akkor is mélységesen szép cselekedet volna s hogy egy király tette, éppen olyan mélységesen szép. A halál órájában nincsenek teatralikus hajlandóságok az emberben. Olyan tiszta és olyan egyszerü ilyenkor minden. A halál nivelláló ereje már előre megjelen, mindenható erejével egyszerü embert csinál mindenkiből. Ezért olyan fájdalmasan szép a halállal vivódó ember s ezért csöndesül le mindenki a halálosan nagybeteg ágya mellett. Lábujjhegyen járnak körülötte, mert az ember egyszerüségének, valóságának misztériumát nem akarja senki elriasztani.

A szinpadon olyan hatásosan halnak meg az emberek s mi sirunk rajta. Pedig ez a költött halál nem az igazán szép, hisz élő ember költötte s az diszitette föl a maga fantáziájának hamisságaival. De az igazi halál órájában olyan távol vagyunk a szinpadi fogásoktól s olyan nagyon a lelkünkből fakad minden szavunk és minden tettünk, hogy csak emberi cselekedet lehet az, amit cselekszünk.

Milyen mélységes nagy szeretet lehetett ebben a meghalt királyban a felesége iránt, hogy utolsó ajándéka egy rózsaszál volt s milyen nagyszerü megértése volt tettében annak, hogy egyetlen virágszállal az utolsó pillanatban királyi gyöngédséget mutathat az utolsó szegény ember is.

Budapest, junius 20.

— BUDAPESTI NAPLO. Junius 15-én uj előfizetés nyilt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztassanak a megujitásról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— **Személyi hir.** *Kossuth* Ferenc, a függetlenségi és 48-as párt elnöke, mint részvéttel értesülünk, ismét betegen fekszik lakásán.

— **József Ágost főherceg E. K. E.-hez.** Az Erdélyi Kárpát-Egyesület legutóbb tartott választmányi üléséből táviratilag üdvözölte *József Ágost* főherceget, az egyesület védőjét abból az alkalomból, hogy a király őt őrnagygyá léptette elő és a honvédséghez helyezte át. A főherceg báró *Feilitzsch* Artur elnökhöz intézett táviratban ezt válaszolta:

Mindnyájuknak legforróbb köszönetemet fejezvén ki, őszinte üdvözletemet küldöm.

József Ágost főherceg.

— **Beteg bibornok.** *Nagyváradról* táviratozzák, hogy *Schlauch* Lőrinc bibornok nagyváradi püspök az éjszaka rosszul lett, ugyannyira, hogy már a halálhire is elterjedt a városban. A bibornok reggelre jobban lett és állapota most már nem ad okot aggodalomra.

— **Kihallgatás a miniszterelnöknél.** *Széll* Kálmán miniszterelnök, ugyis mint belügyminiszter, további rendelkezésig kihallgatást nem ád.

— **Trónörökös és ujságiró.** *Ferenc Ferdinand* trónörökös tiz év óta szorgalmasan tanulja a magyar nyelvet és sok magyar könyvet olvas. A főherceg most a magyar napisajtó érdemes tagjának *Cziklay* Lajos ujságiró-társunknak, beküldött szépirodalmi müveiért elismerése s nagyrabecsülése jeléül, gyémánttal ékitett monogrammos aranymelltüt küldött ajándékba.

— **Az angol király betegsége.** *Berlinből* jelentik, hogy londoni megbizható források szerint *Edvárd* király betegsége sokkal komolyabb, semmint hivatalosan bevallják. Az első udvari orvost éjfélkor hivták a királyhoz, amit aligha tettek volna, ha a királynak zsábája, vagy gyomorbaja lett volna. Udvari körökből azt jelentik, hogy a királynak nagy kiméletre van szüksége.

— **Az Erzsébet-akadémia.** Az Erzsébet-akadémia előkészitő-bizottsága vasárnap délelőtt tiz órára az uj városház közgyülési termében tartja alakuló közgyülését. A közgyülési meghivóból az Erzsébet-akadémia célját megjelölő következő mondatot vesszük ki, hogy ennek a tervbe vett kulturális intézménynek nagyszerüségét a kellő szinben tüntethessük föl.

— Csarnokaink — igy szól a meghivó eme mondata — egyfelől édesgessék a népet a szellemi élet szükségleteit kielégitő forráshoz, másfelől legyenek éppen ezeknek a forrásoknak, a magyar nép szellemi és erkölcsi nevelését szolgáló intézményeknek — első sorban a *Szabad Lyceum*nak, amely egyszersmind a *Népszerü Főiskolai tanfolyam* végrehajtó közege Budapesten — *állandó és kellően fölszerelt hajléka.* Találja ott csarnokainkban az előadás által inspirált hallgató azt a *könyvtár*t, amelyben tanitója munkáját tanulásával kiegészithesse, azokat a *laboratóriumokat* és *szemináriumokat*, amelyekben magát gyakorolhassa.

Ez a programm bővebb ismertetésre és magyarázatra nem szorul jelenleg. Aki a magyar népet s az embert szereti s aki a külföldi ilynemü intézetek áldásait látta, az lelkesülten fogadja az Erzsébet-akadémiának, a magyar nép közmüvelődési csarnokának nagyszerü gondolatát. A magyar nép hivatva van arra, hogy Európa nemzetei sorában világtörténeti missziójánál fogva, vezető szerephez jusson. E dicsőséges szerepéhez a mostaninál sokkal nagyobb és sokkal általánosabb müveltségre van szüksége. Ez a gondolat vezetett az Erzsébet népakadémia szervezéséhez. Elég nagy gondolat ahhoz, hogy a közgyülés termében adjanak találkát egymásnak azok, kik a nemzet kulturális fejlesztéseért buzognak.

— **A kolozsvári ezred zászlója.** *Kolozsvár*ról táviratozzák: A város közgyülése az 51-ik gyalogezred zászlószentelési ünnepélyén való részvételt illetőleg egyhangulag elfogadta *Tutsek* Sándor és 34 közgyülési tag által beterjesztett következő javaslatot:

Kolozsvár sz. kir. város közönsége örömmel vesz részt vitéz háziezredének 200 éves emlékünnepélyén. Minthogy azonban ezen ünnepély programmjába egyik pont gyanánt egy oly zászlónak felszentelése is fel van véve, amely Magyarország önállóságával, közjogi függetlenségével és az osztrák-magyar monarkhiában elfoglalt egyenjogusságával ellenkezik, ennélfogva kimondja a törvényhatóság közgyülése, hogy *az emlékünnepélynek ennél a pontjánál nem képviselteti magát.* Már kijelölt képviselőinek megbizása tehát nem terjed ki arra, hogy a város közönségét a zászlószentelésnél hivatalosan képviseljék.

A felszólalók elismeréssel emlékeztek meg *Széll* Kálmán miniszterelnöknek e tárgyban tett nyilatkozatáról. Ezzel kapcsolatban *Deák* Albert inditványozta, hogy az országgyüléshez feliratot intézzenek aziránt, hogy a miniszterelnök nyilatkozata alapján a czimer ügye a közjogi kivánalmakhoz képest mielőbb elintéztessék. Kiemelték még a felszólalók, hogy az ezred parancsnoksága e kényes ügyben kiváló tapintattal viselkedett és épp ezért nem zavarhatja az ünnepélyt a közgyülés határozata. A város képviselői ott lesznek az egész ünnepélyen, mert mindkét ünnepély egyszerre log lefolyni, de hivatalos képviseletük megbizása a zászlószentelésre nem terjed ki.

— **Egy Battenberg herceg halála.** *Panamá*ból érkezett magánjelentések szerint egy *Battenberg* herceg, aki a kolumbiai kormány seregében ezredesi rangban szolgált, junius 1-jén a fölkelők ellen vivott *harcban elesett.* A herceg *egymaga* állott szemben az ellenséggel, mert *emberei cserbenhagyták.* A megszökött katonákat később megtalálták.

— **A Nemzeti Szövetség zászlaja.** A Nemzeti Szövetség az amerikai magyarságnak remekmivü zászlót küld ajándékba. *Nagy* Lázár tanár tervezte a zászlót, melynek minden része eredeti és müvészi lesz. Rudja a régi Bocskay-zászlók nyeléhez hasonló. Hegyén hazai földdel töltött üveggömb s ezen turulmadár diszeleg. A nehéz selyemből varrott zászló egyik felén a magyar czimer és a másik felén a kezeit hivólag a tenger felé terjesztő Hungária alakja lesz látható. A zászlót, mely a jövő hónapban készen lesz, nagy ünnepség keretében a Margit-szigeten avatják föl és ugy küldik el az amerikai magyaroknak.

— **A vezérkari főnök utja.** *Balassa-Gyarmat*ról jelentik, hogy báró *Beck* vezérkari főnököt Nagy-Széchényben nagy ünnepséggel fogadták. A Káprás-erdőnél elegáns fogatokon várta a környék intelligenciája és *Baross* Árpád főszolgabiró üdvözölte. A város végén diadalkaput állitottak, ahol *Niedermann* Vilmos városi főbiró üdvözölte a táborszernagyot, aki *Ruszinko* Antal házába szállt.

— **Gróf Apponyi Albertné adománya.** Gróf *Apponyi* Albertné a jászberényi nőegyletnek, mely jászberényi látogatása alkalmával védnökévé választotta, 200 koronát küldött.

— **Összeesküvés Edvárd király ellen.** Manapság akkora az anarkhistáktól való félelem, hogy az államfők minden nagyobbszabásu aktusa alkalmával világgá röpül a stereotip hir, hogy anarkhista összeesküvést fedezett fel ez vagy az a rendőrség. Igy volt *III. Viktor Emánuel* trónraléptekor, igy *XIII. Alfonzo* királylyá avatásakor s igy van most *VII. Edvárd* király koronázási ünnepsége alkalmával is. A hir Párison át érkezett hozzánk londoni keltezéssel. E szerint *Londonban összeesküvésnek jöttek nyomára, amely a király ellen irányult.* Az anarkhisták városnegyedében *sok embert tartóztattak le,* de a rendőrség minden felvilágositást megtagad. Egy félhivatalos londoni közlemény azonban az egész merénylethirt valótlanságnak bélyegzi.

A napokban megjelent *Old-More* cimü almanach *a koronázásra nagy szerencsétleneséget jósolt,* többek közt azt is, hogy *a király ellen merényletet* fognak elkövetni. A szerény és népszerü almanach e jóslata annyiban okoz némi zavart, mert rendkivül el van terjedve és a nép ugy bizik a próféciáiban, mint a szentirásban.

— **Negyvenkét érett kisasszony.** A kisasszony-gimnázisták közül negyvenkettőt mondott ki főiskolai tanulmányokra érettnek a vizsgáló-bizottság. A kisasszonyok érettségi vizsgáján a szigoruság éppen olyan nagyon volt képviselve, mint minden más érettségi vizsgán s nem szabad azt hinni, hogy ez a vizsga bizonyos kedvezményeket tesz a hölgyek javára. E szigoruság mellett is meglepő eredménynyel végződtek a vizsgálatok s bukás mindössze egy intézetben, a hetedik kerületi leánygimnáziumi kurzuson történt. A kisasszonyok három iskolánál jelentkeztek a maturára: a IV. kerületi zöldfa-utcai leánygimnáziumban a VII. kerületi Barcsay-utcai gimnáziumban és az V. kerületi Markó-utcai intézetben. Legtöbben a zöldfa-utcai vizsgáló-bizottság előtt jelentkeztek. Tizennyolc kisasszony pályázott itt az érettségi nyilvánitottság felemelő érzéseért s dicsőség rájuk, hogy mindegyik diadalmaskodott a vizsga szörnyein. Mindössze egy kisasszonyt utasitottak pótvizsgálatra s szolgáljon neki vigasztalásul, hogy a legderekabb csapatokban is akad olykor egy katona, akinek egy kis ügyetlen mozdulata megbontja a sorokat egy pillanatra. A zöldfa-utcai gimnáziumban egyébként öten nyertek jeles, kilencen jó és hárman elégséges bizonyitványt. Az érettségi vizsga irásbeli témái igen érdekes képet adnak a kisasszonyok képzettségéről és irányáról. Tizennyolc vizsgázó közül tizenöt az iroda mi tételt dolgozta ki, mely a legnagyobb magyar lirai költőkről szólt. A *szabadságharcaink* cimü történeti tételt csak hárman dolgozták ki, a fizikai tételre egy kisasszony sem érzett hajlandóságot. Nagyon jellemző, hogy öt kisasszony nem tudott választani a között, hogy latinból magyarra, vagy magyarból latinra forditson-e. Ugy oldották hát meg a kérdést, hogy mindkét föladatot kidolgozták, még pedig nagyon jól. Ennyi tudás és munkakedv láttára *Cherven* Flóris főigazgató és miniszteri biztosnak nem lehetett egyéb dolga, mint hogy a legmelegebb elismerését fejezze ki a maturánsoknak.

A VII. kerületi Barcsay-utcai állami gimnáziumban VIII. osztályos vizsgálatra huszonegyen jelentkeztek. Közülök három ismétlő volt. A jelentkezettekből kilencen már ezen a vizsgálaton megbukták és igy már irásbeli érettségire sem mehettek. A megmaradt tizenkettő közül hatan jelesen, hárman jól és hárman elégségesen állottak ki az érettségi vizsgálatot. A VII. kerületi érettségin Erődi Béla főigazgató és Wagner Alajos főgimnáziumi igazgató volt a miniszteri biztos. Az V. kerületi állami főgimnáziumban az állami felsőbb leányiskolának nyolc növendéke és a IV. kerületi községi felsőbb leányiskolának hét növendéke jelentkezett érettségire. Mindenik kurzusból, még a vizsgálat megkezdése előtt egy-egy betegeskedése miatt elmaradt. A többi tizenhárom a vizsgálatot jól állotta ki. Az államiak közül kettő jeles, öt jó, a községi iskola növendékei közül pedig kettő jól és négy egyszerüen érett.

— **Vörös László ünneplése.** A közlekedési tanfolyamok tanári testülete ez idén is megünnepli Vörös László nyug. államtitkár nevenapját. Az erdei László-napi vacsora e hó 26-án este 8 órakor lesz az István főherceg-szálló emeleti nagytermében. A Vörös László-serleggel járó ünnepi beszédet *Rácskay* Gyula hajózási és vasuti biztos, a hajóstiszti tanfolyam tanára mondja.

— **Humberték festményeinek árverése.** Ma kezdték árverezni *Párisban* azokat a festményeket, amelyek a szélhámos *Humbert*-család palotáját ékesitették az Avenue de la Grand Armèen. Igen sok kép mesés áron kelt el. Az árverést folytatni fogják. A közönség valósággal zarándokol a Humbert-palotába.

— **Betörés.** *Fried* Ferenc magánzó, aki a Rombach-utca 11-ik számu ház első emeletén lakik, ma délután családjával együtt elment hazulról. Ezt az időt felhasználta valami ügyes álkulcsos betörő s felnyitva a lakást, 1200 korona értékü ezüstnemüt elvitt onnan.

— **A szociális lelkiismeret nevében.** A kereskedelmi alkalmazottak nagyon méltányos és jogos kívánságért léptek akcióba, mikor arra kérték az üzlettulajdonosokat, hogy a vasárnap délelőtti munkaszünetet adják meg nekik. Minden szociális lelkiismerettel biró ember ezt a kívánságot jogosnak ismeri el s főleg most, a nyári hónapokban tartja méltányosnak. Elvégre azok, akik az egész hetet munkában töltik, jogosan kívánhatják, hogy a hét egy napján pihenhessenek vagy saját szellemi rekreációjukra is gondolhassanak. A fővárosi kereskedők nagyrésze ezt a kívánságot jogosnak el is ismerte s megegyezés alapján elhatározta, hogy vasárnap délelőtt junius és julius hónapban zárva tartja üzletét. A szociális lelkiismeret szavára azonban nem mindenki hallgatott s néhányan megszegték a megegyezést s kinyitották üzletüket. Ma aztán „Több ezer kereskedelmi alkalmazott" aláírással levelet kaptunk, melyben arra kérik a közönséget, hogy a két nyári hónapban ne vasárnap, hanem egy nappal elébb vásároljon s engedje meg nekik, hogy ezt a napot szabadon tölthessék el az alkalmazottak. A szociális lelkiismeret nevében arra kérik még az alkalmazottak a közönséget, hogy forduljanak el azoktól az üzlettulajdonosoktól, akik vasárnapból is hétköznapot akarnak csinálni, alkalmazottaik rovására. A fővárosi közönség bizonyára szivesen segit a kereskedelmi alkalmazottak amugy is eléggé szomoru sorsán.

— **A szolnoki müvészházak megnyitása.** A szolnoki müvészeti egyesület e hó 29-én fényes ünnepélyek keretében fogja megnyitni és rendeltetésének átadni az ujonnan épült müvészházakat. A müvészházak a festőmüvészet céljaira minden müvészeti igénynek megfelelően, állandó tartózkodásra berendezett tizenkét lakosztályból és ugyanannyi müteremből állanak. A müvészházak Jász-Nagykun-Szolnokmegye és Szolnok város közönségének, valamint a szolnoki müvészeti egyesületnek hozzájárulásával épültek. A felavatási ünnepélyek junius 29-ikén délben fél 12 órakor kezdődnek a vármegyeház disztermében, ahol a szolnoki müvészeti egyesület közgyüléssel nyitja meg azokat. A közgyülést Szolnokon, a várban épült müvészházaknak, a festőmüvészet céljaira leendő átadása fogja követni s az ünnepséget a vasuti vigadóban rendezendő áldomás zárja be. Budapestről a központi pályaudvarból reggeli 6 óra 50 perckor, 8 óra 10 perckor, 8 óra 30 perckor és 9 óra 15 perckor induló vonatokkal lehet leutazni. Szolnokon az érkező vendégek rendelkezésére kocsik állanak.

— **A martiniquei áldozatokért.** A martiniqueiek fölsegélyezésére ma a *Budapesti Ujságirók Egyesületéhez* a következő adományok érkeztek: Báró *Harkányi* Frigyes 100 korona, *Sacellláry* György országgyülési képviselő 100 korona, dr. *Baghy* Béla országgyülési képviselő 20 korona, *Weingruber*, az Edison kávéház tulajdonosa 6 korona. A mai gyüjtés 226 korona, hozzáadva a tegnap kimutatott 4305 korona 64 fillért, a gyüjtés eddigi eredménye 4531 korona 64 fillér. A további kegyes adományokat kérjük a *Budapesti Ujságirók Egyesületéhez* (Kerepesi-ut 17. sz.) küldeni.

Gróf *Szápáry* Pál a tegnapi Martinique-ünnepség alkalmából a Gerbeaud-féle városligeti pavillonban 50 teritékes lakomát adott, amelyen *Riffault* francia főkonzul, a közremüködő müvésznők és müvészek s a rendező-bizottság tagjai voltak jelen élükön *Vészi* József országgyülési képviselővel, a *Budapesti Ujságiró Egyesület* elnökével. A gazdag lakomán fölköszöntötték a francia nemzetet, a közremüködő müvésznőket és müvészeket és gróf Szápáry Pál házigazdát, a rendező-bizottság érdemes és buzgó elnökét. A lakomán Radics Béla zenekara játszott.

— **Izgalom a Fehér Házban.** A washingtoni Fehér-Házban, Roosevelt elnök szobája előtti folyosón tegnap egy gyanus külsejü embert fogtak el. A letartóztatott embernél hatlövetü töltött revolvert találtak. Valószinü, hogy ez az ember az elnökre leselkedett, de a szándékára vonatkozó minden fölvilágositást megtagad.

— **A nemzetközi diákkongresszus.** A nemzetközi diákkongresszus rendező-bizottságának küldöttsége *Hindy* Zoltán vezetése alatt ma tisztelgett *Láng* Lajos kereskedelemügyi miniszternél, hogy megköszönje azokat a kedvezményeket, amelyeket a magyar államvasutak vonalán a kongresszus külföldi tagjainak biztositott. A miniszter szivesen fogadta a küldöttséget s biztositotta arról, hogy a kongresszus ügyét szivesen részesiti támogatásban.

— **Bélpoklosok a fővárosban.** Pár nappal ezelőtt egy négy tagból álló bélpoklos család érkezett Amerikából Budapestre. A szerencsétlen embereket a klinikán helyezték el s rövid ott-tartózkodás után ma elszállitották őket Pozsonyba, az állami kórházba. Külön kocsiban utaztatták őket s a melléjük adott ápolón kivül senkit sem bocsátottak hozzájuk, még a kalauzt sem. A vasut és a hatóságok a legnagyobb óvatossággal fertőtlenitettek, a nyomukat is teljesen kizárttá tették, hogy mást is megfertőztessenek. A Pozsonyba való szállitás hivatatos intézkedésre történt.

— **A munkácsi rabbi-ügy.** A munkácsi rabbikérdés ügyében tegnap és ma ismét küldöttség járt *Széll* Kálmán miniszterelnöknél és *Wlassics* vallás- és közoktatásügyi miniszternél. A küldöttséget *Gergely* Albert ügyvéd vezette. A küldöttség panaszkodott, hogy a magyarosodás és haladás hiveinek törekvése azon akadt meg, hogy a magyarul nem tudó *Spira* Chajem Luzer áll a zsidó hitközség élén és miatta nem kaphat magyar rabbit a 7000 lelket számláló munkácsi hitközség. Ha Spirát eltiltanák a rabbi-funkciótól, ez megnyitná az utat Munkácson a haladásnak és a magyarosodásnak s azért arra kérte a küldöttség a minisztert, hogy a kormány e hazafias törekvést támogassa. A miniszterek a küldöttséget szivesen fogadták és a kért támogatást megigérték.

— **Könyvtár a raboknak.** *Darányi* Ignác földmivelésügyi miniszter értékes és praktikus ajándékot küldött a pécsi fogháznak. A raboknak több száz kötetből álló könyvtárt bocsátott rendelkezésökre. A fogházi nevelésnek valóban uj korszaka nyilik meg evvel az ajándékkal. A könyv, a jó könyv jó hatása bizonyára nem marad el ezeknél az embereknél, akiknek legnagyobb része éppen hiányos nevelésénél fogva jutott arra a sorsra, hogy embertársaitól el kellett különiteni. A börtön-könyvtár okos ajándék s dicséri Darányi Ignác miniszter emberszeretetét és kulturérzékét.

— **Katonatiszti botrány Fogarason.** A polgárság és katonaság közt fönnálló ugynevezett jó viszonynak ismét gyönyörüséges példája akadt Fogarason. A fogarasi Mexico-vendéglő kertjében, csöndesen iddogált egy polgáremberekből álló társaság. A szomszédasztalnál közös hadseregbeli tisztek ültek. A cigány nótázott, majd odalépett a polgárok asztalához s megkérdezte egyiküket, *Dombora* János pénzügyőrt, hogy elhuzza e a nótáját. Dombora János nótája a Kossuth-nóta volt, amelyért oly sok korcsmai harciasságot fejtettek ki már a katonáink, de még mindig nem eleget ahhoz, hogy magyar földön el tudják némitani ezt a bánattal telt és mégis szilaj, szép dalt. A cigány tehát rázenditette a nótát, amitől a katonatisztek asztala hirtelen nagyon hangos lett. Egy harmadik huszárezredbeli főhadnagy fölugrott s egyenesen Domborához lépett, aki oldalfegyver nélkül ült a helyén, aztán kutyakorbácscsal az arcába csapott s igy kiáltott:

— Hogyan merészeled, kutya, az én jetenlétemben ezt az átkozott dalt huzatni?

A pénzügyőr arcát elboritotta a vér s az asztal alá bukott. A főhadnagy erre fölkapta a pénzügyőrt s kidobta a vendéglőből. A megsebesült embert a pénzügyőri laktanya betegszobájában ápolják s a dühöngő tiszt ellen ugy Dombora, mint a pénzügyőri hatóság megtette a följelentést.

— **Házasság.** *Boemm* Ritta, a jeles magyar festőmüvésznő jegyet váltott *Fehér* Kálmánnal.

Rosenthal Gyula, a Kazinczi Kőszénbánya Részvény-Társaság főtisztviselője eljegyezte weissenthali *Weiss* Margit kisasszonyt, weissenthali Weiss H. nyugalmazott cs. és kir. őrnagy leányát Kaposvárról.

Román József munkácsi állami főgimnáziumi tanár eljegyezte *Szalay* Mariskát, Szalay József karczagi birtokos leányát.

Kápolnai Adolf fővárosi nyomdatulajdonos és papirkereskedő folyó hó 24-én vezeti oltárhoz *Seidner* Helén kisasszonyt, *Seidner* Dávid terménynagykereskedő leányát Beszterczebányán.

— **Koch százados ügye.** Megemlékeztünk arról a rettenetes tragédiáról, melybe Koch közös hadseregbeli kapitányt sodorta a felesége könnyelmü cselekedetével. A kapitány a gondjaira bizott pénzzel nem tudott elszámolni s ezért két évi fogságra itélték. Az itélet után az asszony jelentkezett a Balassa-Gyarmati törvényszéknél s elmondta ott, hogy a pénzt ő lopta el, de nem merte megmondani a férjének. Sokak előtt ugy tünhetett föl ez a dolog, mintha az asszony csak férjét akarta volna menteni s hogy tényleg nem ő lopta el a pénzt. Ezt a fölfogást megerősithette az is, hogy az asszonynak csak most, tehát férje elitéltetése után egy évvel jutott eszébe, hogy följelentést tesz önmaga ellen. Balassa-Gyarmati tudósitónk most arról értesit, hogy Kochné tizenkét nappal férje elitéltetése után már meggyónta bünét egy papnak s rögtön azután kihallgatásra jelentkezett a hadügyminiszternél. A miniszter adta Kochnénak azt a tanácsot, hogy a biróságnál jelentkezzék. A jelentkezés tehát nem egy év mulva történt, hanem a vizsgálat tart egy év óta. Kochné kéthavi halasztást kapott a biróságtól, hogy két gyermekét kiszabadult férjére bizhassa. Az asszonynak senkije sincs, mert *szülei kiüzték házukból.*

— **A pattersoni gyárpusztitók.** Pattersonban tegnap, mint már jelentettük, tüntető szocialisták és anarkhisták elpusztitottak egy sor gyárat. Mint egy mai távirat jelenti, a polgármester a rendőrfőnököt felfüggesztette állásától, mert nem tudta megakadályozni a sztrájkolók tegnapi gyülését, amely a rendzavarásokat okozta. A rendőrség vezetését a polgármester maga vette át. *Négyszáz olasz sztrájkolót*, akik az utcákon fölvonultak, *szétvertek.* Ma nyugodt a város.

— **Jubiláló iskola.** Junius 29-ikén lesz 50 éve, hogy a pécsi izraelita iskola áldásosan müködik s a hazafiság, vallás és tanügy érdekében egyaránt teljesiti feladatait. Az évfordulót a hitközség jubiláris ünnepséggel fogja megülni. Az ünnepségre a hitközség az iskola pártolóit, és összes volt növendékeit meghivja: Az ünnep alkalmából jótékony alapitványt létesitenek. Az iskolai jubileumi alapra szánt adományok a pécsi izraelita hitközség elöljárósága cimére küldendők.

— **A tőzsdejáték áldozata.** A keleti pályaudvar közelében lévő Arany Sas-szálloda egyik emeleti szobájában ma délelőtt agyonlőtte magát *Karczag* Albert szakcsi születésü 24 éves magánhivatalnok. Hatlövetü revolveréből egy golyót a fejébe s egyet a mellébe lőtt s a golyók azonnal megölték. Az öngyilkos fiatalember *Verő* (Weisz) Henrik tőzsdeügynöknek a Thonet-udvarban lévő irodájában volt alkalmazásban. Gazdája pár hétre elutazott a fővárosból s az üzleti ügyekben praktikus fiatalembert bizta meg irodája vezetésével, teljes rendelkezési jogot adva neki. A fiatalembert egyszerre elfogta a meggazdagodás vágya. Gazdája nevére, de a saját üzleti hasznára a legmerészebb üzleti kötésekbe bocsátkozott a tőzsdén. A spekuláció rosszul ütött be és főnökét igy több ezer koronával megkárositotta. Verő Henrik hétfőn táviratban értesitette az irodáját, hogy ma hazaérkezik. A fiatal ember, látva, hogy a veszteségeket ilyen rövid idő alatt nem pótolhatja, még hétfőn este eltünt a fővárosból. Arany János-utca 10. számu lakásán bátyjának, *Kohn* Ignácnak azt mondotta, hogy üzleti ügyekben elutazik. Szerdán levelet kapott *Kohn* Karczag Alberttől, Kaposvárról, amelyben többek között a következőket irta:

> Öngyilkossá leszek édesanyám sirján Nagy-Bajomban. Szerencsétlen vagyok, nem akarok becstelenül élni.

A fiatalember levelet irt egy urileánynak is, akinek udvarolt és feleségül akarta venni. Ebben a levélben ezeket irja:

> Okuljon a sorsomon, sohase legyen nagyravágyó.

Ugy látszik azonban, hogy a fiatalembernek nem sikerült Nagy-Bajomban öngyilkossá lennie, hanem ma reggel visszajött a fővárosba. Megszállt a központi pályaudvar melletti Aranysas-szállodában, ahol két golyóval kioltotta az életét. *Verő (Weisz)* Henrik ma délben érkezett vissza a fővárosba és nyomban hozzáfogott üzleti könyveinek az átvizsgálásához. Eddig négyezer korona károsodást állapitott meg. Az öngyilkos fiatalember holttestét kivitték a törvényszéki orvostani intézetbe.

— **Az iparrajziskolai kiállitás.** A fővárosi iparrajziskola kiállitását ma délelőtt nyitotta meg dr. *Bárczy* István tanácsos. A megnyitó ünnepélyen jelen volt az iskola egész tanári kara, sok érdeklődő iparos és a jelenlegi és volt tanitványoknak egész serege. A kiállitás elfoglalja az iskolának összes földszinti és emeleti helyiségeit, s minden müvével azt bizonyitja, hogy ez az iskola mindent természet után rajzoltat, a mintalapokat szinte egészen kizárták és az iparágaknak minden fajtáját kultiválták. Szinte az egyedüli iskolánk ez, mely tárva-nyitva áll minden iparos előtt, aki tanulni és haladni akar. Reggeltől késő estig, amely időben éppen ideje van az iparra készülőnek vagy iparosnak, tanulhat itt az iparos és egészen az önálló tervezésig viheti kimüvelését. Két teljes óráig tartott, mig *Agotai* Lajos igazgató vezetésével a kiállitást megnyitó *Bárczy* István tanácsos végignézhette az összes termeket, melyekben különkülön a szaktanárok magyarázták meg tanitványaik munkáját.

— **Pusztitó árvizek.** *Deés*ről jelentik, hogy az ujabb esőzések következtében a Szamos kiáradt és elöntötte Deésnek egy részét és sok községet. Bethlenben *két ember vizbefult.* A galgói malmot, a molnár családjával együtt, elsodorta a viz. Kaczkón egy holttestet fogtak ki a vizből. A blenkomezei körjegyzői irodát mindenestül elragadta az ár. Deés-Aknán 50 hold hegység lesülyedt és megrongálta az iparvasut sineit. Deés, Beszterczo és Zilah között szünetel a vasuti forgalom és a kocsiközlekedés is veszedelemmel jár. *A vasuton 300.000, a közutakon 60.000 korona kárt okozott az árviz.* A kormány vetőmagot küldött a lakosságnak. *Deéssy* főispán, *Bándy* főjegyző és *Szilágyi* polgármester a lakossággal és a katonasággal éjjel-nappal talpon vannak. Az inség nagy. Még folyton esik és a Szamos még egyre árad.

*Bécs*ből táviratozza tudósitónk, hogy Ausztria különböző vidékeiről áradásokat jelentenek. Stájerország északi részén a folytonos esőzés és a hóolvadás árvizzel fenyeget. A Mürzzuschlag mellett a Mürz kiöntött és egy parkot elárasztott.

— **Halálozás.** *Busch* Dávid, Nagyváradnak harminc évig volt főmérnöke hosszas betegeskedés után ma meghalt.

— **Figyelmeztetés.** *Békefi* Antal, a *Szegedi Napló* szerkesztője annak közlésére kér föl bennünket, hogy egy *Békefi Sándor* nevü álhirlapiró a vidéki városokban az ő nevében vagy reá hivatkozva segélyezést kér. Figyelmezteti a közönséget, hogy a nevezett ellen bünvádi följelentést tett és mindenkit kér, hogy az illetőt utasitsák el, ha az ő nevében folytatja üzelmeit.

— **Cigányzene a Telefon Hirmondóban.** Ma esti cigányzene közvetitésével kellemes szórakozást nyujt előfizetőinek a Telefon Hirmondó. Nyolc órakor megszólal a Hirmondó *riadójele* s ki sem mozdulva otthonról, pompás cigánymuzsikát hallhatnak az abonnensek egészen 11 óráig. E cigányzene-átvitelt az Emke-kávéházból közvetiti a Telefon Hirmondó. E zeneátvitel azonban megszakitást szenved 8 óra 15 perckor, mikor a külföldi tőzsdezárlatokat olvastatja fel a beszélő ujság és fél 10—10 óráig, midőn az est folyamán érkezett legujabb hirek felolvasása van napirenden.

Magyar polgári önérzet.

— *Jelenet.* —

Fogarason egy huszártiszt megvert egy embert, amért az a Kossuth-nótát huzatta. A polgárok ezután elmenekültek a vendéglőből.

———

Egy magyar polgár: Higyje el, öregem, nincs szebb, fölemelőbb dolog, mint ha az embert egy katonatiszt felrugja.

Egy másik magyar polgár: Élhiszem. Nekem mindig valóságos kéjérzet szalad végig a hátgerincemen, amikor egy közös tiszt kettéhasitja egy polgártársam koponyáját.

Az egyik: Óh, sohse fogom elfeledni... gyermekkorom legszebb emlékei közé tartozik... egyszer egy katonatiszt véresre kardlapozta a nagybátyám arcát a Kossuth-nóta miatt. Pali bácsi késő aggkoráig büszkén mutogatta a sebet.

A másik (*büszkén*): Engem egyszer egy igazi ezredes vágott pofon!

Az egyik: Az gyalogos volt. Mi az az én esetemhez képest! *(Ragyogó szemmel):* Én rám egyszer egy huszárőrnagy akkorát vágott a lovaglóostorával, hogy felrepedt a bőr a hátamon!

A másik: Ez már beszéd.

Az egyik: Sőt egyszer maga az ezredes pofozta le a fejemről a kalapot.

A másik: Ne mondja... saját kezével?

Az egyik: Bizony! Ezt nem mindenki mondhatja el magáról! Azokról a pofokról és kardvágásokról, amelyeket hadnagyoktól vagy pláne tiszthelyettesektől kaptam, nem is szólok. Pedig az ujságban is benn volt: „Katonai affér" cim alatt.

A másik: Az ujságok folyton lármáznak, de a katonai hatóság fütyül rájuk.

Az egyik: Jól teszi. Az ujságok a botrányt keresik. És aztán minek énekelik folyton a Kossuth-nótát? Énekeljék a Gotterhaltét!

A másik: Ugy van. Végre egy önérzetes polgár szavait hallom. Ön megérdemelné, hogy egy tábornok rugja meg a hátát.

Az egyik: Ah... ha ez a dicsőség osztályrészemül jutna, nyugodtan halnék meg!

A másik: Nevetségesek ezek a lapok. Azt akarnák, hogy egy katonatiszt meg se verhesse a civilt a kocsmában! Nagyszerü! Hát mire való békében a kard, ha nem ilyesmire!

Az egyik: Szegény katonák. Folyton bántják őket.

A másik: És az adófizetéssel hozakodnak elő. Az én lojális véleményem az, hogy a civil fizesse az adót, ha meg is szakad bele, az osztrák tiszt pedig pofozza a magyart. Azt hiszem, ennél egyszerübb dolog nincs is a világon.

Az egyik: Szégyen volna, ha a képviselőház ráparancsolna a hadügyminiszterre, hogy tiltsa meg ezt a...

A másik: Pszszt! Ilyet gondolni se szabad!

Az egyik: Ugy van. Látom, hogy ön is önérzetes ember.

(*Arra jön egy tiszt.*)

A másik: Ah! egy tiszt! Kéjes bizsergést érzek!

Az egyik: Hátha pofonüt!

A másik: Mily gyönyör volna!

Az egyik: Én elibe fogok állni...

A másik: Nem! En akarom a pofont!

Az egyik: En akarom!

(*Tolakodnak, hogy melyik álljon a tiszt elé.*)

A másik: Ugy. Én fogom kapni.

A tiszt: Mars le a járdáról! (*Arcába üt a lovaglóostorral és tovább megy.*)

Az egyik: Irigylem önt!

A másik: Köszönöm, tiszt ur!

Az egyik: Boldog kópé... lássa, nekem nincs ilyen szerencsém...

— o. —

FŐVÁROS.

(*) **Fővárosi gyógyszertárak.** A főváros közegészségügyi bizottsága ma délután *Viola* Imre tanácsnok elnöklésével ülést tartott, amelyen kizárólag patika-ügyeket tárgyaltak.

A Józsefváros *külső részének* nagy szaporodására való tekintettel a főorvos javaslatba hozta egy uj gyógyszertárnak a VIII. kerület külső részén való engedélyezését. A közegészségügyi albizottság közegészségügyi szempontból nem tartja szükségesnek uj patika engedélyezését. A bizottság az albizottság véleményéhez csatlakozott. A gyógyszertári jogositványért folyamodó *harminckét* kérvényt a bizottság kivétel nélkül *elutasitotta.* A főváros egyik tavalyi közgyülésén dr. *Vázsonyi* Vilmos bizottsági tag azt az inditványt tette, hogy irjon fel a főváros a kormányhoz, gondoskodjék a közegészségi törvény reviziója utján arról, hogy a privátmonopóliumot képező gyógyszertári engedélyek községi jövedelmi forrásul használtassanak ki. A tanács ez ügyet kiadta a tisztifőorvosnak, aki a kérdést alapos tanulmányozás tárgyává tette, s ennek eredményeképp oda konkludál, hogy a fővárosnak nem áll érdekében feliratilag kérvényezni az 1876 : XIV. törvénycikk módositását, azt azonban nem ellenzi, hogy az uj jogositványok, valamint jogositványok átruházása után járó engedélydijak fölemeltessenek. Ehhez ugy az ügyosztály, mint az albizottság hozzájárult. *Vázsonyi* Vilmos ezzel szemben fenntartotta s ujabb érvekkel támogatta inditványát. Dr. *Schermann* Adolf tiszti főorvos és *Paksy* Béla fölszólalása után a bizottság Vázsonyi inditványát elvetette.

(*) **Kecskeméthy áldozatai.** Kecskeméthy félmilliós lopása után a főváros hatósága megindittatta a fegyelmi eljárást megelőző vizsgálatot *Pesthy* Ferenc előjáró, *Hoffmann* Sándor főpénztáros. *Szimély* Ede kerületi pénztáros és *Leypold* Lajos kerületi ellenőr ellen. A vizsgálat most befejezést nyert s a székesfőváros közigazgatási bizottságának fegyelmi választmánya ma délután vette az ügyet tárgyalás alá *Márkus* József főpolgármester elnöklése mellett; előadó *Csaplovics* Pál tanácsjegyző volt. *Fülepp* Kálmán tiszti főügyész az ügyre vonatkozólag tett inditványában annak rendje és módja szerint azt is ajánlotta, hogy *Kecskeméthyt itélje el hivatalvesztésre és kártérítésre.* Persze az itélet végrehajtására vonatkozólag nem tehet senki inditványt. A főügyész egyebek közt a következőket mondta.

Az általános tisztelet és elismerés, amelyet Pesthy Ferenc IV. kerületi előljáró és Hoffmann Sándor adófőpénztáros, az érdemes hivatali pályájukon maguknak kivivtak, kétszeresen nehézzé teszi reám nézve, hogy őket hivatali mulasztással vádoljam, de nem térhetek ki e törvényes kötelességem teljesitése elől, mert a vizsgálati iratokból azt a meggyőződést meritettem, hogy *mindkettőjüket tényleg mulasztás terheli ebben az ügyben.* Az eset azért történhetett meg, mert a szabályellenes pénzszállitás valóságos rendszerré fajult a IV. ker. előljáróságnál. Inditványozza, hogy Pesthy Ferenc előljárót és Hoffmann Sándor főpénztárost marasztalják el *200—200 korona pénzbirságban s a kártérítési kötelezettségben, Szimély* Ede kerületi pénztárost és *Leypold* Lajos kerületi ellenőrt pedig itéljék el *hivatalvesztésre és kártérítésre.* Végül inditványozza, hogy *Kecskeméthy* Győzőt *itéljék szintén hivatalvesztésre és kártérítésre.*

A tiszti főügyész inditványával szemben, a fegyelmi vizsgálat alá vettek terjedelmesen és irásbelileg terjesztették elő a védekezésüket. A fegyelmi választmány, hosszabb tanácskozás után, kimondotta, hogy *pótlólagos vizsgálat elrendelését tartja szükségesnek,* még pedig abból a szempontból, hogy mennyiben felel meg a valóságnak Szimély Ede kerületi pénztárosnak az az állitása, hogy a pénzszállitás a többi kerületekben is olyan módon történt, mint a IV. kerületben és pedig sok esetben a rovancsoló-bizottság tudtával és szemeláttára. Meg kell állapitani azt is, mennyiben felel meg a valóságnak Leypold Lajos kerületi ellenőrnek az a kijelentése, hogy a Kecskeméthy-féle lopást megelőzőleg Szimélyt figyelmeztette, hogy a pénzszállitást ők maguk teljesitsék, sőt a lopás napján is ugyanezt sürgette. De a pótlólagos vizsgálatot annál is inkább el kellett rendelni, mert valamennyien tanukra hivatkoztak s ezeket még nem hallgatták ki.

(*) **A pénzügyi bizottság ülése.** A főváros pénzügyi bizottsága ma tartotta a szünet előtt utolsó rendes ülését. Tudomásul vették a mult év zárószámadását. A kiküldött albizottság javaslatára azonban arra kérik a közgyülést, utasitsa a főszámvevőt, hogy a kétes követeléseket alaposan revideálja, hogy ne szerepeltessenek olyan követeléseket, amelyek egy fillért sem érnek. A martiniquei katasztrófa áldozatainak kétezer, a diákkongresszusra tizezer korona segitséget szavaztak meg.

SZINHÁZ, ZENE.

** **Nemzeti Szinház.** Az *Ibolyafaló* ma este jubilált. Ötvenedszer adták elő. Igaz, hogy lassan, esztendők hosszu során át jutott el ehhez a határponthoz. Huszonhat évvel ezelőtt, 1876. junius 12-én volt a bemutatója. A hetvenes évek végéig sürü egymásutánban szerepelt a játékrenden, de a nyolcvanas évek müsorán már csak imitt-amott bukkan föl. Három esztendő is eltelik, amig ujra látjuk. A kilencvenes években még inkább háttérbe szorul. A darab karriérje hasonló a középszerü hivatalnokéhoz, aki magasabb állásába lassan-lassan kapaszkodik föl a „szamarak lajtorjáján". Tartalma sem értékesebb egy hatodrangu beamter szelleménél. A helyzet-komikum hálás és közönséges eszközeivel dolgozik. Semmi sincs benne a jellemrajzoló költők erejéből, a lelket elemző pszichologia finomságaiból. *Moser,* a darab szerzője, egészen egy huron pendül *Benedix*szel. Vigjátékaival bizonyos népszerüségre tett szert, de működése a magasabb mértéket nem állja ki. Az ujabb német drámairodalom mai fázisában Moser a régi rutin képviselője és máris csaknem annyira kopott, mint Kotzebue. Az *Ibolyafalót* nálunk egy epizódszerep tartotta fönn. Ha *Ujházi* nincs, aki a maga öseredeti humorával felséges alakot csinált az altisztből, ez a darab nem ér ötven előadást a nemzeti szinpadon. Huszonhat évvel ezelőtt Szigeti József, Molnárné, Prielle Kornélia, Szathmáryné, Náday, Halmi, Helvey Laura, Bercsényi, Sántha Antal és Ujházi mutatták be az *Ibolyafalót.* Ebből az illusztris névsorból csak az *Ujházi* neve maradt meg. *Ujházi* lépett elénk a mai jubiláris előadáson is az altiszt szerepében. Mosernél az altiszt nem több közönséges epizódalaknál, de Ujházi értékes és maradandó tipust teremtett belőle: a rettenetesen korlátolt, müveletlen katona tipusát, akinek minden szava, minden mozdulata kacagásra ingerel. A vigjáték összes szerepei közt csak ez az egy altiszt érdekes és mulatságos. És ez sem a szerző érdeme, hanem az *Ujházié,* aki a vézna vázat egyéniségének és invenciójának pazar gazdagságával ruházta föl. (*á. e.*)

** **A berliniek vendégjátéka.** A Fővárosi Orfeum vendégei, a berlini *Schall und Rauch* szinház tagjai ma este részben uj müsorral szerepe tek. Az előadás érdekességében, kerekségében és nivójában az előbbiekhez sorakozik. A közönség sokat tapsolt a vendégeknek és jól mulatott Serenissimus megnyilatkozásain.

** **Vendégszereplés a Népszinházban.** *Lukácsy* Sándor népszinműve *A vereshaju* hosszabb pihentetés után vasárnap este ujból szinre kerül a *Népszinház*ban. Ebben az előadásban Boglár Agnes szerepét *Alpár* Irén, a *Vigszinház* tagja, fogja vendégképpen játszani. Szilaj Katát *Hegyi* Aranka, Zsófi szerepét pedig *Kápolnai* Irén adja.

** **Vigszinház.** A Vigszinházban vasárnap, e hó 22-ikén délután tartják meg a Vigszinház szinésziskolájának évzáró vizsgálatát. A növendékek ezuttal Bokor József *Gyerekasszonyát* adják elő. Este rendes szereposztással *Az örnagy ur* kerül szinre negyvenhatodszor.

** **Uránia Szinház.** Az Uránia Szinház igazgatóságának legutóbb tartott ülésén *Molnár* Viktor elnök inditványára elhatározták, hogy dr. *Ráth* Istvánt az *Uránia Szinház Sport* darabjának szerzőjét a tudományt népszerüsitő intézetek tanulmányozására kiküldik Németországba és Angliába. Megbizták továbbá dr. *Ráth* Istvánt, hogy az angol közgazdasági viszonyokat és főleg az angol életet tanulmányozza s erről az Urániának darabot irjon.

A kereszt jelében.

— *A Fővárosi Nyári Szinház bemutatója.* —

Budapest, junius 20.

Krecsányi igazgató nemes ambiciójának, amelylyel ez a kiváló szinházi ember valóságos ideális rajongással évtizedek óta szolgál a szinművészetnek, egy minden tekintetben értékes és élvezetes szinházi estét köszönhetünk. Kétségtelenül ezer és egy oka van annak, hogy kritika és közönség, különösen az utóbbi egy-két esztendő óta, bizonyos lenéző kicsinyléssel, vagy a legjobb esetben elnéző jóakarattal fogadja azt, amit nyári szinházaink produkálnak, — annál örvendetesebb, hogy az, amit ma este az Alaguton tul lévő egyszerü faalkotmányban rendezés, kiállitás, szinjátszás dolgában láttunk és élveztünk, a legmagasabb és legszigorubb kritikai mértéket is alkalmazva, minden elismerésünkre és dicséretünkre méltó.

A kereszt jelében, amelyet a *Fővárosi Nyári Szinház* ma este bemutatott, nagyszabásu drámai korkép, amely éppugy? mint *Sienkiewicz* világhirre jutott regénye, a *Quo vadis?* — az élvezeteiben és erkölcseiben elvadult pogány Rómát mutatja be abban az időben, amikor a világtörténet egyik legkegyetlenebb és legvérszomjasabb zsarnoka, Nero ült a Caesarok trónján s mintha csak sejtette volna, hogy *az emberszeretet* világ-

hóditó tana fogja romba dönteni a pogányság világbirodalmát, vértengerbe próbálta fojtani a kereszténység első apostolait. *Sienkievicz* regénye is nagy megrázó drámai jelenéseivel dramatizálásra csábitott nem egy szinpadi szerzőt.

A keresztjelben, épugy mint a *Quo vadis?* regény alakjában született meg először és pedig jóval előbb, mint emez. A regény angol szerzője, *Barret* Wilson maga dramatizálta regényét, amely szinpadi formájában még egységesebbé és hatásosabbá vált.

A hatásos szerelmi drámának, amely voltaképpeni cselekménye a darabnak, hatalmas háttere a keresztényüldöző Róma, Nero eleven fáklyáival. A kereszténység első mártirjainak szenvedéseit és hitükért való önfeláldozásukat látjuk, amint életöket áldozzák a kereszténység *tiszta* és *igaz* tanaiért s ennek a mártiriumnak a keretében fejlődik ki maga a dráma: Marcus Superbus. Róma prefektusának és Nero első kegyencének, szerelemre lobbanása Mercia iránt, aki csak egy üdvöt ismer: meghalni hitéért.

Az üldözöttek közt látjuk a kereszténységnek ezt a liliomát, mikor Marcus Superbus éppen azt a parancsot kapja Nerotól, hogy irtsa ki Rómában az összes keresztényeket. Marcus szerelemre gyul a leány iránt s nem létezik többé más asszony reá nézve. Hideg közönynyel fordul el Berenicetől, a patricius Venustól, Nero feleségének, Poppeának, hatalmas barátnőjétől, aki egész érzéki hevével ég a daliás római iránt. Mercia pedig egy arcizmával sem árulja el eszményi szerelmét, amelylyel szintén szivébe zárta az imádott férfit.

Marcus Superbus, hogy megmentse Merciát, saját palotájába viszi, de Berenice bosszuszomja Mercia vérére szomjazik. Nero kiszolgáltatja. Superbus megjelenik Nero előtt és könyörög Mercia életéért; a zsarnok Cesar kegyelmet biztosit a számára, ha megtagadja hitét. Superbus megjelenik nála a börtönben és vagyont, szerelmet, életet kinál neki, de Mercia mindennél többre becsüli hitét. A hitnek ez a semmi kinszenvedéstől, sőt a haláltól sem visszariadó ereje megragadja Marcus Superbus lelkét is és a poroszlónak, aki Merciáért jött, hogy a fenevadak közé hurcolja, odakiált:

— Mondd meg Neronak, hogy Marcus Superbus is kereszténynyé lett!

És Merciaval együtt megy az arénába, ahol hitében és szerelmében egyesülve, együtt hal meg Merciával.

Az erős, megrázó drámai tablók, amelyekben ez a cselekmény lejátszódik, nemcsak szinjátszás, hanem rendezés és kiállitás dolgában is nagy feladatokat rótt a budai szinházra. És mindezeket a feladatokat fényesen o dotta meg a mai bemutató. Gondosabb rendezést és müvészibb izlésre való kiállitást elsőrangu szinházainktól sem követelhetnénk meg, mint a milyenben a darabot látták. Csupa müvészi gondosság volt minden. A diszletek s ezek közt Nero cirkusza a lehető legszebbek.

S ugyanaz a müvészi gondosság jellemezte az előadást is ugy egészében, mint az egyes szereplők játékában. A budai társulat ma elsőrangu müvészgárdának bizonyult. Hogy a Caesar személyén kezdjük, *Barthos*, aki Nerot játszotta, nagyszabásu szinésztehetség, akinek utja az ország első szinpada felé vezet. Neroja a leggondosabb tanulmány eredménye: a kegyetlen, vad s e mellett gyáva és hiu zsarnokot a maga teljességében állitotta elénk. Azt a kéjekben elpuhult, testében már elernyedt Nerot látjuk alakitásában, aki maga is pusztulóban van már, mint roskadozó világbirodalma. A legnagyobb dicsérettel szólhatunk *Thury* Severus Marcusáról is, amely minden apró részletében jól át volt gondolva. Megható igazsággal játszott *T. Csige* Böske egy keresztény fiut, Stephanust. A szenvedés ritka, igaz hangjait hallottuk tőle. *T. Hadrik* Anna (Berenice) elsőrangu drámai müvésznő, akinek minden akcentus a rendelkezésére áll, amit csak kifejezni akar. A hiuságában megsértett büszke patricius nőnek, de a szivében is megsebzett asszonynak minden érzésére volt kifejező ereje, szine és hangja. Szép tehetségü és nagy reményekre jogositó ifju tehetség Mercia személyesitője: *Fáy* Flóra. Játéka egyszerü és meggyőző; az eszményi szerelemért és hitének eszményeért szenvedő leány jó ábrozolóra talált benne. A müvészi előadásnak kitünő részesei voltak *Körmendy* (Favius), *Réthey* (Tigellius), *Baghy* (Licinius). Ancarin kis szerepében nagyon jó volt *Fóti* Frida.

A darabnak mély sikere volt, hatása képről-képre fokozódott s a minden zugában telt ház zajos tapsai kisérték végig az egész előadást.

A darab *Komor* Gyula forditásában került szinre, aki szép, erőteljes drámai nyelvet adott kezére a játszó szinészeknek.

(M—s.)

TÖRVÉNYSZÉK.

§§ **Ügyvédi kamarai értekezlet.** A budapesti ügyvédi kamara ma tartotta meg szokásos tavaszi értekezletét dr. *Szivák* Imre kamarai elnök elnöklete mellett.

Elnök hangsulyozta, hogy az önkormányzati testületek csak akkor állhatnak feladatuk magaslatán, ha a tagok együtt működnek, e cél elérésére alkalmas eszköz az ügyvédek konferenciális intézménye. Dr. *Papp* József kamarai titkár ismertette a kiküldött bizottságok működési körét és az általuk végzett munkát. Bejelentette, hogy a kamara választmánya felterjesztéseket intézett az igazságügyminiszterhez az üresedésben levő birói állásoknak gyors betöltése, az elhunyt ügyvédek iratainak leltározása s a járásbiróságok összpontositása iránt. Jelenti, hogy a Kuria elnöke a kamara felterjesztésére a semmiségi panaszok tárgyalásánál a védelemnek teljes szabadságot enged. Felirt a kamara a budapesti törvényszék elnökéhez az iránt, hogy a járásbiróságoknál villamos óra jelezze a központi időt. Végül bejelentette, hogy a gyámi segélypénztár javára dr. Nagy Dezső 2000 koronás, dr. Klement Gyula 2000 koronás, az Ügyvédi Kör pedig néhai Győry Elek emlékére 600 koronás alapitványt tett. *Enyiczkey* Gábor sürgette a magyar cimtábláknak és cimleiratoknak kötelező behozatalát. Dr. *Mihailovics* Béla panaszolta, hogy a biróságoknak müködése az ügyek expediálása körül igen hiányos. Az elnök az értekezletet ezután berekesztette.

§§ **Párbajozó képviselők.** A mult év március 21-én kardpárbaj volt *Rakovszky* István és dr. *Győrffy* Gyula országgyülési képviselők között s az utóbbi jelentéktelen sebet kapott. A párbajra Rakovszky képviselőházi beszéde adott okot, amelyben az Adria hajóstársaságról szóló vita alkalmával megsértette Győrffyt. A törvényszék Rakovszky Istvánt már régebben három napi államfogházra itélte a párbaj miatt. Ma dr. Győrffy Gyula állt a törvény előtt. *Két napi államfogházra* itélték. Az elitélt nem fölebbezett.

§§ **A sikkasztó atyafisága.** A városi villamos vasuttársaság volt pénztárosa, *Hoffer* Adolf, tavaly szeptemberben ötvenezer koronát sikkasztott. Hogy az igazgatóságot a főképpen a rendőrséget félrevezesse, ravasz tervet gondolt ki, melyben két rokonát, *Rosner* Jakab brassói kereskedőt és *Wolfinger* Samu magánzót cinkostársainak szerződtette. Szeptember tizenkilencedikén Hoffer az angol bank pénztáránál a társaság részére ötvenezer koronát vett föl. A pénzzel a Ferenc József-térre ment, ahol Rosner már várakozott rá. Annak átadta az ötvenezer koronát, ő maga pedig egy közeli illemhelybe ment, ahol elvetette magát a földön s ájulást szimulált. A mentők talpra állitották, s akkor el akarta hitetni, hogy mialatt magánkivül volt, ismeretlen tettes ellopta a kézi táskájából az ötvenezer koronát. Harmadnap már megvallotta, hogy az ájulási jelenet csak komédia volt s Hoffer és bűntársai a börtönbe kerültek. A vasuttársaság még a vizsgálat során elállott a panasztól, mert a pénze teljesen megtérült, de ennek csak Hoffer, mint a társaság alkalmazottja látta a hasznát, mig *Rosner* és *Wolfinger* sikkasztásban való bünrészességért a vádlottak padjára kerültek. Ezt a pört ma tárgyalta a büntetőtörvényszék *Bakonyi* Kálmán elnöklésével. A vádhatóságot dr. *Geszti* Andor képviselte. A társaság képviselője, dr. *Darvai* Fülöp mindjárt a tárgyalás elején kijelentette, hogy a társaságnak semmiféle kárigénye nincs s nem kivánja a vádlottak megbüntetését sem. *Rosner* Jakab vádlottat hallgatta ki első sorban a törvényszék. Azt mondta, hogy sejtelme sem volt arról, hogy az ötvenezer korona, melyet Hoffertől kapott, sikkasztott pénz. *Wolfinger* vádlott, aki Hoffer és Rosner közt a közvetitő szerepet játszotta, szintén ártatlannak vallotta magát. *Hoffer*, akit csak tanuképpen hallgattak ki, segiteni iparkodott az atyafiain. Elmondta, hogy ő *Stekler* könyvvezető biztatására sikkasztott. A törvényszék *Rosnert* héthónapi börtönre, *Wolfingert* egyhónapi fogházra itélte.

§§ **A lipcsei bankpör.** A lipcsei törvényszék ma először is *Wuthe* Albertet, a Leipziger Bank prokuristáját hallgatta ki tanuként. Wuthe különféle irodák és a titkárság ügyviteléről, valamint a levelezésről adott felvilágositást. Azt hiszi, hogy Gentzschnek tudomása volt a törköly-társaságnál vállalt kötelezettségekről. Tanu tudta, hogy a titkárságnak szóló levelek egy részét Exner őrizte. Azután több szakértő nyilatkozott a társaság könyveléséről és ügyviteléről.

Az *elnök* konstatálja, hogy a törköly-társaság öt hónap alatt 13 milliót költött el. Az elnök azután számos levélből kimutatja Exner és Schmidt folytonos összeköttetését és kiemeli együttes eljárásukat a törköly-társaság minden üzleténél.

A déli szünet után a mérlegtervezetről volt szó, melyet a törköly-társaság a bank elé terjesztett. *Herman* szakértő nézete szerint a bank arra szoritkozott, hogy a számcsoportokat áttekinthető módon állitsa össze, mig tekintettel az óriási nagy obligóra, behatóan meg kellett volna vizsgálnia a tervezetet.

Az ezután felolvasott levelezésben *Schmidt* megemliti, hogy a kasseli mérlegben nem kell utalni a bank iránt fennálló tartozásra, de mégis ugy kell csinálni a dolgot, hogy a vezetőségnek ne lehessen szemére hányni a valóság elpalástolását. Később Schmidt bátortalanságról beszél és annak lehetetlenségéről, hogy máshonnan vegyenek igénybe feleket és kérdi, vajjon a már óriási nagy kötelezettségek mellett is továbbra igénybe veheti-e a bank támogatását.

§§ **Feltört ékszeresbolt.** *Schneider* József, *Szvecskó* Antal és *Korosi* Sándor többször büntetett betörők ma ismét betöréses lopás büntettével vádolva állottak a budapesti kir. büntetőtörvényszék előtt. A mult nyáron feltörtek egy József-körути ékszeresboltot s több ezer korona értékü ezüst-evőeszközt elvittek onnan. A rendőrség mindjárt őket vette gyanuba. A három jómadár csak pár nappal a betörés előtt állott szintén betöréses lopással vádolva a büntetőbiróság előtt. A rendőri nyomozás szerint a lopott ezüstnemüeket Szamkó és Winternitz Dávid arany- és ezüstkereskedőknél adták el potom pénzen. A mai tárgyaláson, amelyen *Bakonyi* biró elnököl, a vádlottakat dr. *Perl* Soma, *Pálkay* Béla, ifjabb dr. dombovári *Schulhof* Géza és dr. *Spitzer* József védték. A tárgyaláson kitünt, hogy a vád koronatanuja, *Ruzicska* Antal, aki a rendőrséget, az ügyészséget hivatalos jelentése szerint, már többször vezette orgazdák nyomára s ezuttal is mint följelentő szerepelt, önmaga vezette a tolvajokat az orgazdaság büntettével vádolt *Winternitz* Dávid lakására s ő maga beszélte rá az ékszerészt — a felesége ellenkezése daczára — a lopott tárgyak megvételére. Winternitz, akit a biróság a többi vádlottakkal együtt félévig tartott vizsgálati fogságban, de utóbb védője, ifjabb dr. dombovári Schulhof Géza kérelmére szabadlábra helyezett, azzal védekezett, hogy az ezüstnemüek tekintetében nem volt oka arra a gyanura, hogy azok lopásból származnak. Az elnök ezzel szemben megállapitotta, hogy a betörést a napilapok közölték s így a vétel jóhiszeműségét, tekintettel különösen a vételár kicsiny voltára, nem lehet elfogadni. Az ügyész ezután Ruzicska tanu meghitelitetését kérte, amit azonban a biróság Winternitz védőjének kérésére nem rendelt el, mert ő volt az, aki a tolvajokat az orgazdákhoz vezette. Az elnök ezután a főtárgyalást elnapolta.

VIDÉK.

— (**A torontáli fegyelmi ügyek.**) *Nagybecskerekről* táviratozzák: Torontálmegye közigazgatási bizottságának fegyelmi választmánya a tegnapi és a mai nap folyamán gróf *Pethlen* főispán elnöklete alatt tartott ülésén határozott a Kaffka-féle vizsgálat alapján a belügyminiszter által elrendelt fegyelmi ügyek egy részében. A bizottság az árvaszéki elnököt 400 korona birságban marasztalta, a megyei főszámvevőt dorgálásra itélte, az árvaszéki pénztáros s ellenőr elleni fegyelmi eljárást pedig beszüntette. A főispán mind a három határozat ellen fölebbezett. A bizottság végül Singer antalfalvi járási irnokot hivatalvesztésre itélte.

Nyilttér.

SZOLYVAI

ásványviz.

Elsőrendü szakférfiak vegyelmezése alapján lithion tartalmánál fogva kiváló hatásu köszvény-, vese-, hólyag bajoknál, ugyszintén gyomor-, torok-, tüdő-, gége- bántalmaknál.
Eredeti tulajdonságát éveken át megtartja a palackban.
Vasmentes! Könnyen emészthető! Csizamentes!
Borral igen üdítő ital!
Megrendelhető:
Uradalmi ásványvizek bérlőségénél
Szolyván (Bereg megye).
Budapesti főraktár: VII., Huszár-utca 5.
Prospectus kivánatra ingyen és bérmentve.

(Az e rovat alatt közlötteknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

SPORT.

⁂ **Tata.** A *bécsi* és *budapesti* nagy versenyek közt egy-egy kis pihenő esik *Tatán*, *Szarajevo*ban s a sportszomjas nép kis fülereit elhelyezi erre is, arra is. A tatai meeting kétnapos. Hajdanában minden istálló küldött képviselőket a versenyekre, de ezidén a tataiak a dijakat maguk közt intézik el. Jelöltjeink:

I. *Sarkantyu — Betrüger.*
II. *Agnes — Boer.*
III. *Pázmán — Darling.*
IV. *Katica — Embrocation.*
V. *Boa — Quitt.*
VI. *Anita — Néha-Néha.*

⁂ **Evezős-verseny.** A magyar evezős-egyletek országos szövetsége vasárnap tartja X. nyilvános nemzetközi evezős-versenyét. A versenyen a budapesti Duna-, Nemzeti-, Neptun-, Pannonia- és Sirály-Evezős Egyleteken kivül a bécsi Donauhort és Normannen, valamint a Győri Csónakázó Egylet is részt vesz. A nézőtér az Alsó-Margitszigeten a kávéház előtt lesz, jegyet a helyszinén lehet 2 K.-ért váltani.

⁂ **A tatai lóversenyek eredményét** minden más organumot megelőzve, a leghamarabb és legmegbizhatóbban a Telefon Hirmondó utján tudhatják meg az érdeklődők, mert a Hirmondó kiküldött tudósitójának telefonjelentései alapján közvetlenül az egyes versenyek lefutása után két

futamonkint részletes tudósitást olvastat fel a versenyek eredményéről. A lóversenyeredmények felolvasására, melynek összeredményét már hét óra tájban felolvastatja a beszélő ujság, kétszeres riadójellel hivja fel az előfizetők figyelmét a Telefon Hirmondó.

EGYESÜLETEK.

(A fővárosi hirlapkiadóhivatali tisztviselők segitő egyesülete) ma tartotta meg XIII-ik évi rendes közgyülését *Rákosi* Jenő elnöklete alatt. A tagok nagy számban jelentek meg és megelégedéssel vették tudomásul, hogy az egyesület vagyona a lefolyt évben 9767 K. 20 fillérrel megszaporodott és hogy az összes vagyon ma már 105.009 korona 20 fillér. Majd megejtették a választásokat. A elnökök lettek: *Zilahi* Simon és *Bródy* József. Igazgatósági tagok: *Vadnai* Henrik, *Horváth* C. Guidó, *Szalmás* Arnold, *Herz* Adolf, *Bródy* Miksa, *Zilahi* Dezső, *Schlesinger* József, *Lukács* Vilmos és *Hartmann* József. Jogtanácsos: dr. *Brachfeld* Hugó. Jegyző: *Torday* Armánd. A közgyülés után társasvacsorára gyültek össze a tagok a Metropole szállóban, ahol egymást érték a felköszöntők.

(A Jó Szív Egyesület) tizennegyedik évi rendes közgyülését junius 27-én pénteken délelőtt 11 órakor tartja meg a Magyar Földhitelintézet épületében (Bálvány-utca 7.)

TÁVIRATOK.

Az ausztriai helyzet.

Bécs, junius 20. *Rezek* cseh miniszter ma délelőtt tizenegy órakor kihallgatáson volt a királynál. Hir szerint ő felsége *nem fogadja el Rezek lemondását*.

Bécs, junius 20. Az *urakháza* mai ülésén *Auersperg* herceg alelnök felhatalmazást kér, hogy ő felsége elé juttathassa a ház szerencsekivánatait *Mária Anunciata* főhercegnőnek *Szigfrid* bajor herceggel való eljegyzése alkalmából. Azután meleg szavakkal emlékezik meg *Albert* szász királynak, ő felsége hüséges barátjának elhunytáról, mialatt a ház tagjai a gyász jeléül felállnak. Végül bejelenti a *francia kormány köszönetét* a háznak a martiniquei katasztrófa alkalmából kiejezett részvéteért.

Gróf *Schönborn* inditványára a mai ülés napirendjéhez csatolják a képviselőházban legutóbb megszavazott törvényekről, köztük a menetjegyadó-törvényről szóló jelentéseket. Első sorban a nyugdijak emeléséről szóló törvényjavaslatot veszi a ház tárgyalás alá.

Plener kéri a pénzügyminisztert, hogy a pénzügyőrök javára is inditson hasonló akciót.

Böhm-Bawerk pénzügyminiszter kijelenti, hogy a kormány a menetjegyadó jövedelméből a nyugdijas pénzügyőrök javára is akar hasonló intézkedést tenni és pedig rendeleti uton. (Helyeslés.)

A javaslatot azután a ház második és harmadik olvasásban elfogadta ugyszintén az államhivatalnokok özvegyeinek és árváinak nyugdijáról szóló törvényjavaslatot s azután a napirenden lévő többi törvényjavaslatokat is elintézte. Végül *Koerber* miniszterelnök ő felsége nevében *elnapolta a Reichsrath ülésszakát*.

Ujabb sztrájk Triesztben.

Trieszt, junius 20. Ma tizenkét különféle kereskedelmi cégnek *450 munkásnője* és egy reszelőgyárnak 40 munkásnője bérdifferenciák miatt abbahagyta a munkát.

Közgazdasági táviratok.

New-York, junius 20. (*Terménytőzsde.*) (*Zárlat.*) *Gyapot:* New Yorkban helyben 9.¼ (9.¼). Juniusra 9.86 (9.86). Szeptemberre 9.94 (10.—). New-Orleansban helyben 9.— (9 1/16). — *Petroleum:* Stand white New-Yorkban 7.40 (7.40). Stand white Philadelphiában 7.35 (7.35). Rafined in Cases 8.50 (8.50). Credit Balances at Oil City 1.20 (1.20). — *Zsir:* Western steam 10.75 (10.65). Rohe és Brothers 10.90 (10.75). — *Tengeri* irányzata szilárd. Juniusra —.— (—.—). Juliusra 66.⅝ (66.⅝). — Szeptemberre 63.⅝ (63.⅛). *Buza* irányzata szilárd. — Piros őszi helyben 81.⅞ (81.—). Juniusra —.— (—.—). Juliusra 80.⅝. (79.¾). Szept.-re 78.¼ (77.⅝). Dec.-re 79.⅛ (78.¾). Gabona szállitási dija Liverpoolba 1.½ (1.½). — *Kávé:* fair Rio 7. sz. 5.¾ (5.¾). Juniusra 4.85 (4.75). Szeptemberre 4.95 (4.85). — *Liszt:* Spring Wheat clears 2.95 (2.95). — *Cukor:* 3.— (3.—). — *Ón:* 28.80 (29.50). — *Réz:* 12.——12.45. (12.——12.45). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, junius 20. (*Terménytőzsde.*) (*Zárlat.*) *Buza* irányzata szilárd. — Májusra 74⅞ (73.⅞). — Juliusra 74.¼ (73.⅝). — *Tengeri* irányzata szilárd. Szep.-re 58.¾ (58.¼). — *Zsir:* Juliusra 10.45 (10.35). — Szept.-re 10.47 (10.37). — *Szalonna* short clear 11.20 (10.80). — *Sertéshus:* Juliusra 17.87 (17.75). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

KÜLÖNFÉLÉK.

Válasz.

„Hogy van?“ — kérdi levélbe' tőlem,
— Köszönöm szépen, jól vagyok.
Ön elment, én meg itt maradtam,
Más semmi meg nem változott.

Nappal a nap süt s éjjelente
Ezernyi csillag kiragyog,
Nekem ugyan nem fénylik egy se,
De azért nagyon jól vagyok.

Naphosszat, a mig tart a munka,
Gyakorta önre gondolok,
S ezt teszem, ha jő az este,
De máskülönben jól vagyok.

És elmegyek, ahol remélem,
Hogy önről némi hírt kapok,
Beszélnek ők s én némán ülök,
De persze nagyon jól vagyok.

Titkos reménység nem kisért most,
Hogy láthatom majd itt, vagy ott,
Nyugodtan telnek napjaim így,
És, higyje meg, hogy jól vagyok.

Kiváncsi volt rá, — megfeleltem.
Aggódnia lám nincsen ok:
Ön elment, én meg itt maradtam,
De máskülönben — jól vagyok.

Csergő Hugó.

✝ **Cecil Rhodes és az irnok.** A Family Herald cimü angol folyóirat mondja el ezt a kedves apróságot a nagy Cecil Rhodesről. Egyszer ez a hatalmas férfiu emberére akadt egy egészen jelentéktelen kis alakban. Ez a pici ember egy irnok volt, aki Johannesburgban szolgált a hatóságnál. Cecil Rhodes a Fokföld akkori miniszterelnökének egyszer dolga volt annál az osztálynál, ahol az irnok müködött. A váróterem zsufolva volt és a miniszterelnök urat utasitották, hogy várjon a sorára. Az „afrikai oroszlánnak“ azonban ez sehogysem volt az inyére, mivelhogy ő sem Európában, sem Afrikában nem nagyon volt hozzászokva az antisambrirozáshoz.

— Kérem, végezzen velem rögtön! — szólt oda az irnoknak türelmetlenül. — Nincs időm az ácsorgásra.

— Be kell tartanom a sorrendet, mindig be kell tartanom.

— Hallja! — pattant fel Rhodes. — Nem tudja, kivel beszél?

— Nagyon jól tudom, — mondotta az irnok stoikus nyugalommal — de ez mit sem változtat a dolgon. Önnek is várnia kell, amig a sor rákerül.

Erre haragudott meg csak igazán Rhodes.

— Ha Fokvárosban volna ön, — mondotta magánkivül — rögtön elcsapatnám.

— Azt elhiszem. Sokszor hallottam már, hogy ott sokan elvesztették a kenyerüket, mert a kötelességüket teljesitették, — felelte a kis hivatalnok renditheteilen nyugalommal. — Csakhogy nem vagyunk Fokvárosban, hanem itt, s ez köztársaság.

És az „oroszlánnak“ várnia kellett, mig rákerült a sor.

•

✝ **Az uborka.** Nem a hirhedt szezonjáról való elmélkedés következik itt, hanem róla, magáról lesz szó. Hogy a szeretete roppant mód el van terjedve, azt tulságosan bizonyitani nem igen kell. Pedig aligha tudják mindannyian, lelkes hivei az uborkasalátának, hogy a viztartalmának bősége miatt, amely szakértők véleménye szerint kilencvenhét százalék, a tápláló értéke csaknem semmi. Azért hát éppenséggel fölösleges munkát végez az, aki az olajozás és ecetezés előtt erősen kipréseli az uborka szeletek nedvtartalmát, abban a hiszemben, hogy a saláta értékességét gyarapitja. Az uborkának egyébként kulturhistóriai érdekessége is van. Az ujabb kutatások szerint a régi egyiptomiak, de még a görögök sem ismerték az uborkát, holott háromezer éve már, hogy Kelet-Indiában termesztették. A görögökhöz nyilván a hetedik században került Kis-Ázsiából. A rómaiak különösen kedvelték az uborkát. Tiberius császár mindennap evett uborkát, annyira szerette. Németország délnyugati részében Nagy Károly honositotta meg az uborkát, délkeleten és keleten azonban már régóta ismeretes volt, ahol nemcsak, hogy nagy barátai voltak, mint például a tatárok és a mongolok, hanem nagy szakértők voltak a termesztésében. Az igazi orosz alig tud megélni sózott uborka nélkül. Jelenleg mind az öt világrészben el van terjedve az uborka. Mint főzelék csak nagyon ritkán szerepel, nem igen kedvelik, mint konzerv elsőrangu.

•

✝ **Egy amerikai mükoplaló.** Még nem veszett ki azoknak a halandóknak a fajtája, akik pénzért koplalnak, s mindenféle komplikációkkal arra törekednek, hogy az eddigi mükoplalókat eredményben és szenzációban felülmulják. Egy Papus nevü amerikai ember állitólag nemcsak táplálék, hanem levegő nélkül megél hét napig és pedig ókori minta szerint. Papust vászonba göngyölik éppen ugy, mint hajdan az egyiptomi mumiákat s aztán egy acélból és üvegből készült koporsóba teszik, amelyet légmentesen bezárnak és lepecsételnek. Ezt az üvegkoporsót aztán egy nagy vasmedencébe viz alá sülyesztik. Papus hét napig marad a medence fenekén a viz alatt, éhezve, szomjazva s még csak levegőhöz sem jutva. Ez a nevezetes Papus harmincöt éves, csupasz, indiánarcu és ez a hihetetlen produkció nem nagyon árt neki, mert elég termetes tudott maradni.

KÖZGAZDASÁG.

Ipar és kereskedelem.

Husbeviteli tilalom Németországba. A Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara értesiti az érdekelt köröket, hogy a vágómarha- és husvizsgálatról szóló német birodalmi törvény 12. §-ának első bekezdése értelmében husnak légmentesen elzárt szelencében, kolbászoknak és apritott husból való egyéb vegyülékeknek a német birodalomban való bevitele meg van tiltva.

A kassa-oderbergi vasut osztrák vonalrészén árvizokozta hidrongálások folytán *Jablunkan* és *Teschen* állomások között folyó hó 20-án az összes forgalom beszüntettetett. A forgalom átszállással holnap lehetséges lesz. Az összforgalom ujból való felvétele valószinüleg 4—5 nap mulva történik.

A Dunagőzhajózási Társaság közli, hogy a felső Duna és mellékvizeinek áradása következtében beállhat az alsó rakodópartok elöntése Budapesten, miért is felkéri a érdekelt feleket, hogy az emlitett rakparton lávó áruknak gyors elviteléről gondoskodjanak, mert ellenkező esetben az árukat a felek költségére a társaság helyezi biztonságba.

Fizetésképtelenségek. A bécsi *Creditoren-Verein* a következő fizetésképtelenségeket jelenti: Fisch Jenő kézmüárukereskedő *Kun-Félegyháza*, Löwy Ignác kereskedő Mährisch-Budwitz, Müller Zsuzsánna kereskedőnő *Szepes-Béla*, *Féderer* Jakab kereskedő *Jánosháza*, Mildner Rudolf kereskedő Mährisch-Ostrau.

Szeszárak. A kontingens nyersszesz ára *Budapesten* pénzben 39.— korona, áruban 39.50 korona. *Bécsben* a kontingentált készáru pénzben 37.80 korona, áruban 38.20 korona.

Borjuvásár. 1902. évi junius hó 20-án. (A budapesti marhavásártéri vásár-pénztár részvénytársaságtól.) Felhajtás: Belföldi élő borju 1161 drb, leölt borju — db, bécsi borju —— db, — db., növendékmarha — darab, bárány élő — darab, leölt bárány — darab. Árjegyzések. — Belföldi élő borju I. rendü 74—88 f.-ig, kivételes 90 ..., II. rendü élő borjukért 60—72 f.-ig, 1 kilónkint, leölt borju I. r. ——— f.-ig, II. r. —— f.-től —— f.-ig, kivét. 1 kilónkint levonás nélkül. Rugott borjukért 52—58 f.-ig. Növendékmarha — f.-től — f.-ig, I. r. ——— f.-ig, középminőségü ——— f.-ig, alárendelt ——— f.-ig, 1 kilónkint. Bárány élő ——— k., leölt bárány ——— K. kivételesen ár — k.-ig páronkint. — Irányzat élénk, jó minőségüekért az árak 2—4 fillérrel kilogrammonkint emelkedtek.

Közvágóhidi sertésvásár. (Hivatalos jelentés.) Készlet 128 darab. Erkezett 925 darab. Összesen 1053 darab. Eladtak 846 darabot. Maradt 207 darab. Mai árak: Öreg elsőrendü sertés: ——— korona, másodrendü 76—80 korona, silány ——— korona. Fiatal nehéz ——— korona, középsulyu 86—91 korona, könnyü 72—86 korona. Hussertés könnyü ——— korona. Süldő ——— korona 100 kilogrammonként élősulyban. A vásár élénk volt.

A budapesti gabonatőzsde.

Budapest, junius 20.

Mérsékelt vételkedv mellett 9000 métermázsa buza került forgalomba 5 fillérrel alacsonyabb árakon.

Rozsban nyugodt volt az irányzat.

Más gabonanemüekben nem változtak az árak.

Eladatott:

Buza. Tiszavidéki: 450 mm. 80 k. 10 K. — f., 1200 mm. 79 k. 9 K. 75 f., 400 mm. 78·5 k. 9 K. 75 f., 100 mm. 78.8 k. 9 K. 65 f.

Hódmezővásárhelyi: 200 mm. 76 k. 9 K. 60.

Fehérmegyei: 200 mm. 76 k. 9 K. 60 f.

Pestmegyevidéki: 200 mm. 78.5 k. 9 K. 95 f., 200 mm. 78.8 k. 9 K. 95 f., 350 mm. 77.5 k. 9 K. 95 f., 100 mm. 77 k. 9 K. 80 f., 100 mm. 77 k. 9 K. 70 f., 100 mm. 75 k. 9 K. 25 f., 100 mm. 75 k. 9 K. 45 fillér.

Szerbiai: 1000 mm. 76 k. 9 K. 17½ f.

Bácskai: 500 mm. 76·2 k. 9 K. 70 f., 300 mm. 76 k. 9 K. 70 f., 440 mm. 74·7 k. 9 K. 70 f., 160 mm. 75·5 k. 9 K. 70 f.

Raktáráru: 1500 mm. 78·5 k. 10 K. 05 f.

Mind három hónapra.

Árpa: 35 mm. 5 K. 72½ f.

Zab: 100 mm. 7 K. 40 f., 6000 mm. 7 K. 10 f., 1000 mm. 7 K. 10 f.

Tengeri: 300 mm. 5 K. 06 f.

Készpénzfizetés mellett.

A készáru hivatalos jegyzése a budapesti áru- és értéktőzsde szokásai szerint készpénzben 50

kilogrammonkint. — A minőség hektoliterenkint és kilogrammonkint.

Buza		Kilós	100 kilogramm ára K.-tól	K.-ig	Kilós	100 kilogramm ára K.-tól	K.-ig
Tiszavidéki	uj	76	9.55	9.65	80	9.85	10.05
"	"	77	9.60	9.80	81	—.—	—.—
"	"	78	9.65	9.90	82	—.—	—.—
"	"	79	9.75	9.95	—	—.—	—.—
Fehérmegyei	"	76	9.50	9.60	80	9.85	10.—
"	"	77	9.55	9.75	81	—.—	—.—
"	"	78	9.60	9.80	82	—.—	—.—
"	"	79	9.70	9.85	—	—.—	—.—
Pestvidéki	"	76	9.50	9.60	80	9.80	9.00
"	"	77	9.55	9.75	81	0.—	0.—
"	"	78	9.60	9.80	82	—.—	—.—
"	"	79	9.70	9.85	—	—.—	—.—
Bánsági	"	76	9.45	9.60	80	0.—	0.—
"	"	77	9.50	9.75	81	0.—	0.—
"	"	78	9.55	9.80	82	—.—	—.—
"	"	79	0.—	0.—	—	—.—	—.—
Bácskai	"	76	9.50	9.70	80	0.—	0.—
"	"	77	9.55	9.80	81	—.—	—.—
"	"	78	0.—	0.—	82	—.—	—.—
"	"	79	0.—	0.—	—	—.—	—.—

Egyéb gabonaneműek			Kilós	50 kilogramm ára K.-tól	K.-ig
Rozs	uj	elsőrendű	70—75	7.45	7.55
"	"	másodrendű	—	7.35	7.45
Árpa	"	takarmány	60—62	6.10	6.20
"	"	égetni való	62—64	5.75	6.—
"	"	sörfőzésre való	64—66	0.—	0.—
Zab	"	—	39—41	7.—	7.10
Tengeri	ó	bánsági	—	0.—	0.—
"	"	másnemű	—	0.—	0.—
Repce	uj	káposztás	—	—.—	—.—
"	"	bánsági	—	—.—	—.—
Köles	"	—	—	4.50	5.—

A határidőüzlet folyamán a következő kötések történtek:

Októberi buza 1902. . 7.95—7.91—7.93
Októberi rozs 1902. . 6.57—6.58—6.54—6.55
Októberi zab 1902. . 5.82—5.80
Juliusi tengeri 1902. . 5.08—5.05
Aug. tengeri 1902. . 5.13
Májusi tengeri 1903. . 5.09—5.11—5.08—5.09
Augusztusi repce 1902. —.—

Déli egy órakor a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tőzsdén:

Októberi buza 1902. . . . . 7.93— 7.94
Októberi rozs 1902 . . . . . 6.55— 6.56
Októberi zab 1902. . . . . 5.81— 5.82
Juliusi tengeri 1902. . . . . 5.04— 5.06
Augusztusi tengeri 1902. . . . . 5.12— 5.13
Májusi tengeri 1903. . . . . 5.08— 5.09
Augusztusi repce 1902. . . . . 11.50—11.60

Délután fél 5 órakor zárul:

Buza októberre 1902. . . . . 7.91— 7.92
Októberi rozs 1902. . . . . 6.54— 6.55
Októberi zab 1902. . . . . 5.80— 5.81
Juliusi tengeri 1902. . . . . 5.03— 5.04
Augusztusi tengeri 1902. . . . 5.11— 5.12
Májusi tengeri 1903. . . . . 5.08— 5.09
Augusztusi repce 1902. . . . . 11.50—11.60

A budapesti értéktőzsde.

Helyi vételekre az előtőzsde kedvező hangulatban nyilt meg, mivel azonban Bécs olcsóbb árfolyamokat küldött, az irányzat kissé elgyöngült. Délben Berlinre ismét emelkedő árak mellett bonyolódott le a forgalom, az üzlet azonban nem öltött nagyobb mérveket. A helyi piacon Közutiakban kínálat észlelhető.

Előtőzsde. Osztrák hitelrészvény 683.25—684.50. Osztrák-magyar államvasuti részvény 704.——705.50 korona.

A déli tőzsdén a következő értékekben volt forgalom: Koronajáradék 97.95—98.05 százalék. Fővárosi kölcsön 96.10 százalék. Jelzálogbank részvény 463.50. Magyar leszámitoló-bank részvény 435.—. Osztrák hitelrészvény 683.25—684.—. Rimamurányi vasmű részvény 518.75 Közuti vaspálya részvény 608.—. Városi villamos-vasut részvény 309.—. Déli vasut részvény 72.—. Osztrák-magyar államvasuti részvény 705.75—707.25 korona.

A 4 órai zárlatkor maradt:

Osztrák hitelrészvény 684.75. Magyar hitelrészvény 704.50. Leszámitoló 435.—. Rimamurányi vasmű-részvény 518.75. Osztrák-Magyar államvasuti részvény 706.50. Közuti vasut 608.—. Villamos vasut 309.— korona.

A budapesti terménytőzsde.

A terményüzletben a szezonszerű hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzleti árjegyző-bizottság hivatalosan a következő árfolyamokat állapította meg:

Jegyzések: Heremag: lucerna magyar 46.—54.— korona, vörös aprószemű 35.—40.— korona, vörös erdélyi —.——— korona, vörös bánsági —.——.— korona, középszemű 42.——46.— korona, nagyszemű 48.—52.— korona. Disznózsir: budapesti 64.——64.50 korona, vidéki —.——.— korona. Táblaszalonna: légenszáritott vidéki —.——.— korona, városi 4 darabos 54.——54.50. korona, 3 darabos 56.50—57.— korona, füstölt —.——.— korona. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség —.——.— korona, 120 darabos —.——.— korona. 100 darabos —.——.— korona, 85 darabos —.——.— korona, azonnali szállitásra. Szerbiai szokás szerinti minőség —.——.— korona, 100 darabos —.——.— korona, 85 darabos —.——.— korona. Szilvaiz: slavóniai —.——.— korona, szerbiai —.——.— korona azonnal való szállitásra.

A bécsi gabonatőzsde.

Bécs, junius 20. (A *Budapesti Napló* telefonjelentése.) Ma reggel még esett, azután kiderült és ez a körülmény elegendő volt arra, hogy a newyorki és párisi magasabb árjegyzéseket ellensulyozza s ez arra vezetendő vissza, hogy az általában hideg és esős időjárás következtében sem kellett nagyobb károktól félni. Az árfolyamok őszre a magasabb külföldi árjegyzésekre emelkedő irányzattal indultak, de később leszállottak a tegnap esti állásra. Buza május—junisra 9.62—9.60—9.67, buza őszre 8.22—8.17, rozs őszre 6.89—9.88, zab május—junisra 7.45—7.52, tengeri julius—agusztusra 5.31 K. köttetett. Egyébként jegyeztettek rozs május—junisra 7.95—8.—, zab őszre 6.11—6.13, tengeri május—junisra 5.30—5.31, repce augusztus—szeptemberre 11.95—12.05korona. Zárlatkor: Buza május—junisra 9.68, buza őszre 8.20, rozs őszre 6.92, zab május—junisra 7.48, zab őszre 6.13 korona.

A bécsi értéktőzsde.

Az *előtőzsdén* barátságos volt a hangulat.

A *déli tőzsdé* csöndes forgalom mellett indult. Az irányzat jól tartott. Később csöndes üzletmenet mellett a vezető coulisse-papirokban csekély árváltozás mutatkozott.

Zárlat: 1 óra 30 perckor szilárd, 2.30 peckor tartott.

Bécs, junius 20. *(Magyar értékek zárlata.)* 4%-os aranyjáradék 120.70. Tiszai és szegedi kölcsön sorsjegy 163.50. Magyar vasuti kölcsön ezüstben 100.—. Magyar keleti vasuti állami kötvény 119.—. Magyar leszámitoló- és pénzváltóbank —.—. Rimamurányi vasműrészvény 517.—. Magyar koronajáradék 97.85. 4%-os Magyar földtehermk. kötvény 97.75. Magyar hitelbank részvény 703.—. Magyar nyeremény kölcsön sorsjegy 206.50. Kassa-oderbergi vasuti részvény —.—. Magyar keresk. bank —.—. Magyar cukoripar 12.75.

Bécs, junius 20. *(Osztrák értékek zárlata.)* 4*2%-os papirjáradék 101.75. 4%-os osztr. aranyjáradék 120.85. 1860-os sorsjegy 153.—. Osztrák hitelsorsjegy 439.—. Angol-osztrák bank —.—. Bécsi bankegyesület 455.50. Osztrák-magyar bank 1584. Déli vasut 72.50. Dunagőzhajózási részvény 876.—. Dohányrészvény 294.—. Császári és királyi arany 11.30. Német bankváltók 117.32. 4*2%-os ezüst járadék 101.60. Osztrák koronajáradék 99.65. 1864-iki sorsjegy 251.—. Osztrák hitelintézeti részvény 684.50. Unionbank 542.—. Osztrák Länderbank 423.—. Osztrák-magyar államvasut 706.25. Elbavölgyi vasut 451.50. Alpesi bányarészvény 413.50. 20 frank. arany 19.08. Londoni váltóár 240.15 Bécsi Tramway Litt B. —.—. Bécsi Tramway Litt A. 284.—. Lipót kohó 388.—. Szilárd.

Bécs, junius 20. (A *Budapesti Napló* tudósitójának telefonjelentése.) A *délutáni magánforgalomban* a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 684.25. Magyar hitelrészvény 704.—. Angol-Osztrák bank 277.50. Bécsi bankegyesület 456.—. Union bank 542.50. Länderbank 422.25. Osztrák-magyar államvasut részvény 705.75. Déli vasut 72.75 Elbavölgyi vasut 452.50. Északnyugati vasut részvény —.— Dohányrészvény 295.—. Rimamurányi vasmű 518.50. Alpesi bányarészvény 413.50. Májusi járadék 101.75 Magyar korona járadék 97.85. Török sorsjegyek 109.—. Német birodalmi márka 117.38—36. Napoleond'or 19.08.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, junius 20. *(Előzedes tudósitás.)* A düsseldorfi vaspiacról szóló kedvezőtlen jelentés és New-York gyönge irányzata elkedvetlenitette a tőzsdét. Leginkább megérezték ezt a kohó- és bányarészvények. Bankok javultak, járadékok tartották magukat. Vasutak közül Kanada-Pacific-részvények New-Yorkra gyöngébbek, transvaaliak javultak. Hajózási részvények nyomottak. Az üzleti tevékenység megint gyönge volt. A második tőzsdeórában a bankértékek még inkább megszilárdultak. Magánkamatláb 2¼%.

Berlin, junius 20. *(Zárlat.)* 4*2%-os papirjáradék —.—. 4%-os osztrák aranyjáradék 102.90. Elbavölgyi vasut —.—. Magyar koronajáradék 98.25. Osztrák-magyar államvasut 151.60. Kassa-oderbergi vasut —.—. Bécsi váltóár 85.15. Magyar vasuti beruházási kölcsön 100.25. Alpesi bányarészvény —.—. Disconto-Commandit 186.40. Általános villamossági Edison 184.—. Gelsenkircheni 173.—. Laura-kohó 205.10. 4*2%-os ezüstjáradék 101.80. 4%-os magyar aranyjáradék 101.75. Osztrák hitelrészvény 215.40. Déli vasut 18.75. Károly Lajos vasut 100.10. Orosz bankjegyek 216.10. 4%-os uj orosz kölcsön 96.70. Török dohányrészvény —.—; Olasz járadék 202.75. Magyar hitelbank —.—. Dynamit Trust 177.25. Harpeni 177.80. Az irányzat csendes.

Berlin, junius 20. (A *Budapesti Napló* tudósitójának távirata.) *Esti forgalom.* 4%-os magyar aranyjáradék 101.75. Magyar koronajáradék 98.10. Osztrák hitelrészvény 215.40. Osztrák-magyar államvasut 151.60. Déli vasut 18.75. Eszaknyugati vasut —.—. Elbavölgyi vasut —.—. Orosz bankjegy 216.10. Buschtiehradi —.—. Orosz bankjegy —.—. (Ultimo.) Lombard —.—.

Páris, junius 20. *(Zárlat.)* Osztrák-magyar államvasut 764.—. 4%-os osztrák aranyjáradék 103.60. Osztrák Länderbank 422.—. 3%-os francia járadék 101.77. Ottomanbank 571.—. 3½%-os francia járadék 102.32. Alpesi bányarészvény —.—. Déli vasut 86.50. 4%-os magyar aranyjáradék 104.15. Párisi bankrészvény 1062.— Olasz járadék 103.40. Francia törleszth. járadék —.—. Osztrák földhitelintézeti részvény —.— Török dohányrészvény 321.—. Az irányzat bágyadt.

Frankfurt, junius 20. *(Zárlat.)* 4*2%-os papirjáradék 101.80. 4%-os osztrák aranyjáradék 103.—. Magyar koronajáradék 98.30. Osztrák-magyar bank 114.—. Déli vasut 19.—. Elbavölgyi vasut —.—. Londoni váltóár 204.42. Bécsi bankegyesület 115.70. Villamos részvény 126.—. 3%-os magyar aranykölcsön 86.—. 4*2%-os ezüstjáradék 101.75. 4%-os magyar aranyjáradék 101.70. Osztrák hitelrészvény 215.—. Osztrák-magyar államvasut 151.60. Eszaknyugati vasut 109.—. Bécsi váltóár 851.75. Párisi váltóár 811.75. Unio bank —.—. Alpesi bányarészvény 207.—. Az irányzat nyugodt.

Frankfurt, junius 20. (A *Budapesti Napló* tudósitójának távirata.) Arfolyamok januarra. *Esti forgalom* Osztrák hitelrészvény 214.90. Német bank —.—. Disconto 186.40. Berlini kereskedelmi bank —.—. Gelsenkircheni 173.40. Harpeni 178.—. Laura-kohó —.—. Olasz járadék —.—. Csendes.

Hamburg, junius 20. *(Zárlat.)* 4*2%-os ezüstjáradék 101.70. 1860. sorsjegy —.—. Déli vasut 18.70. 4%-os osztrák aranyjáradék 102.80. Osztrák hitelrészvény 215.40. Osztrák-magyar államvasut 151.50. Olasz járadék 102.40. 4%-os magyar aranyjáradék 101.70. Az irányzat szilárdabb.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Junius 20. A sertésüzlet irányzata változatlan.

A) *Hizott sertések ára:* I. A) Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronkint 400 kilogrammon felüli sulyban) 98—100 fillérig. Öreg közép (páronkint 300—340 kilogrammig terjedő sulyban) ——— fillérig. Fiatal nehéz (páronkint 320 kilogrammon felüli sulyban) 105—107 fillérig. Fiatal közép (páronkint 251—320 kilogrammig terjedő sulyban) 104—106 fillérig. Fiatal könnyű (páronkint 250 kilogrammig terjedő sulyban) ——— fillérig. — II. Magyar szedett: Nehéz (páronkint 280 kilogrammon felüli sulyban) ——— fillérig. Közép (páronkint 240—280 kilogramm sulyban) ——— fillérig. Könnyű (páronkint 240 kilogrammig terjedő sulyban) ——— fillérig. — III. Romániai: Nehéz (páronkint 320 kilogrammon felüli sulyban) ——— fillérig. Közép (páronkint 250—320 kilogrammig terjedő sulyban ——— fillérig. Könnyű (páronkint 250 kilogrammig terjedő sulyban. ——— fillérig. IV. Romániai eredeti (Stachi). Nehéz (páronkint 240 kilogrammig terjedő sulyban) ——— fillérig. Könnyű (páronkint 240 kilogrammig terjedő sulyban) ——— fillérig. — V. Szerbiai: Nehéz (páronkint 260 kilogrammon felüli sulyban) 106——107 fillérig. Közép (páronkint 240—260 kilogrammig terjedő sulyban) 104——106 fillérig. Könnyű (páronkint 240 kilogrammig terjedő sulyban) 102—104 fillérig.

Sertéslétszám 1902. junius 18. napján volt készlet 46.344 darab. — 1902. junius 19. napján felhajtatott 667 darab. 1902. junius 19. napján elszállittatott 1164 darab, 1902. junius 19. napjára maradt készletben 45.847 darab.

Napirend.

Naptár. Szombat, junius 21. — Római katholikus: Alajos hv. — Protestáns: Albán. — Görög-orosz: (junius 8.) Teodor ev. — Zsidó: Siván 16. Sabbath Behadoth. — Nap kél: 3 óra 47 perckor. — Nyugszik: 7 óra 41 perckor. — Hold kél: 7 óra 46 perckor este. — Nyugszik: 4 óra 15 perckor reggel. Holdtölte 9 óra 17 perckor éjjel.

A miniszterek nem fogadnak.

Nemzeti Muzeum. Képtár és néprajzi kiállitás (Csillag-utca 15. sz. a.). Nyitva van délelőtt 9 órától délután 1 óráig. — Többi tárai 1 korona belépődij mellett tekinthetők meg.

Nemzeti Szalon állandó kiállitása (Ferencek-tere 9. sz.) d. e. 9 órától este 7-ig. Belépődij 50 fillér.

Mezőgazdasági Muzeum (Kerepesi-ut 72. sz.) délelőtt 9-től 1 óráig.

Földtani intézet muzeuma nyitva délelőtt 10—1 óráig Belépődij nincs.

Szabadalmi levéltár (Erzsébet-körut 19.) nyitva délelőtt 9—1 óráig.

Muzeumi könyvtár délelőtt 9 órától 1 óráig.

Akademiai könyvtár nyitva délután 3 órától 7 óráig.

Mentőegyesület helyiségei a Markó- és Sólyom-utcák sarkán, reggel 8 órától este 6-ig.

Egyetemi füvészkert az Üllői-uton délelőtt 7 órától 12 óráig és d. u. 2 órától 7 óráig.

Egyetemi könyvtár nyitva délelőtt 9 órától 12-ig, d. u. 3—7-ig.

Iparművészeti muzeum könyvtára délelőtt 10 órától 12 óráig és este fél 7-től fél 9 óráig.

Statisztikai hivatal könyvtára délelőtt 10—1 óráig.

Az uj országház kupolacsarnoka és lépcsőháza, délelőtt 10—1-ig 40 fillér és azontul 6 óráig 1 korona belépődij mellett.

Állatkert a Városligetben nyitva egész nap. Belépődij 60 fillér.

Időjelzés.

— *Az Országos Meteorologiai Intézet hivatalos jelentése.* —

Budapest, junius 20.

A magyarországi meg bukovinai depresszió kevéssel északnyugatra nyomult és az északnyugati minimum Anglia felett kifejlődött, a magas levegőnyomás pedig Európa északi és déli részeit boritja.

Európában a hőmérséklet változatlan maradt. Jelentékeny esők voltak Angliában, Franciaországban és Németország partjain, honnan zivatarokat is jelentettek.

Hazánkban az idő hűvös, szeles és borus jellegét megtartotta. Eső sok helyütt esett, mennyisége azonban kevesebb volt, mint az előző napon.

Kilátás: A hőmérséklet emelkedése és sok helyütt főleg északon, meg nyugaton eső (zivatar) várható.

Vizállás.

		Jun. 19. méter	Jun. 20. méter			Jun. 19. méter	Jun. 20. méter
Inn	Schärding	3.—	2.85	Tisza	M.-Sziget	1.05	1.10
Duna	Passau	4.50	4.43	"	Tokaj	0.70	1.60
"	Linz	2.10	2.24	"	V.-Namény	4.75	0.—
"	Bécs	1.75	2.0	"	Tokaj	5.35	5.55
"	Pozsony	3.51	3.80	"	Tisza-Füred	5.29	5.74
"	Komárom	4.29	4.40	"	Szolnok	5.18	5.18
"	Budapest	3.90	4.—	"	Csongrád	4.88	5.—
"	Paks	3.40	3.8	"	Szeged	5.67	5.20
"	Mohács	4.55	4.64	"	Török-Becse	4.11	4.11
"	Gombos	5.55	5.51	"	Titel	4.99	4.99
"	Ujvidék	5.07	5.03	Onódva	Bártfa	0.50	0.60
"	Pancsova	4.87	4.87	Topolya	Hocr	0.78	0.58
"	Orsova	4.34	4.35	Bodrog	Zemplén	3.54	3.60
Morva	Magyarfalva	2.05	2.10	Sajó	Zsolca	1.92	2.25
Vág	Zsolna	1.60	2.02	Hernád	H.-Németi	0.54	0.52
"	Trencsén	1.10	1.23	Berettyó	Margita	0.27	0.13
"	Szered	1.54	1.48	"	B.-Ujfalu	0.01	0.10
Rába	Sz.-Gotthárd	0.90	0.60	Kőrös	Csucsa	0.56	0.70
"	Sárvár	1.81	1.60	"	N.-Várad	0.38	0.81
"	Győr	3.53	3.77	"	Belényes	0.10	1.16
Dráva	Pettau	1.84	1.75	"	Tenke	0.72	1.05
"	Zákány	1.14	1.04	"	Gurahone	0.70	1.04
"	Barcs	2.27	2.2	"	Borosjenő	0.90	1.14
"	Eszék	3.88	3.76	"	Békés	2.30	2.80
Mura	M.-Szerdah.	1.70	1.60	"	Gyoma	3.20	3.54
Száva	Zágráb	1.2	1.18	Maros	Gy.-Fehérvár	0.38	1.90
"	Szisszek	4.75	4.25	"	Branyiczka	1.40	2.26
"	Mitrovica	4.84	4.74	"	Soborsin	0.—	0.—
Szamos	Deés	2.20	4.35	"	Arad	0.10	0.04
"	Szatmár	2.76	3.76	"	Makó	1.10	1.26
Kraszna	N.-Majtény	1.72	1.65	Temes	R.-Kostály	1.40	1.64
Latorca	Munkács	0.39	0.64	Bega	Klezető	1.25	1.5
Laborca	Homonna	0.40	1.80	"	Temesvár	0.41	0.68
Ung	Ungvár	0.48	1.10	"	Beodkeruk	1.15	1.28

Szinházak, szórakozó helyek.

NEMZETI SZINHÁZ.

Szombat, 1902. junius hó 21-én.

A nagy Galeotto.

Dráma 4 felvonásban. Irta José Echegaray. Spanyol eredetiből forditotta Patthy Károly.

Személyek:

Don Julian	Szacsvay	Mercedes	Lendvayné
Theodora	Hegyesi	Pepitó	Horváth
Don Severo	Hetényi	Ernesztó	Mihályfi

Kezdete 7½ órakor.

MAGYAR SZINHÁZ.

Szombat, 1902. junius hó 21-én.

A postás fiu és a huga.

4 felvonásos bohózat, énekekkel. Irta: Buchbinder Bernát. Magy. szinre alkalmazták Sziklai és Faragó.

Személyek:

Dr. Csipkés	Hidvéghy	Bodroghi Géza	Palásthy
Báró Szalánczi	Boross	Szinai Imre	Borbély
Vankai Endre	Szilágyi	Felhő Muki	Sziklai
Álmay Milka	Margó	Klári, a huga	Sziklai Sz.
Bajkerti Lili	Sziklainé	Szőke H.	Mátrai
Merényi Ákos	Delli	Mankóczy S.	Iványi

Kezdete 7½ órakor.

VIGSZINHÁZ.

Szombat, 1902. junius hó 21-én.

Az őrnagy ur.

Bohózat 3 felvonásban. Irták Mars és Kéroul. Forditotta Heltai Jenő.

Személyek:

Montgiron	Fenyvesi	Michu	Győző
Labourdette	Hegedüs	Dingois	Vendrei
Fréville	Tanay	Maloizel	Szerémy
Champeaux	Góth	Paulette	Varsányi
Moulard	Tapolczai	Héloise	Nikó
Bardinet	Rónaszéki	Dingoisné	Haraszthy

Kezdete 7½ órakor.

NÉPSZINHÁZ.

Szombat, 1902. junius hó 21-én.

Katalin.

Eredeti nagy operett 3 felvonásban, egy változással. Irta dr. Béldi Izor. Zenéjét szerzette Fejér Jenő.

Személyek:

II. Katalin	Hegyi	Mária	Kaposi
Gr. Gurackij	Kenedich	Olga	Nyári
Buranov Iván	Szabó	Télémaque	Németh
Trojkov Fedor	Tollagi	Duplessis	Sipos E.
Alekszej	Nagy	Anica	Harmath
Sunderland	Ujvári	Gregor	Kiss M.
Dacskov	Havasi	Tiszt	Szilágyi

Kezdete 7½ órakor.

FŐVÁROSI NYÁRI SZINHÁZ.

Szombat, 1902. junius hó 21-én.

A kereszt jelében.

Történeti korrajz Nero császár korából 5 felvonásban, 9 képben zenével, énekekkel. Irta Barret Wilson. Forditotta Komor Gyula.

Kezdete 7 órakor.

VÁROSLIGETI NYÁRI SZINHÁZ.

Szombat, 1902. junius hó 21-én.

Sohse halunk meg!

Énekes bohózat 6 képben. Irta Horst és Stein.

Kezdete 7 órakor.

FŐVÁROSI ORFEUM

Nagymező-utca 17.

Ma, szombaton 1902. junius 21-én
ötödik vendégjátéka a berlini

Schall und Rauch

(Intimes Theater) szinházi együttesnek.

Serenissismus közbevetett játéka

A fogolynő	irta **Friedrich Kayssler**
Bouberoche	irta **Georges Courteline**
Parasztkomédia	irta **Ferdinand Kronegg**
Bucsuvacsora	irta **Arthur Schnitzler**

Helyárak: I. emel. proscenium-páholy (4 személyre) 30 kor. I. emeleti páholy (4 személyre) 24 kor. II. emel. páholy (8 személyre) 24 kor. Földszinti közös páholyülés I. sor 8 kor. II. sor 6 kor. I. emel. közös páholyülés I. sor 8 kor. II. sor 6 kor. II. emel. télikerti páholyülés 4 kor. Földszinti zártszék 1—4. sor 6 kor. 5—12. sor 5 kor. 13—17. 4 kor. 18—20. sor 3 kor. Földszinti körülés 3 kor. I. emeleti körülés 4 kor. II. emeleti támlásszék I. sor 4 kor. II—IV. sor 3 kor. Erkély (télikerti) belépő (számozatl.) 2 K.

Az előadás 8 órakor kezdődik.

Pénztárnyitás 7 órakor. Jegy előre váltható d. e. 10—1-ig.

Dr. RENNER

VIZGYÓGYINTÉZETE

bejáró betegek számára.

Budapest, VII., Valero-utca 4. (Telefon 555.)

Az intézetben gyógykezelés alá vétetnek különféle **ideg- és gerincbajok, álmatlanság, szédülés, ideges gyengeségi állapotok, a gyomor és belek renyhesége, ideges szivbántalmak** stb. — Alkalmazásban levő gyógyeszközök: **A tudományos vizgyogyitómód összes** eljárásain kivül, **szénsavas fürdők** (nauheimi eljárás, szivbajosnk számára), **fény-fürdők** (elhizásoknál és csuzos bántalmaknál), **az elektromozás** minden faja (galvanizáció, faradizáció, franklinizáció), **masszázs** (orvosilag vagy vibrációs alakban, vagy **elektro-masszázs**) stb.

Árak mérsékeltek. Prospektus kivánatra.

Ős-Budavára.

Nyitva esti 6 órától reggeli 4 óráig.

Egész uj varieté-müsor

The 4 Cliwton's, olympiai játékok, **Deltorelli** trio, kiváló zenebohócok, **Troupe Wolkowsky** hirneves orosz dal- és tánccsoport, **Jean Parvinescu** román tánc- és daltársulat, **a 10 kreol női szépség** és a többi remek uj szám felléptevel.

E. PRANDI mech. szinháza.

Szinre kerül: **„Velencze"** nagy ballett.

Pazar világitás. Kitünő zenekarok.
Amerikai lovarda. Sok más szórakozás.

Belépődij 60 fillér, gyermekjegy 20 fillér.

Kedvezményes jegyek minden tőzsdében.

CIRKUSZ CARRÉ OSZKÁR

(az állatkertben).

Ma szombaton, junius 21-én este 7½ órakor

nagy diszelőadás.

Fellépnek a kitünő akrobaták **Montrose-csoport** (6 személy), valamint az **angol boxoló Mr. Fitzsimmon,** különösen kiemelendő **az összes fajlovak hippologiai felvonulása. Csodálatos mutatvány és lókedvelőknek nagyon érdekes.** Ezután

hippologikus egyveleg

szabadon idomitott telivér-ménekkel, bemutatja **Carré Oszkár igazgató** és **Carré Oszkárné asszony igazgatóné.** Egészben **80 fajló** vezettetik elő.

Előadatik továbbá **„MAFFIA"** nagy fantasztikus rabló némajáték.

Holnap vasárnap 2 nagy előadás d. u. 4 és este ½8-kor.

Magy. kir. honvédzenekar

hangversenyez minden nap a **Szt.-Lukácsfürdő** nagyvendéglőjében, a Dunapart egészszebbpontján. Kitünő, ételek, italok, jókiszolgálás olcsó árak.

Saját üzem. Uj üzletvezetőség.

COSMOS

kézi fényképező gép

a **legjobb** és legalkalmasabb; kapható minden **fényképészeti cikkek raktárában.**

KÖRUTI FÜRDŐ ÉS GŐZMOSÓ

Gőz- és porcellán-kádfürdők, fedett téliuszoda hidegviz-gyógyintézet, villamos fürdők, izzasztó és soványitó-kurák.

Erzsébet-körut 51. **A gőzmosóda gyorsan és pontosan teljesiti megbizásait**

Magy. kir. államvasutak.
91151—902. sz.

Hirdetmény.

A magy. kir. államvasutak igazgatósága nyilvános versenyt hirdet az áthelyezendő temesvár-orsovai vonalon létesitendő mütárgyak részére szükséges szögecselt vasgerenda-hidak szállitása iránt.

A tervek, a költségszámitás, a szerződési tervezet, az ajánlati minta, a pályázati feltételek, valamint a munkák végrehajtásához kötött feltételek Budapesten a magy. kir. államvasutak igazgatóságának alépitményi ügyosztályában (Teréz-körút 56. sz. III. emelet 14. ajtó) és Szegeden az üzletvezetőség pályafentartási osztályában a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Az ajánlatok legkésőbb 1902. évi julius hó 3-án déli 12 óráig nyújtandók be alólirott igazgatóság épitési pályafentartási főosztályában (Teréz-körut 56. szám. II. em. 10. ajtó).

Az ajánlatok egy korona az ajánlat mellékletei ivenként 30 filléres bélyeggel ellátva és lepecsételve a következő felirattal nyújtandók be: „Ajánlat az áthelyezendő temesvár-orsovai vonalon létesitendő mütárgyak részére szükséges vasszerkezetekre."

Az ajánlat benyujtását megelőző napon, vagyis 1902. évi julius hó 2-án délelőtt 12 óráig 1800 azaz egyezernyolcszáz kor. bánatpénz teendő le a magy. kir. államvasutak központi főpénztáránál (VI. ker. Andrássy-ut 75. szám földszint) akár készpénzben, akár állami letétekre alkalmas értékpapirokban.

A bánatpénzről szóló letétjegy az ajánlatokhoz nem csatolandó. Az értékpapirok a legutóbb jegyzett árfolyam szerint számittatnak, de névértéken felül számitásba nem vétetnek.

Csak idejekorán beérkezett ajánlatok szolgálhatnak a tárgyalás alapjául. Posta utján beküldött ajánlatok, a bánatpénzek tértivevénnyel adandók fel.

Budapesten, 1902. junius havában. Az igazgatóság.

Szinházak heti müsora.

	Nemzeti szinház	Vigszinház	Népszinház	Magyar szinház	Főv. nyári szinház
d. u. Vasárnap este	A vasgyáros	Vizsgai előadás Az őrnagy ur	Vizsgai előadás A vereshaju	A postás fiu és a huga	A gyimesi vadvirág A kereszt jelében

A Lampel-Wodianer-féle **REMEKIRÓK KÉPES KÖNYVTÁRA**

A magyar és a világirodalom kincsesháza.

Szerkeszti RADÓ ANTAL.

A klasszikusok első és egyetlen magyar nyelvü SZÖVEG KÉPES KIADÁSA.

Benczur Gyula
Bihari Sándor
Csók István
Feszty Árpád
Garay Ákos
Gergely Imre
Hegedüs László
Jászai József
Jendrassik Jenő
Karlovszky B.
Lotz Károly
Márk Lajos
Mihalik Dániel
Nagy Zsigmond
Neogrády Antal
Olgyai Ferencz
Réthi Lajos
Székely Bert
Szlányi Lajos
Telegdy László
Tull Ödön
Vágó Pál
Zichy Mihály

magyar festőművészek közel félezer egész oldalas eredeti illusztrációjával.

Az eddig megjelent első hét kötetet 151 egész oldalas művészi kép ékesiti.

Ez illusztrációk közvetlenül a vállalat számára készültek és

egyedül

a **Lampel-Wodianer-féle Remekirók Képes Könyvtárában** jelenhetnek meg.

Senki más ez illusztrációkat ki nem adhatja, mert reprodukcziójuk kizárólagos joga a *Lampel R. (Wodianer F. és Fiai)* cs. és kir. udvari könyvkereskedő czéget illeti meg.

Az 50 kötetes gyüjtemény ára diszkötésben 250 kor.

Megrendelhető csekély havi részletfizetésre is bármely hazai könyvkereskedés utján.

Az új magyar Shakspere
Az új magyar Moliére
Az új magyar Schiller
Az új magyar Goethe

Ábrányi Emil, Dóczi Lajos, Gabányi Árpád, Hevesi Sándor, Heltai Jenő, Mikes Lajos, Pásztor Árpád, Radó Antal, Somló Sándor, Telekes Béla és Váradi A. forditása

CSAKIS a **Lampel-Wodianer-féle Remekirók Képes Könyvtárában** jelenhetnek meg, mert közvetlenül e vállalat számára készültek, s kizárólagos kiadói joguk a *Lampel Róbert (Wodianer F. és Fiai)* cs. és kir. udv. könyvkereskedő czéget illeti meg.

MEGRENDELÉSNÉL pontosan kikötendő a klasszikusok első magyar szöveg képes kiadása, a melynek első hét kötetét **151** egész oldalas művészi illusztráció ékesiti.

Butor

csak jó minőségü.

Hálószoba, kredenc, szőnyegdivány, asztal, szék, iróasztal, könyvszekrény, uri fotelek, ottomán, szalonberendezés, tükrök, ugy egyenkint is, nagyon olcsón, **eladás nagyban és kicsinyben.** Vidékre gondosan csomagolva, biztositva. Csak **VI. Teréz-körut 40. szám Steinberger Manó** butoriparosnál.

Felöltő 9 frt, — Kammgarn-öltöny 14 frt, — Havelock egész pelerinnel 9 frt, — (mind tiszta gyapju) Rothberger Jakabnál, cs. és kir. udv. szál., Budapest, Váci-utca 6.

Alapitva 1878. Telefon 45—56.

SEMLER J.

osztr. csász. és magy. kir. udvari posztószállitó

BUDAPEST,

Bécsi-utca és Deák Ferenc-utca sarok.

uri nyári öltönyöknek és hölgycostümöknek ajánlja az évad legkiválóbb ujdonságát

„Flangola"-t

a legujabb divatszinekben. Kizárólag Budapest és egész Magyarország részére **beszerzett dessinek törvényesen védve.** Minták kivánatra ingyen és bérmentve. Nagy raktára valódi angol **utazó plaid**-eknek és **Himalaya-kendőknek.**

BLUZOK. **Egyedüli kizárólag BLUZÁRUHÁZ**

A hires torontáli bluz egyedüli raktára

Zoltán Dezső, Király-utca 30. sz.

Fehér ajour battistból 1.50-től, selyemből 4 frttól.

Saját műhely! Szabott árak!

Vidékre csak utánvétellel, nyak, mellbőség és ujjahossza elegendő mérték. Meg nem felelő árukat visszaveszem. Junius 8-ától, augusztusig vasár- és ünnepnapokon zárva.

Henry Lyon Glasgowban és John Talbot-Crosbie Scotstoneban House, Renfrew grófságban, Scóthonban **16764. számu**

„Ujitások refrigeráló gépeken"

cimü, 1899. junius 10-ről kelt magy. szabadalmukra

vevők vagy engedményesek kerestetnek.

Szives ajánlatok **„W. L. 3997"** alatt **Mosse Rudolfhoz Bécs** I., Seilerstätte 2. intézendők.

Guzi-kenőcs

A világhirü Guzi-kenőcs jósága vevőkörömet anynyira megszaporitotta, hogy kénytelen voltam cipőgyáramat nagyobbitani és igy ezentul

Főüzlet Kerepesi-ut 30.

Fiók üzlet Deák-tér 6. alatt van.

Mindenki, hogy meggyőződést szerezhessen világhirü kenőcsöm jóságáról, ki cimét velem közli, 1 tégely Guzi-kenőcsöt és egy 100 oldalas képes árjegyzéket kap ingyen és bérmentve.

Minden vevőm 1 pár elegáns sámfát és egy tégely Guzi-kenőcst, mely 6 hóra elegendő kap ingyen

Mértéknek elegendő, ha harisnyába egy papirlapra állva, a lábtalp körvonalát lerajzoljuk. **Nem megfelelőért a pénzt haladéktalanul visszaadom.**

Postaköltség 30 kr.

Férfi, sima cipő, erős	3,—	Női, zerge cugos	3.—
Elegáns, gavallér, füzős	3.20	Eleg., fekete, v. barna füz.	3.—
Divatos, barna, füzős cipő.	3.50	Salonlakk, füzős v. gombos	3.50
Eleg. salonlakk, füzős cipő	4.—	Elegáns boxbőrü, füzős vagy gombos	3.80
Gavallér box calw bőrü füzős	4.—	Salonlakk, csattos cipő	2.20
Tiszti. tükörbőrü sima cipő	4.—	Fekete v. barna félcipő	2.40

Postai szétküldés az egész világba.

Agulár Ignácz

Budapest, Kerepesi-ut 30.

Figyelem! Mielőtt ruhát vesz!

Mesés olcsó árak!

Hatóságilag engedélyezett

férfiruha végeladás Károly-körut 16.

Gyomor- Sziv- Ideg- bajosoknak

nélkülözhetlen tápszere az orvosi szaktekintélyek által ajánlott és kitünő hatásu

SZALÁDY-féle

= HUNGÁRIA =

kávé-különlegesség.

Étvágygerjesztő. Kitünő gyermektápszer.
Idegcsillapitó. Ize, zamatja éppen olyan,
Táp áló. mint a szemes kávéé.
Vértisztitó. Pótkávé nélkül készül.
14 éremmel kitüntetve. Számtalan elismerő levél.

Egy kiló ára 1 forint 20 krajcár.

Megrendelhető utánvéttel vagy a pénz előleges beküldése ellen a

SZALÁDY ANTAL-féle

Hungária kávékülönlegességek gyárából BUDAPESTEN.

Raktár budapesti fogyasztók részére:

Brázay Kálmán urnál, **Muzeum-körut 23.** és minden jobb füszerüzletben.

Titkos betegségek

gyógyitására e specialista legjobban ajánlható számos éven át szerzett **gazdag kórházi tapasztalatai** alapján

Dr. FABINYI J.

v. kórházi orvos, specialista

gyógyit legrövidebb idő alatt biztos sikerrel férfiaknál és nőknél: hugycsőfolyást, hólyagbajokat, bujakóros sebeket, syphilist, ennek következményeit, makacs bőrbajokat és az önfertőzésből támadt idegbetegségeket.

Meglepő az eredmény férfiul gyengeségnél (impotentia) ugy fiatal, mint öregebb egyéneknél. Levelekre dijtalanul válasz; kivánatra gyógyszerek.

Lakás: Budapest, Erzsébet-körut 12. sz.,
(Dohány-utca sarok, I. emelet).

Bejárat a lépcsőnél. *Külön várótermek*

Rendelés délelőtt 9—3-ig. este 6— 8-ig.

Legszebb Legjobb Legolcsóbb

PAPlan PAPlan PAPlan

	frt		fr
1 összehajtható vaságy 3 db kivehető matraccal — —	10.—	1 acél sodrony ágybetét	5.—
1 rouge paplan— — — —	1.80	1 tengerifü matrac — —	4.50
1 „ „ prima— —	2.80	1 afrique „ — —	5.—
1 cachmir paplan — — —	3.40	1 lószőr „ — —	12.—
1 satin „ — — —	3.80	1 ablak köper függöny —	8.—
1 atlasz cachmir — — —	4.80	1 „ tunis „ —	1.50
1 selyem atlasz paplan —	8.50	1 „ gyapju „ —	4.50
1 fodros selyem atl. papl.	13.50	2 ágy, 1 asztalteritő bouret	5.50
1 jó vászon paplan lepedő	2.—	2 „ 1 „ gyapju	12.—
1 „ „ ágy „	1.30	1 nagy szobaszőnyeg— —	2.50
1 flanell ágytakaró pokróc	2.50	1 „ „ I. —	5.30
1 gyapju „ „	5.50	1 ágyelőke I. — — — —	0.85
1 jó lópokróc — — — —	1.60	1 tapestry ágyelőke — —	1.50
1 téli pokróc — — — —	4.60	1 mtr. jó futószőnyeg —	—.40
1 szép fali szőnyeg — —	7.50	1 „ „ mintázott — —	—.75

GICHNER JÁNOS

paplan, matrác és kárpitosáru gyáros, szőnyeg, függöny, vasbutor stb. nagy raktára

Budapest, VII., Erzsébet-körut 20.

Árjegyzéket kivánatra ingyen és bérmentve küldök. Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek, nem tetsző áruk kicseréltetnek, vagy a pénz visszadatik.

!FONTOS SÉRVBEN SZENVEDŐKNEK!

Sérültek ne mulaszszák el!
prospektust kérni a

Magyar Orvosi Müszertár

Budapest, VII., Kerepesi-u. 32. (A Rókus-kórház templomával szemben.) **legujabb szabadalm.**

Univerzális sérvkötőiről.

Páratlan eredmény! Kényelmes, könnyü kis nyomlappal a legnagyobb sérv is elzárható. Ugyanott jótállással készülnek; **müلábak, mükezek, lábgépek, füzök ferdén-nőtteknek, egyenestartók, haskötők és gummiharisnyák** mérték szerint. — A betegápoláshoz szükséges cikkek és valódi francia különlegességek kaphatók. **Általános árjegyzéket** bárkinek ingyen és bérmentve **titoktartással.**

ESCH ÉS TÁRSA
• POZSONY •

Titkos betegségek ellen

25 évi, részben katonaorvosi (a bécsi és budapesti katonakórházakban), részben magánorvos tapasztalatai után legmelegebben ajánlható

Dr. KAJDACSY,

v. cs. és kir. ezredorvos és kórházi főorvos

Electrotherapiai rendelő-intézete

IV. Kigyó-utca 5. I. em. Klotild-palota
(átjáróház és lift használat).

A legelhanyagoltabb hugycsőfolyásokat, legsulyosabb hugyhólyagbajokat, bujakóros sebeket, syphilist, az önfertőztetés utóbajait

Elgyengült férfierőt

az orvosi világ által legujabban olyannyira felkarolt és hatásában páratlan sikerü

Electro-Massage vagy Psychrophor

által, magömléseket, nőknél fehérfolyást befecskendezés nélkül, a legmakacsabb bőrbetegségeket, valamint ifjukori bünök következtében beállott ideg és ennek utókövetkezményeképp létrejött hátgerincbajokat gyógyit a legujabb gyógymód szerint alaposan és biztos, állandó sikerrel. Rendel: délelőtt 9 órától 4 óráig; este 7—8 óráig Nőknek ugy mint férfiaknak külön be és kijárat Külön várótermek.

Levelekre dijtalanul azonnal válaszoltatik; esetleg gyógyszerekről is gondoskodva lesz.

= UJDONSÁG! =
Most jelent meg!

Az Athenaeum irodalmi és nyomdai részv.-társulat kiadásában most jelent meg a következő tudományos kézikönyv:

Enchiridion Fontium Historiae Hungarorum.

A Magyar Történet Kútfőinek Kézikönyve.

A magy. kir. vallás- és közoktatásügyi minister úr megbizásából

Dr. ANGYAL DÁVID és Dr. MIKA SÁNDOR

egyetemi magántanárok közreműködésével

szerkesztette

Dr. MARCZALI HENRIK

a kir. budapesti egyetemen a hazai történelem nyilvános rendes tanára.

A 61 ívre terjedő, nagy 8-r. alaku munka ára

= 13 korona. =

Kapható a kiadó-társulatnál, Budapest, VII. ker., Kerepesi-ut 54. szám és minden hazai könyvkereskedésben.

DISKRET BETEGSÉGEK

elsőrendü gyógyitó intézete BUDAPEST.

KATAPHORESE.

UJ GYÓGYMÓD!

Fölülmulhatatlan gyógyhatásu

Ideg-, Nemi-, Bőr-, Vérbetegségek és Gyengeségi-állapotok, Impotencia gyökeres gyógyitására.

Tapasztalt radikális és gyors eredmények folyt a honorárium teljes gyógysiker után fizethető.

Páratlan sikerü eredményei folytán

általánosan kitünőnek elismert

hydro-elektrotherapiai intézet

a modern Hygiena és legujabb orvosi technika elsőrendü vivmányai szerint berendezett gyógytermekkel

Budapest, Teréz-körut 44. I. emelet

Dr. Mitzger Tivadar

Az ideg és nemi betegségek gyógyitása. Gyengeségi állapotok, Impotentia. Kataphorese Gyógymód. Bünök a nemi életben és azok hatással orvosi munkák szerzőjének személyes vezetése alatt, nyitva egész nap.

Levelekre dijmentesen válaszoltatik.

— Prospectus ingyen. —

Delainage Vervietois, Peltzer & Co. Verviersben **15495. számu**

Eljárás egy vagy többszinü nyomásnak bőrön való előállitására

cimü, 1899. márc. 17-ről kelt magyar szabadalmukra

vevők vagy engedményesek kerestetnek.

Szives ajánlatok **„W. W. 4022.“** alatt **Mosse Rudolfhoz Bécs,** I. Seilerstätte 2. intézendők.

Magy. kir. államvasutak Üzletv. Miskolcz.

Pályázati hirdetmény.

A magy. kir. államvasutak részéről az uj miskolczi és ó-miskolczi osztálymérnökségek vonalszakaszán, a miskolcz (kizárólag) szerencsi zsolcza (kizárólag) hidas-némethi, miskolcz-diósgyőr-vasgyári, miskolcz-bánrévei, bánréve-ózdi és sajó-ecseg (kizárólag) tornai vonalakon levő állomások, őrházak, fütőházak, osztálymérnökségek, szertárak, továbbá az üzletvezetőség központjában és a miskolczi mühelyben elüelyezett órák jókarban tartása, szabályozása és javitása iránt ezennel nyilvános pályázat hirdettetik.

A pályaórási állásra jelentkezni óhajtók felhivatnak, hogy szabályszerüen bélyegzett és bizonyitványokkal felszerelt ajánlatukat 1902. év julius 1-én déli 12 óráig a magyar kir. államvasutak miskolczi üzletvezetősége titkárságához cimezve e felirattal:

„Ajánlat pályaórási állás elnyerésére“ lepecsételt boritékban, térti vevény mellett nyujtsák be.

Az ajánlattevő köteles a miskolczi üzletvezetőség gyüjtőpénztáránál 1902. évi junius 30-án déli 12 óráig bánatpénzképpen 50 koronát készpénzben, letétbe helyezni, vagy posta utján külön boritékban beküldeni, mivel különben az ajánlat figyelembe vétetni nem fog.

A pályaórási állásra vonatkozó feltételek a nevezett üzletvezetőségnél (II. em. gazdasági csoport) a hivatalos órák tartama alatt megtekinthetők s ez okból az ajánlattevőkről feltételeztetni fog, hogy a feltételeket ismerik s azokat magukra nézve egész terjedelmökben kötelezőknek elfogadják.

A feltételektől eltérő ajánlatok figyelembe vétetni nem fognak.

A felsorolt vonalakra nézve egyébként a szerződés 1902. év augusztus hó 1-étől kezdődőleg három évre fog megköttetni.

A magyar kir. államvasutak miskolczi üzletvezetősége fenntartja magának a jogot, hogy az ajánlkozók közül — tekintet nélkül az ajánlott átalány-összegre — szabadon választhasson.

Miskolcz, 1902. jun. 14.

Az üzletvezetőség.

Utánnyomat nem dijazt.

Legmegbizhatóbb **GUMMI**

különlegességek, **valódi francia** minőségben. **Gummi** tucatja 1, 2, 3, 4, 5 frtig. **Capot americ** (rövid) tucatja 2 frttól 3 frtig. **Halhólyag** tucatja 2, 3, 5 frtig. **Mintagyüjtemény (25 drb) 4 frt.** Szétküldi gyorsan, diskréció mellett **Tropp Mór** **Budapest, VII., Kerepesi-ut 84 d.** Suspensor drbja 25, 50 kr. és 1 forint.

STANDARD életbiztositó-társaság

Edinburghban (Angolhon.)

— Alapittatott 1825-ben. —

Magyarországi fiók: Budapest IV., Kossuth Lajos-u. 4.

	Korona
Évi bevétel	**30,000.000**
Kiutalt nyereményrészek	**170,000.000**
Vagyon	**240,000.000**
Halálesetek folytán kifizetve	**484,000.000**

A **Standard** kötvényeinek nevezetesebb előnyei:

Kétségtelen biztonság. Alacsony dijak. Szabad világkötvények. A kötvények érvenyben tartása dijfizetések elmulasztásánál. Tőkésités és előre megállapitott visszaváltási érték. Megtámadhatatlanság. Feltétlen fizetés öngyilkosság esetében egy évi fennállás után. Szabad háborubiztositás népfelkelők részére.

Dijtáblázatok kivánatra küldetnek.

Minden **szó egyszeri beiktatása** nonpareille betükből **4 fill. Vastagabb betükből 8 fillér.**

APRÓ HIRDETÉSEK

A hirdetésekre dijmentesen ad felvilágositást a kiadóhivatal: József-körut 18. szám.

Levélbeli tudakozódásra ingyen adunk **felvilágositást, csak a válaszra szükséges bélyeget** kell mellékelni. Tudakozódásoknál **a hirdetés számát** a kiadóhivatallal mindig közölni kell.

Apró hirdetéseket központi irodánkban és eredeti nyugta mellett még a következő fiókokban lehet föladni:

Breuer nővérek
dohánytőzsdéje
Teréz-körut 54. szám **alatt.**

Deutsch Miksáné
Andrássy-ut 38.

Eckstein Bernát
hirdetési iroda
V. ker. Fürdő-utca 4. **szám.**

Engelmann Mór
gyorssajtónyomda
IV. ker., Kálvin-tér 2. **szám.**

Franke Pál
könyvkereskedése
IV., Gróf Cziráky-féle **palota.**
Kossuth Lajos-utca. Kigyó-**tér,**
(Koronaherceg-utca sarkán.)

Fischer J. D.
hirdetési iroda
IV., Gerlóczi-utca 1.

Goldberger A. V.
hirdetési iroda
IV. ker., Váci-utca 17. szám.

Goldner Jozefin
Andrássy-ut 50.

Goldgruber Mór
könyvkereskedő
II. ker., Fő-utca 17. szám.

Haasenstein és Vogler
hirdetési iroda
V. **ker.,** Dorottya-utca 9. **szám.**

Jambrikovits
dohánytőzsdéje
Kerepesi-ut 50. (Takarékp.**épül.**)

Kernberg Rozália
dohánytőzsdéje
VIII. **ker.,** Muzeum-körut **18.**

Leopold Gyula
hirdetési iroda
VII., Erzsébet-körut 54. I. **em.**

Mosse Rudolf
hirdetési iroda
Ferencziek-tere 3.

Mezei Antal
hirdetési iroda
IV. ker. Eskü-ut 9. **szám.**

Nemetsek A. J.
ujság-árudája
IV. ker. Petőfi-tér 3. **szám.**

Ifj. Nagel Ottó
könyvkereskedő
Muzeum-körut 2. sz. (**Nemzeti** Szinház bérháza.)

Rohonczi Ilona
dohánytőzsdéje
VI. Andrássy-ut 48. **szám.**

Sikray Samu
hirdetési iroda
VI. ker., Váci-körut 33. **szám.**

Sopronyi V.
dohánynagyárus
VIII. ker., Kerepesi-ut 1. **szám.**

Szántó Mór
dohánytőzsdéje
IV., Kecskeméti-utca 14. **szám.**

Schwarz József
hirdetési iroda
V. ker., Marokkói-utca 4. **sz.**

Schönwald Ferencné
dohánytőzsdéje
Ferenc-körut 32. **szám.**

Tenczer Gyula
hirdetési iroda
IV. ker., Szervita-tér 8. **szám.**

Toldi Lajos
könyvkereskedése
II. ker., Fő-utca 2. **szám.**

Weitzenfeld Jakab
Király-utca 1.

Zipser és König
zeneműkereskedése
VI. ker., Andrássy-ut 4. **szám.**

Minden apróhirdetés, melyet **itt este 6 óráig föladnak, már** másnap **megjelenik a Budapesti Naplóban.**

Olga.
Kedden elutazom. Hétfőn délután **szeretném** önt látni, miért is fél 4-kor várja üdvözlettel Discrét Doktor. 12694

Ilonkám!
Édes szerelmem! Üdvözöllek, **ölellek,** csókollak, **szeretlek.** Ha **kivánsz** velem **beszélni,** huszonhetedikétől bármely nap és időben rendelkezésedre állhatok. Nincs zavar ugy-e? Csókol milliószor hüségesed. 12690

Dianna.
Sok, sok csókot küldök az utra, mulasson jól és kivánom tiszta lelkemből szerencsés visszajövetelét. Isten önnel. 12691

Julius 10.
A kártya után közvetlen küldtem levelet Gy-nek, melynek tartalma részben neked szólt. Eddig sem Gy.-tól, sem tőled feleletet nem kaptam. Nagyon türelmetlen vagyok. Tisztelet, számtalan csók.

Csinos
fiatalember, ki októberben Budapestre vonul be mint önkéntes, fővárosi bakfissel óhajt levelezni. Leveleket a kiadóhivatal továbbit „Esprit“ jeligével. 12677

Egy a legjobb
korban levő izr. vallásu asszony, aki kis vagyonnal is rendelkezik, férjhez óhajt menni. Leveleket „**Jó feleség**“ jeligével a kiadóba. 11315

KERESLET.

Veszek egy
jókarban lévő, tiszta, használt **gyermekkocsit.** Ajánlatokat „Gyermekkocsi“ jeligével e laphoz **kérek.** 11195

Elvesztettem
Munkács és Csap között a vonaton egy gyémánt fülbevalót. Kérem a t. zálogházakat és ékszerészeket, ha valaki ilyent ajánl, azt velem tudatni. Ifj. Ornstein Mór, Munkács. 4280

Fiatalember
14—16 éves, szép irással, gyakornoknak felvétetik. St. & R. Zöldfa-utca 20. 12684

Egy ügyes
fehérnemü-varrónő kerestetik, a kiháznál dolgozik jutányosan, Svábhegy, Költő-utca 23. szám alatt. 4288

Felsőkereskedelmit
végzett gyakornok, perfekt magyar német, ki Budapesten már alkalmazva volt, hasonló vagy bármely irodai állást keres. Braun Ármin Budapest, Izabella-u. 73. félem. 4 sz. 12681

Pénzbeszedői,
raktárnoki vagy ehhez hasonló állást keres teljesen megbizható kaucióképes egyén. Szives megkeresést „**Kaucioképes**“ jelige alatt a kiadóhivatalba kér. 4835

Volt villamos
vasuti ellenőr, a leszámoló irodában és pénzkezelésben teljes jártassággal bir, hasonló állást keres. Cim: VI., Király-u. 90., ajtó 6. 4226

Keleti akadémiát
végzett és négy évi irodai gyakorlattal biró fiatalember **megfelelő** állást keres. Magyar Lajos VI. Sziv-utca 9. II. 9. 4270

Kerestetik
ügyes kézilány szabónő mellé. Szentkirályi-utca 22. II. 26. **Ugyanitt elegáns toilettek olcsón készittetnek.** 12342

Használt
férfiruhákat, fehérnemüt, szőnyeget, libatollat, cipőt és zálogcédulákat veszek legmagasabb árban. Singer Márkus, Lujza-utca 3. szám. 12324

Legmagasabb árt
fizet Budapesten öreg hamis fogakért, öreg uri- és egyenruhákért, Goldsand J. VIII. Nagyfuvaros-utca 4. Levelezőlap elegendő, rögtön jövök. 12675

KINÁLAT.

Fiatalember,
budapesti születésü, ki a külföldet, nevezetesen a német birodalom összes országait, valamint Ausztriát, Svájcot, Belgiumot, Franciaországot, Hollandiát több izben beutazta, ott szerzett tapasztalatait kivánná valami módon értékesiteni. Szives megkeresések „Világlátott“ jelige alatt kéretnek a kiadóba. 11312

Elárusitónőnek
vagy pénztárnoknőnek ajánlkozom. Kellő biztositékkal rendelkezem. Murányi-u. 45. fszint ajtó 9. 4282

Mindenféle
asztalosmunkát **elvállal,** ugymint butorfényezés, beeresztés és minden e szakmába vágó asztalosmunkát elvállal. Habermann M. asztalos VII. Rottenbiller-utca 5/b, 4226

Balaton-Berényben
2 forintba kerül a legnagyobb családnak egész nyári fürdőzése. Fürdőegylet. 12685

Szabónő
ügyes, nagy jártassággal, ajánlkozik házakhoz és házon kivül is mérsékelt dijazásért. Stiglitz Hermina III., Zsigmond-tér 4.

Kiváló
szépirásu ember ajánlkozik **másolások** vagy bármilyen irásbeli munkára házon kivül, vagyis otthoni elvégzésre. Ajánlatokat, kérvényeket, költségvetéseket és hasonló dolgokat ha kivántatik, kaligrafice készitem szerény dijazás mellett. Cim: Dembinszky-utca 4. II· em. 24.

Nemzeti zenedét
végzett cimbalomtanitónő óhajt még egynehány leckét adni házban vagy házon kivül. Cim: Óriás-u. 6. I. 12. 4206

Bécsi szabónő,
elsőrangu szalonok volt müvezetőnője, sikkes ruhákat és kosztümöket **készit mérsékelt** áron, vidékre is **Widder Gyuláné,** Budapest, VI. ker., Lövöldetér 5. I. em. 5. 4198

Elegánsan butorozott utcai lakás: 2 ablakos szalon; 1 ablakos hálószoba, elő- és fürdőszoba használattal; villamvilágitás; a házelőtt villamvasut-állomás: **a Népszinház mellett,** palotaszerü házban, elutazás miatt 1—2 előkelőbb állásu ur részére kiadó. Tudakozódhatni a házfelügyelőnél, Budapest, József-körut 2. 4287

Vasrácsokat,
kapukat, kioszkokat, drothálókeritéseket vasszerkezeteket stb. lelkiismeretesen és pontosan készit Barta Károly lakatos mester főh. Sándor-u. 32. rajzok és költségvetések dijmentesen.

Okleveles
tanitónő ajánlkozik helyben órák adására ellátásért. Cim: G. S. József-körut 2. Tőzsde.

Társalkodónői
állást elfogad keresztény, nemes, müvelt fiatal leány. Cim kiadóban. 12689

Kerékpár
egészen uj, a gyárostól 2 évi jótállással, angol versenygép részletfizetésre eladó. Cim a kiadóban. 11231

Uj gépeket
pótló, legtökéletesebb javitásban részesült, Budapesten megtekinthető minden nagyságu gőzcséplőkészleteket olcsó árban ajánl: Timár Ede Budapest, VI. Csengery-utca 62/B. 12693

Kerékpár
javitásokat, átalakitásokat, nikkelezés és zománcolásokat legolcsóbban és szakértelemmel csináljuk, Láng kerékpárüzlet, Budapesten, József-körut 41.

Cimbalmozni
tanitok kottából gyorsan és alaposan 50 kr. óránként, ugyanott legszebb darabok kaphatók cimbalomra 20 krajcárjával. Nefelejts-u. 38. I. 1. Altmanné. 12306

Hegedüoktatás.
Hegedülni tanitok kitünő módszer szerint, szerény dijazásért. Cim: R. J. Sziv-u. 39/B. I. 8. 4207

Szülők figyelmébe!
Alkalmi köszöntők és szavalmányok, melyben minden alkalomra igen szép köszöntő versek vannak és a legszebb szavalati darabok kisebb és nagyobb gyermekek számára. Irta: Csernay József, főv. tanitó. Ára: 1 korona. Kapható e lap kiadóhivatalában. 4186

Oly uraknak,
kik kényelmes és csendes otthont, világos és féregmentes olcsó szobát, gyönyörüen berendezve. külön bejárattal óhajtanak, **ajánlható a Sándor-utca 30/B. I. 13. sz. alatti. Kitünő és pontos kiszolgálás. Azonnal kiadó.**

Szabónő
kitünő gyakorlattal, ajánlja magát elegáns ruhák készitésére saját lakásán. Divatos façonok 5 frttól feljebb. Egy kisériet elegendő. Szentkirályi-utca 22. II. 26.

Singer-varrógépeket, a legolcsóbb árakkal, **előnyös** fizetési feltételekkel **szállitunk.** Láng J. és fia kerékpárüzlet Budapesten, József-körut 41.

Masszázst
egy elsőrangu vizgyógyintézet volt aiorvosa a beteg lakásán igen jutányosan végez. Cim: Klauzál-u. 10. föld. ajtó 8. 4202

Üzlethelyiség
bárminek alkalmas, élénk helyen, lakással együtt azonnal vagy augusztus 1-re olcsón kiadó. VII. Nagydiófa-utca 25. sz. 11316

Privát kutató.
Iroda Váci-körut 39. Kényes megbizásokat, megfigyeléseke-, nyomozásokat elvállal, ugy magán, mint családi-ügyekben: **Kossa Magyary Géza.** Található 10—2-ig. 1159

Varrónő,
kitünően jártas, saját lakásán olcsón vállal munkát. Gyermekruha varrást is kifogástalanul végez. Cim: özvegy Léderer Lipótné, Wesselényi-utca 54. III. em. 45. 4233

Tiszta arc- és egészséges test
érhető el, a szabadalmazott „**Mortl**“-féle arckefével kor. 2.40, fogkefével 1.20, postai beküldéssel 40 fill. több. Megrendelhető és kapható minden fodrász- és illatszer-üzletben vagy az egyedüli képviselő által: **Hatschek Béla,** Bpest, VII. Erzsébet-körut 5. III. em. 27.

Aszfaltozást természetes aszfalttal,
vizmentes lefedéseket, nedves falak szárazzá tételét jótállás mellett vállal Dr. Heidlberg Tivadar Budapest, Váci-körut 72.

Cipő
alkalmi eladás, finom **férfi** és női cipők **1 frttól** 5 frtig, kivágott cipők 1 frt 50 kr., **nagy választék.** Weisz, Fürdő-utca 9. 12323

Virágbarátoknak!
A „Florol“ virágtrágya-kivonat használata bámulatos hatással van a virágok fejlődése, szinpompája és illatára. Egy doboz 80 fillér, kor. 1.50 és 3 korona. Ahol nem kapható, oda postán bérmentve küldi 1, 2 kor. 50 és 4 koronáért a főraktár: **Waltersdorfer Pál droguista** Budapest, Kerepesi-ut 8. 12102

Butorok,
rendkivüli alkalmi vételekből jutányosan eladatnak részletre és készpénzért, úgyszinte vétetnek. Hunyady-tér 3. sz. az udvarban.

Ajtók, ablakok, vasredőnyök,
használtak és ujak, teljesen felszerelve, igen olcsón kaphatók
Wiener A. utódánál
Budapest, IX. Üllői-ut 123.
a régi vámmal szemben.

Fogak 2 frttól, a nélkül, hogy a gyökeret el kellene távolitani, **szájpadlás nélkül is.** Foghuzás fájdalom nélkül. — Igen tartós fogtömés. Fogkoronák gyökerekre illesztetnek. — Fogorvos **Dr. Neufeld, Kossuth Lajos-u. 14.** Vasár- és ünnepnapokon délután 4-ig.

Butor!
Saját készitményü diványok, ottománok, szalongarniturák, affrik- és lószőrmatraczok valamint sodronyágybetétek, ebédlő- és hálószobabutorok, ingaórák, szekrények, ágrak, függőlámpák és konyhaberendezések, jó, szolid kivitelben **előnyös részletfizetésre** is jutányos árban kaphatók. Tisztviselők, papok, katonatisztek, tanitók és jegyzők kedvezményményben részesülnek
Náthán Ignácz
butorfőraktára Budapest, **VII., Erzsébet-körut 23.**

Az 1896. millenniumi kiállitáson két elism. oklevél. kitüntetve.

POLOSKÁK, svábbogarak, csótánybogarak, molyok, hangyák, bolhák, legyek, stb.-ket biztosan és gyökeresen kiirtja csak az énminden
revart irtó porom
dobozokban 1 frtjával, kisebb 55 és 30 krajcárjával. Tökéletesen méregmentes, gyors és biztosan ható
csótány- és svábbogár-irtószer,

dobozokban ára 1 forint és kisebb 55 kr.

FULGURIN

az egyetlen folyadék, mely foltok hátrahagyása nélkül a poloskát költésével együtt láthatólag és tökéletesen kiirtja. Fulgurin mindenütt és minden kárositás nélkül még a legfinomabb kárpiton (tapétán) vagy a mögött is sikeresen alkalmazható. Fulgurin valódian csak 18 kros üvegekben és 1 frtos literes palackokban. Mindkettő ecsettel ellátva.
Volt cs. és kir. szab. a maga nemében egyetlen hatásu
patkány- és egér-irtószer
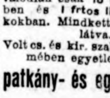
Nem méreg (csakis rágó állatoknak halálos), 1 bádogdoboz ára 1 frt. 6 doboz 5 frt. Valódi minőségben kapható:
REISS B. vegyészeti termények gyárában. **Budapesten, Király-utca 41 I-ső emelet.**
Ami — minden tévedés elkerülése végett — különösen figyelembe veendő!!!
Fiókraktárak Budapesten: Kálai Sándor, VII., Király-utca és Károly-körut sarkán, Böhm Károly, V., Nagykorona-utca 12. Krayer E. és Társa, V. Váci-ut 14. sz., Frankel-féle vasudvarban és VII. Kerepesi-ut 50. sz., a Népszinház átellenében, Takács Lajos IV., Kossuth Lajos-utca 19. szám.

Az Athenaeum r. t. kiadásában megjelent:
Házassági perek
és Eljárás
a házassági perekben
Irta
KNORR ALAJOS
köz- és váltóügyvéd, nyugalm kir. itélő táblai biró, a vas korona-rend III. o. lovagja.
Ára angol vászonköt. 1 frt.
Kapható az „Athenaeum“ r. társulatnál, valamint minden könyvkereskedésben.

Az Országos Magyar
Gyorsiróegyesület
még e hó folyamán Budapesten
Báthory Dezső
tanár ur vezetése mellett
uj magyar és német
(Gabelsb.—Markov. rendsz.)
gyorsirászati
tanfolyamot nyit.
Jelentkezők korlátolt számban felvétetnek d. e. 10-től este 7-ig az egyesület helyiségében: József-körut 69. IV. 53., a hol mindenre nézve felvilágositás nyerhető.

Szabadalmakat
kieszközöl és értékesit
PATAKY H. ÉS W.
utóda
dr. Wirkmann József
hites szabadalmi ügyvivő
Erzsébet-körut 42.
Fölvilágositás és pospektus ingyen.

Sérvkötők
Haskötők, irrigatorok bidetek, gummiharisnyák, suspensoriumok mindenféle **gyermekágyasoknak** való felszerelések legolcsóbb bevásárlási forrása. Megrendeléseket **titoktartás** mellett eszközöl
Radványi L.
keztyü- és kötszer-gyáros
Budapest, VI. Andrássy-ut 15/a és VII., Erzsébet-körut 36/a.
Kérjen mindenki ingyen árjegyzéket.

Általános érdekü müvek.
Köszöntőkönyv gyermekek részére. Irta Bácsi József. Kötve 1.60 kor. **Budapest térképe.** A főváros tiz kerületével. 60 f. Ugyanaz nagyobb alakban a főváros nevezetességeinek képeivel 1 kor. **Budapesti kirándulási térkép.** A főváros környékének tervrajza. **Budapest és környéke.** Utmutató a fővárosban és környékén. Összeállitotta Palóczy L. Kötve 1.60 korona **Magyar és német beszélgetések kézikönyve.** Irta Czanyuga József. 2.40 kor., kötve 3.60 kor. **Czigányjósnő.** A kártyahuzás és kártyavetés kézikönyve 1 kor. **A felülmulhatatlan ezermester büvészkamarája** 60 fill. **Házi Kincstár.** Irta Hankó Vilmos. Tudnivalók a háztartás, egészségtan, s a mindennapi élet dolgaihoz. 2.40 kor., kötve 3 korona. **Képes budapesti szakácskönyv.** Irta Szt. Hilaire Jozefa és mások. Kötve 4 kor., diszkötésben 4.80 korona. Ugyanaz német nyelven 2.80 kor., kötve 3.60 kor. **Kártyajátékok könyve.** Irta Partaghy Kálmán, 2.80 kor., kötve 3.60 kor. **Legujabb levelező és házi titkár.** Irta Kassay Adolf. 2 kor., kötve 2.40 kor. **Legujabb házi tanácsadó, önügyvéd.** Irta Kassay A. 2 kor., kötve 2.40 kor. **Kerék páros káté.** Irta dr. Korchmáros Kálmán, 30 fill. **Német társalgási anyaggyüjtemény.** Irta Oldal J., 1.40 kor., kötve 2 korona. **Önszámitó,** kötve 70 fill. **Pesti müvelt társalgó.** A társadalmi érintkezés minden szabályát magában foglalja. Illemszabályok, társasjátékok, komoly és szerelmi költemények, felköszöntések, emlékversek stb. Kötve 2.50 kor. **A baba-szakácsnő.** Irta Rantási Mariska. Kötve 40 fill. **A nemi viszonyokra gyakorolt befolyás.** Irta Schenk Lipót dr. A hires bécsi egyetemi tanár a születendő gyermekek nemének önkényes meghatározásáról szóló elméletét irta meg ebben a könyvben. Az általános érdekü könyv ára 4 kor. **Virágnyelv.** Minden smert virág jelentősége meg van irva ebben a könyvben, melyet szerkesztője a legjobb keleti forrásokból állitott össze. Ára szines kötésben 80 fillér. **Esküdtek és esküdtbirák törvénykönyve.** Irta K. Nagy Sándor. 60 fillér. **Sakkjáték kézikönyve.** Maróczy Géza közremüködésével, irta Szemere Imre. 60 fill. A pénz előzetes beküldésénél a megrendelt müvek bérmentve szállittatnak. Négy koronánál nagyobb összegü megrendelést utánvéttel is eszközlünk. Megrendelések **Lampel Róbert (Wodianer F. és fiai)** könyvkereskedéséhez, **Budapest, VI., Andrássy-ut 21. szám** intézendők.

A ki
lakást keres
vagy kiadó
lakása
van

A ki
személyzetet
keres vagy
hely nélkül
van.

A ki
valamit venni
vagy eladni
akar
stb. stb.

a legjobb eredményt érheti el a
„Budapesti Napló“
apróhirdetései
utján.

Főhirdetés-felvétel
a „Budapesti Napló“ kiadóhivatalában
VIII. József-körut 18.
Legolcsóbb árak!
Legjobb eredmény.

Én Csillag Anna!

185 cm- h. óriás Loreley-hajammal, melyet **az általam föltalált kenőcscsel 14 havi** használat után kaptam. Ezen kenőcs az egyedüli szer, mely **hajhullás ellen, a nővesztés előmozditására s a hajtalaj erősitésére** alkalmasnak találtatott. Uraknál szép teli szakálnövést s más **rövid használat** ugy a **haj,** mint **szakálnak** természetes **fényt** és **sürüséget** kölcsönöz s a **gyors őszüléstől** legmagasabb korig megóvja.

Egy tégely ára 1, 2, 3 és 5 forint.

Szétküldés naponta a pénz előleges beküldése vagy utánvétel mellett az egész világba a gyárból, a hova a rendelések cimzendők.

Csillag Anna
BÉCS: I. Seilergasse 5.
BERLIN: Friedrichstrasse 56.

Csillag Anna assz., Bécs.
Szőgyén-Marich grófné ő excja megbizása folytán kérek egy tégelyt az Ön kitünő pomádéjából 3 frtért. Vegye egyuttal köszönetem. A grófné rendkivül dicsérőleg szólt az Ön pomádéjáról.
Giese Frida,
ő excja udvarhölgye.

Csillag Anna assz., Bécs
Kérem postautánvéttel egy tégelyt az Ön kitünő hajpomádéjából küldeni.
Metternich Vilma grófnő
Rubein kastély, Merán mellett, Tirol.

Csillag Anna assz., Bécs.
Kérem **postafordulattal két tégelyt az Ön kitünő pomádéjából küldeni.**
L. Schweng v. Reindorf,
cs. és k. kapitány neje, Prága.

Tek. Csillag Anna urhölgy!
Sziveskedjék **Kielmanseg Grófné Ő Nagyméltósága** helytartóné Bécs, Herrngasse 6. cimére 3 darab kenőcsöt 2 frtjával a haj ápolására küldeni, mely máris jó eredményt mutatott. Tisztelettel
Pietzi Irma, ő Nagyméltósága komornikja.

T. Csillag Anna assz.!
Az ön csodakenőcséről már sok szépet hallottam, miért is tisztelettel kérem postafordultával két tégelyt küldeni. Maradok önt tisztelve
Velouter Antonia. Gör

T. Csillag Anna assz.!
A világhirü hajkenőcséből sziveskedjék egy tégelyt küldeni.
Palavicini A. őrgróf
Abauj-Szemere.

T. Csillag Anna assz.!
Postautánvéttel kérnék a kiváló hajpomádéjából két tégelylyel részemre küldeni.
Id. Esterházy Em. gróf
Bakony Szt.-László.

T. Csillag Anna assz.!
Tisztelettel felkérem az eddig nagy sikerrel használt hajpomádéból ismét egy tégelyt utánvéttel küldeni sziveskedjék.
Baselli báróné
Enns, Westbahn

Nyomatott a „Pátria“ irodalmi vállalat és nyomdai részvénytársaság körforgógépén, Budapest, IX., Üllői-ut 25.